Leto LXVIII | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v petek, dne 8. marca 1940 | Štev. 56 a | Cena 2 din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Dr. A. Korošec slovenski mladini

Na študijskem dnevu Akademske zveze v Ljubljani je slovenskim akademikom v četrtek popoldne v beli dvorani »Unionа« govoril tudi predsednik senata g. dr. Anton Korošec. Njegov govor prinašamo dobesedno:

Gospodje, ki so organizirali današnji shod, so mi pisali, naj govorim o državi in naših odnosih do nje. Nihče izmed teh gospodov gotovo ni mislil, naj bi govoril abstraktno in splošno o državi, o pojmu, o definiciji, o raznovrstnosti državnih oblik in vladavin, kakor tudi nihče ni mislil, ako govorim o dolžnostih do države, da bom vas vzpodbujal, kako morate vestno plačevati davke.

Temveč naj govorim politično kot politik politikom.

Naša država je kraljevina Jugoslavija, ki nam je nedotakljiva, ki se ne more zmanjšati, ampak samo razširiti. Vladarji Jugoslavije so kralji iz domače narodne hiše Karadjordjevićev. (Navdušeno vzklikanje kralju in kraljevskemu domu.)

To so naši najvišji in edino praktični nauki o državi.

Ako povemo še to, da si želimo našo državo Jugoslavijo videti čimpreje tako preurejeno, kakor se sedaj ureja na Hrvaškem, smo povedali vse, o čemer ne želimo in ne maramo voditi nobenih nadaljnjih diskusij. (Tako je!!!) To vse nam je sveto, resno, najvišje. Kdor nam to ruši, je naš sovražnik.

Vsi veste, da so bili časi, ko so naši »slovenačkі« bratje v tem oziru grdo in podlo sumničili naše vrste, ko je bil vsak naš politični nasprotnik tudi naš politični ovaduh. Ti časi so za nami! (Navdušeno pritrjevanje.)

Še se sicer sedaj najdejo ljudje, ki od časa do časa poročajo na »kompetentna« mesta, češ da še nismo dovolj zanesljivi.

A hvala Bogu, ni več ljudi, ki bi take bajke verjeli.

To pa tudi zato ne, ker je ravno o nekih najbolj gorečih »domoljubnih« denuncijantih znano, da stojijo v plačani službi inozemstva. Nič ni tako skrito, da ne bi postalo odkrito.

Kar se tiče naše mladine, smo v srečnem položaju, da nam ni treba dajati navodil in programov, po katerih naj bi mladina živela, ampak da lahko obenem tudi s ponosom pribijemo: Naša slovenska mladina je takšna, kakršno si želimo, in naše želje gredo samo za tem, da ostane, kakršna je! Zvesta Bogu, zvesta kralju, zvesta Jugoslaviji, zvesta Sloveniji! (Navdušeno dolgotrajno vzklikanje in pritrjevanje.)

Velika je razlika med mladino, ki je naša, in med mladino, ki ni naša. Nočemo splošno sumničiti mladine, ki ni naša, ampak radovoljno predpostavljamo, da je idealna in dobronamerna. Toda mi jo samo opozarjamo, da za njo stojijo starešine in tudi cele organizacije, katere so bodisi republikanske, bodisi destruktivne, bodisi celo komunistične. To dobro mladino v slabi družbi pozivamo, naj nam da roko v idealno patriotsko pobratimstvo, da se skupno borimo za mir človečanstva, za srečo naše domovine in za dobro našega kralja. (Vzklikanje kralju.) Naj se porinejo v stran vsi, ki nas ovirajo na tej poti!

Mislim, da ste me razumeli, vi, ki stojite tukaj okoli nas, a da nas je razumela tudi mladina, ki misli, da ni naša, a je vendarle po mišljenju in hotenju bolj naša. Da pa so in bodo ostale na akademskih in podeželskih tleh tudi bolj ali manj neznatne manjšine, ki so in bodo ostale vedno diametralno drugačne, kakor si jih želimo to je samo dokaz, da živimo na zemlji, da živimo v sredini realnega življenja.

Povejmo danes enkrat tudi nekaj o Fincih. Vse v srcu občuduje Fince! Bodimo odkriti: tudi pri nas v Jugoslaviji. A nihče nima korajže, to tudi v javnosti povedati. Celo listov je malo, ki bi si upali to iskreno in odkrito reči. Nepogumni, slabotni ljudje imajo navado, da upajo govoriti samo o tem, kar najde splošno odobravanje. Dandanes pa je naša družba v Jugoslaviji že tako okužena, da jasno, zdravo socialno stališče ne najde več splošnega odobravanja.

Mi pa, ki smo ali mladi po letih, ali mladi po zdravem mišljenju, se niti najmanj ne obotavljamo javno povedati in pogumno naglasiti: Neizprosno borbo proti vsem prevratnim programom! Mi smo za napredek in razvoj socialnih zakonov, a nismo za tlačanstvo, suženjstvo in robstvo. (Navdušeno ploskanje.)

Da nam nihče ne bo očital, da se tudi mi izogibamo javnosti, zato povemo kratko in glasno: boj povsod in vselej proti največji sramoti naše dobe, proti komunizmu! (Tako je! Dolgotrajen aplavz.)

Zato tudi sočustvujemo in simpatiziramo s Finci! Toda simpatije niso dovolj!

Da mi Jugoslovani ne gremo aktivno pomagati Fincem, je naravno in razumljivo, kajti mi smo nevtralni in hočemo in moramo ostati nevtralni, ker nočemo zabresti v vojno.

Toda v naši državi je, pravijo, mnogo komunistov. To niso Jugoslovani, to so internacionalci! Kje se skrivajo sedaj ti junaki? Ne silimo jih med Fince, a naj gredo vsaj tja, kamor spadajo! (Odobravanje.) Zakaj ne formirajo čet, bataljonov in polkov, da bi šli na pomoč svojim somišljenikom in bratcem v Rusiji, katerih sedanji voditelji naš slovanski rod tako nepopisno sramote s svojim strategičnim neznanjem, s svojo vojno-tehnično nesposobnostjo.

Morda je odgovor na to, da jim je padlo srce v hlače, odkar so bili v Španiji tako grdo tepeni. Potrebno je bilo, da se našim rdečim širokoustnežem to pove enkrat neustrašeno v brk.

O marsičem bi se še moralo govoriti, a se ne govori. Celo Pen-klubi molčijo o stvareh, o katerih bi lahko govorili in bi morali govoriti; molčijo, ne vemo, ali iz velikega strahu, ali pa iz prevelikih ozirov na svoje komunistične člane, katerim ne marajo motiti njihovih velepolitičnih krogov.

Kaj pa mislimo o vojni?

Tolikokrat je bilo povedano, da upamo, da mi ne pridemo v vojno.

A nikdar ni to prevečkrat povedano. Ljudje zopet radi to na novo slišimo. Kakor nam je nekdaj bilo ljubo, kadar smo kot mali fantje hodili z očetom v temi po gozdu in nam je moral vsak hip potrditi, da ni nobenega strahu blizu.

Še nekaj je, kar moramo povedati.

V Belgradu in po vsej državi se zbirajo ljudje, bodisi v trdne, bodisi v ohlapne organizacije, ki so sicer ne po imenu, toda po mišljenju republikanske in levičarske. Večinoma stoje pod diskretnim vodstvom svobodnega zidarstva, ki je nasproti komunistom in republikancem skrajno popustljiv, če jih celo aktivno ne podpira.

Kdor je dobrega mišljenja, kdor hoče varovati našo narodno dinastijo, kdor hoče ohraniti pridobitve naše narodne in krščanske civilizacije, kdor hoče socialno evolucijo, a ne revolucije, kdor hoče svobodo, a ne tiranstva, naj gre z nami na stražo za naše ideale. Podajmo si roke in korakajmo!

Bojim se, da so naši nasprotniki bolj nevarni, kakor mislimo. Vse Kerenjskijeve figure so že na vidiku, treba je samo, da se pokaže še Kerenjski in odvede domovino v propast.

Mi, ki imamo jasne ideale, a se ne damo voditi od temnih sil, pripravimo se na vse borbe! Na dan, na plan, kdor hoče svobodno domovino!

Naš Viipuri ne sme biti osvojen! (Dolgotrajno navdušeno ploskanje in vzklikanje.)

Sumner Welles je včeraj zjutraj prišel v Pariz:

Wellesovi posveti v Franciji bodo zelo obširni

Ameriškemu državniku bodo razložili, zakaj Francija nadaljuje vojno

Lausanne, 7. marca. AA. Havas: Sumner Welles je ob 22.30 zasedel mesto v posebnem vagonu posebnega vlaka, ki mu ga je dala na razpolago francoska železniška uprava. Na postaji so Wellesa pozdravile številne ugledne osebnosti, med njimi tudi ameriški poslanik v Bernu Harisson. Pred odhodom vlaka se je Welles nekoliko minut razgovarjal s francoskim konzulom Arvangassom. **Welles je prispel danes zjutraj v Pariz.**

Spored bivanja v Parizu

Pariz, 7. marca. t. Havas: Summer Welles je danes popoldne obiskal predsednika republike Lebruna. V palačo predsedstva republike se je pripeljal ob 16. Nato je Sumner Welles obiskal predsednika vlade Daladierja, nakar je obiskal državnega podtajnika v zunanjem ministrstvu Champetiersa de Ribesa. V palači bo zvečer prirejena na čast Wellesu večerja, ki se je bosta udeležila Daladier in Champetier de Ribes.

Jutri v petek bo Welles najprej obiskal predsednika senata Jeanneneya, nato pa predsednika zbornice Herriota. Opoldne bo kosilo v ameriškem veleposlaništvu. Popoldne bo Welles obiskal podpredsednika vlade Chautempsa in pravosodnega ministra Bonneta.

V soboto se bo Welles posvetoval s francoskim finančnim ministrom Reynaudom in bo z njim tudi obedoval. Posveti v finančnem ministrstvu se bodo mogoče nadaljevali še popoldne.

Welles se bo sestal s predsednikom poljske vlade

Welles se bo sestal tudi s predsednikom poljske vlade. V soboto popoldne pa bo Welles v poslopju poljskega veleposlaništva obiskal predsednika poljske vlade Sikorskega. Njunemu razgovoru bo prisostvoval tudi poljski zunanji minister Zaleski.

V ameriškem veleposlaništvu je Welles sprejel zastopnike tiska in jim zelo vljudno odgovarjal na njihova vprašanja. Toda o namenih svojega potovanja je povdaril samo to, da je bilo vse povedano že tedaj, ko je odhajal v Evropo.

Izčrpna poročila o namenih Francije

Pariz, 7. marca. . Havas: Danes je prišel v Pariz odposlanec predsednika Zedinjenih držav Sumner Welles. V Parizu so ga sprejeli predvsem s toplimi simpatijami, ki jih je francoski narod gojil do velike ameriške države, ki se je v zadnji svetovni vojni borila ob strani Francije.

Prvi dan Wellesovega obiska je veljal posvetom s predsednikom vlade Daladierom in podtajnikom v zunanjem ministrstvu Champetier de Ribesom. Teh sestankov se je danes udeleževal glavni tajnik francoskega zunanjega ministrstva Alexis Leger.

Tako bo takoj po prvem dnevu svojega bivanja v Parizu Welles lahko ugotovil glavne cilje francoske politike v sedanji vojni. Ta glavni cilj pa bi se lahko zajel z besedami: **»Francija bo nadaljevala z vojno, dokler ne bodo dana zadostna materijalna in pozitivna poroštva zato, da se v Evropi ne bodo več ponavljali nobeni napadi!«**

Predsednik vlade Daladier bo kot vojni minister poučil Wellesa o vseh podrobnostih francoske kopne, pomorske in zračne sile. Tako bo ameriški državnik lahko v vseh ozirih razumel položaj Francije.

V petek se bo Welles lahko poučil v političnem položaju v Franciji. Stopil bo v stik z zastopniki francoskega senata in parlamenta. Prav lahko bo ugotovil, kakšno je razpoloženje francoskih strank, ki so za vojno dobo odložile vse svoje politične račune in se združile v obrambo domovine. Zastopniki posameznih strank bodo Wellesu pojasnili, zakaj je bila razpuščena komunistična stranka in zakaj je bilo treba izločiti to stranko iz francoskega javnega življenja. Vkljub vojnemu stanju pa so vse ohranile popolno svobodo za svoje delo in se lahko gibljejo popolnoma avtonomno in neodvisno.

V soboto pa se bo Welles lahko pogovarjal z zastopniki francoskega gospodarstva. Sestal se bo s številnimi zastopniki francoske industrije in se pogovarjal tudi z raznimi strokovnjaki iz francoskega finančnega ministrstva.

Kennedy se je vozil z Wellesom v Pariz

London, 7. marca. t. Ameriški veleposlanik v Londonu Kennedy se je danes z letalom čez Pariz vrnil iz Washingtona, kjer je bil več tednov.

Kennedy je iz Washingtona najprej potoval v Rim, nato pa se je takoj odpeljal v Lausanne, kjer je še ujel Wellesa in se z njegovim posebnim vlakom skupaj z njim peljal v Pariz. Kennedy je prinesel za Wellesa zadnja in najnovejša navodila iz Washingtona.

Amerika se je še bolj oddaljila od evropske vojne

London, 7. marca. t. Reuter: Ameriški veleposlanik se je vrnil danes v London iz Washingtona. Sprejel je časnikarje in jim rekel:

»Če pomeni izolacija željo, da bi Amerika ostala izven vojne, tedaj je Amerika danes bolj izolacionistična kot je bila kdaj prej. Ta zavest popolne izolacije se v Ameriki še širi zaradi kontrole nad pošto, ki gre v Evropo in zaradi pregleda ameriških ladij.

Dejstvo, da potapljajo nevtralne ladje, vpliva slabo v Ameriki, toda zaradi tega Amerika ne bo šla v vojno.

Tudi ni res, da bi si Amerika hotela čez mero prislužiti s to vojno, kajti vojna povzroča vsemu svetu tako škodo, da se to ne more še preračunati.«

»Črni spor« med Anglijo in Italijo

Anglja naj vrne ves zaplenjeni premog

V Rimu pričakujejo, da se bo spor ugodno uredil s kompromisom

Rim, 7. marca. t. Havas: Italijanski diplomatski krogi mirno in zmerno presojajo položaj, ki je nastal zaradi tega, da so angleške vojne ladje zaplenile italijanske parnike, ki so vozili nemški premog iz Rotterdama proti Italiji. Značilno je, da je ta presoja mirna in vzdržna vkljub protestni noti, ki jo je italijanska vlada poslala v London. Nerazpoloženje pa je večje med širokimi plastmi italijanskega naroda.

Italijanski vladni krogi menijo, da bo angleška vlada spremenila svoje stališče v toliko, da bo izpustila vse ustavljene parnike in Italiji vrnila zaplenjeni premog. Vsega skupaj so Angleži na teh parnikih zaplenili okoli 200.000 ton nemškega premoga. Toda ta premog italijanski parniki niso mogli pravočasno odpeljati iz Rotterdama zaradi tega, **ker je bilo vreme v drugi polovici februarja zelo slabo in so bili deli pristanišča zamrznjeni. Zato bi se naj angleška vlada postavila na stališče, da se sicer izvoz nemškega premoga po 1. marcu več ne more dovoliti, vendar pa naj Italija prepelje domov toliko premoga, kolikor bi normalno izvozila iz nizozemskih pristanišč, če bi vreme ne bilo preveč neugodno. Na ta način bi Anglija lahko vrnila Italiji ves zaplenjeni premog, obenem pa angleška vlada ne bi odstopila od svojega sklepa, da po 1. marcu izvoz premoga iz Nemčije ni več mogoč.**

Vse to bi se dalo prav lahko doseči, če je res, da v Angliji prav tako kakor v Italiji žele, da bi se vsa vprašanja na prijateljski način uredila in da prijateljstvo med Italijo in Anglijo ne sme priti v kočljiv položaj. Tak sporazum bi bil mogoč, če je res vse tisto, kar piše o Italiji te dni angleški tisk.

Pogajanja za kompromis v polnem teku

Sedaj se med Italijo in Anglijo vodijo pogajanja za kompromisno rešitev nastalega spora. V Rimu poudarjajo, da bo Italija pač kupovala v Angliji premog, plačevala ga pa bo s svojimi poljedelskimi proizvodi. Ker v Rimu upajo na sporazum, je italijanski tisk še zelo zmeren do Anglije. Če bi pa do sporazuma ne prišlo, tedaj pa bo položaj postal kočljiv in nihče še ne more jasno videti, kako se bo razvijal položaj v Sredozemskem morju.

Nakup premoga v USA ne pride v poštev

Italija bi morala tedaj poskrbeti za to, da bi potrebni premog dobivala od drugod in v tem oziru mislijo predvsem na Zedinjene države Severne Amerike. Toda Italija se bo le težko odločila za ta način uvoza premoga, ker nima z Zedinjenimi državami Italija nobenega primernega dogovora o plačevanju dobav.

Naši časnikarji pri nemškem zunanjem ministru:

„Jugoslavija je lahko popolnoma mirna"

je izjavil zunanji minister Ribbentrop zastopnikom našega tiska

Berlin, 7. marca. t. Skupina jugoslovanskih časnikarjev potuje sedaj po Nemčiji in je gost Zveze nemških gospodarstvenikov. Jugoslovanski časnikarji so si na svojem dosedanjem potovanju po Nemčiji že ogledali najvažnejše industrijske kraje, te dni pa so v Berlinu. Snoči jih je sprejel nemški zunanji minister von Ribbentrop.

Zunanji minister von Ribbentrop se je dalj časa razgovarjal z našimi časnikarji in se dotaknil raznih vprašanj, ki se nanašajo na sožitje med Nemčijo in Jugoslavijo.

Med razgovorom je von Ribbentrop posebno poudaril ugodne gospodarske odnošaje, ki se razvijajo brez ozira na vojno stanje in to v nespremenjenem obsegu. Po zaključku vojne se bodo ti gospodarski odnošaji še razširili, kajti tedaj se bo vse to postavilo v službo razvoju proizvodnje v mirnem času. Nemčija lahko krije vse najvažnejše potrebe Jugoslavije z industrijskimi proizvodi, na drugi strani pa Jugoslavija že sedaj več kot polovico svoje zunanje trgovine usmerja v Nemčijo. Ta obsežna izmenjava gospodarskih dobrin se bo lahko še izpopolnila.

O nevtralnosti Jugoslavije

Nato je von Ribbentrop prešel na splošna politična vprašanja in poudaril, da je nevtralno stališče Jugoslavije v vseh ozirih tako, da najboljše ustreza koristim miru v jugovzhodni Evropi. Sam v tem oziru globoko ceni trud, ki ga v tej smeri uveljavlja Jugoslavija.

Zaradi tega, ker so se s priključitvijo Avstrije in ustanovitvijo češkomoravskega protektorata zaključila vsa vprašanja razširitve nemškega rajha proti jugovzhodu, poudarja von Ribbentrop, da je Jugoslavija lahko mirna v vseh ozirih in da se lahko posveti samo izmenjavi svojih gospodarskih proizvodov s svojimi sosedi.

Nato je eden izmed časnikarjev postavil vprašanje o ustanovitvi evropsko-azijskega gospodarskega bloka. Von Ribbentrop je odgovoril, da tak blok dejansko ne obstoja, vendar pa ima Nemčija sedaj popolnoma odprte poti proti vzhodu do Sovjetske Rusije, Vzhodne Azije, Kitajske in Japonske. Zato je Nemčija popolnoma zavarovana pred vsako blokado. Nemčija ima odprte meje proti jugu, vzhodu in severovzhodu in je torej vsaka blokada izključena. Po mnenju von Ribbentropa bo nasprotno blokada zmerom težja za Anglijo in njene otoke.

Kdaj bo zopet mir

Svoj razgovor z jugoslovanskimi časnikarji je von Ribbentrop zaključil z besedami, da upa, da bo mir kmalu sklenjen, vendar pa je Nemčija pripravljena da nadaljuje vojno, pa če bi ona trajala pet ali več let. Mir pa se po mnenju von Ribbentropa more skleniti samo tedaj, če bo zadoščeno nemškim zahtevam in nemškemu stališču.

Politični zapiski

Slovenci in Hrvati

Ob nastopu hrvatskih književnikov v Ljubljani prinaša »Hrvatski Dnevnik« uvodni članek, kjer med drugim naglaša, kako o tej prireditvi piše slovensko časopisje, zlasti pa obširno navaja besede »Slovenca«. Med drugim hrvatsko vodilno glasilo naglaša: »Sama prireditev kajpada ne bo imela političnega značaja, vendar ima svoj politični pomen. Po kulturnih stikih namreč vedno prihajajo tudi politični stiki, ki bodo vsekakor sledili med Hrvati in Slovenci, ker je to želja enega in drugega naroda. Hrvati in Slovenci namreč nimajo prav nobenih stvarnih vzrokov za kake spore. Slovenske avtonomistične težnje so docela razumljive hrvatskemu narodu in na naši strani niso naletele na ovire. Nikdar Hrvati Slovencem nismo odrekali pravice do popolne narodne svobode in samostojnosti. V svojem boju hrvatski narod nikdar ni težil za tem, da bi svoje zahodne sosede prikrajšal v njihovih pravicah. To danes priznajo vsi Slovenci in zato se slovenska kulturna javnost pripravlja hrvatskim književnikom izraziti svoje simpatije ter po njih vsemu hrvatskemu narodu... Obnova kulturnih vezi med hrvatskim in slovenskim narodom bo od hrvatske javnosti s simpatijami sprejeta, ker v tej obnovi vidi klico sodelovanja tudi na drugih področjih.«

Ureditev države pred volitvam

Iz Nikšiča v Črni gori poročajo listi, da je v Spilji Grahovski dne 6. t. m. zemljoradnik senator Marko Vujačič imel shod, kjer je med drugim povedal tudi tele misli: »Mnogo jih je tudi, ki na eni in drugi strani zabavljajo zoper sporazum. Morda je ta sporazum pomanjkljiv, vendar ne smemo pozabiti, da je z njim dana močna podlaga Jugoslaviji. Volitve bodo, kakor hitro bodo razmere dopuščale. Ljudstvo bo svobodno povedalo svojo voljo ter bo dalo prav ali nam, ki smo za sporazum, ali pa tistim, ki so zoper njega. Toda pred volitvami bomo imeli popolno notranjo ureditev države, ki bo sestavljena iz treh banovin.«

Decentralizacija socialnega zavarovanja

»Hrvatski Dnevnik« piše: »Vprašanje likvidacije SUZORja vedno bolj zanima vso našo javnost, in sicer ne le hrvatsko, ki zahteva samostojnega nosilca delavskega zavarovanja, ki bi prevzel del SUZORjevih sredstev, od katerih bi na nosilca socialnega zavarovanja banovine Hrvatske odpadlo 300 milijonov dinarjev. Tudi inženirska zbornica v Belgradu je zahtevala likvidacijo SUZORja, na državni konferenci obrtniških zbornic v Ljubljani pa je trgovsko-industrijska-obrtna zbornica v Novem Sadu podala poročilo o reviziji socialnega zavarovanja. Do delavskega zavarovanja so na predlog novosadske zbornice zavzele stališče zbornice iz vse države. Vse so se izrekle za likvidacijo SUZORja in za ustanovitev novih nosilcev delavskega zavarovanja, ker decentralizacija ni le nujna, marveč življenjska potreba našega delavskega zavarovanja. Obrtna zbornica v Zagrebu je sporočila novosadski zbornici, da je započela avtonomijo okrožnih uradov in za popolno avtonomno zakonodajo na Hrvatskem. Tudi belgrajska obrtna zbornica stoji na stališču, da mora delavsko zavarovanje temeljiti na zdravi podlagi. Trgovska zbornica v Zagrebu in Trg.-obrtna zbornica v Ljubljani sta tudi za likvidacijo SUZORja. Ljubljanska delavska zbornica predlaga, naj bi se po likvidaciji SUZORja ustanovili trije nosilci delavskega zavarovanja: eden za Hrvatsko, drugi za Slovenijo, tretji pa za druge dele države.«

Srbski kulturni klub zoper Hrvate

Novosadski Dan prinaša članek, kjer pisec dokazuje, da Srpski kulturni klub nikakor ni zoper Hrvate ter pri tem naglaša, da list Srpski glas, ki je tolikokrat napadal sporazum, ni glasilo Srpskega kluba. Na koncu pa člankar pravi: «Ime ustanovitelja in predsednika Srpskega kulturnega kluba g. Slobodana Jovanoviča, njegova visoka znanstvena avtoriteta, njegova svetla preteklost, njegova redka objektivnost in pravičnost ravno do Hrvatov poleg drugih njegovih izrednih umskih in moralnih lastnosti — vse to je zadostno jamstvo, da Srpski kulturni klub nima protihrvatskega značaja, da stoji visoko nad vsemi političnimi strankami in da ima za svoj cilj edino le delovanje za zgraditev srbske kulture v okviru jugoslovanske državne skupnosti.«

Izstop iz »Srpskega kulturnega kluba«

Kakor poroča Hrvatski Dnevnik, je bivši poslanec Radivoj Lungulov izstopil iz Srpskega kulturnega kluba ter v listu «Naplo» to utemeljil z izjavo, v kateri pravi: «Jaz kot jugoslovansko usmerjen izstopam iz Srpskega kulturnega kluba v Subotici, ker se ne strinjam z njegovim delovanjem.« Hrvatski Dnevnik dodaja tej novici še to le svojo pripombo: «Kakor nam je znano, so še Srbi, ki bodo sledili Radivoja Lungulova. Nemogoče je v hrvatski Subotici tako postopati, kakor je storil dr. Dimitrijevič.«

»Hrvatski narod ne bo tlačanil tujcu«

Odkar spada mesto Travnik v Bosni pod banovino Hrvatsko, je tamkaj te dni prvikrat imela svoje zborovanje HSS. Govoril je bivši poslanec HSS Ante Budimirovič, ki je izrekel zadovoljnost travniških Hrvatov, ker spadajo pod banovino Hrvatsko. Naglasil je, kaj je banska oblast v Zagrebu vse storila, da se izboljšajo gospodarske razmere. Ko je govoril o zunanji politiki, je naglasil, da hrvatski narod ne bo nikdar tlačanil tujcu. Če bi že bilo treba komu tlačaniti, bi Hrvati rajši tlačanili Srbom, nikdar pa ne tujcu.

Za hrvatsko zborovanje v Subotici

Kakor poročajo hrvatski listi, se bo hrvatske manifestacije, ki bo 9. in 10. t. m. v Subotici, udeležilo vsega skupaj kakih 60.000 ljudi. Priglašenih je doslej do 80 hrvatskih društev iz vseh krajev Bačke in Baranje, kjer žive Hrvati. Prišlo pa bo tudi precej Nemcev in Madžarov. Manifestacije se udeleže vse hrvatske organizacije. Vsako hrvatsko kulturno društvo pojde za svojo zastavo. Vsi Bunjevci in Šokci, ki hrvatsko mislijo, so enih misli, da je treba tej slavnosti dati čim večji sijaj.

Zoper skrajneže na Hrvatskem

»Jugoslavenski Lloyd« prinaša članek o razmerah na Hrvatskem, kjer piše med drugim: »Urejevanje razmer v državi, zlasti pa v banovini Hrvatski, na podlagi narodnega sporazuma nekaterim ljudem ni po godu, ker jim križa temne namene in naklepe. Zaradi tega se tu in tam kažejo znamenja te temne reakcije, ki pa naleti na potrebno odločno protiakcijo, katera pobija take prikazni in dejanja take vrste in značaja.«

Kmetijske zbornice so spregovorile

Sklepi skupne seje kmetijskih zbornic v Belgradu

Belgrad, 7. marca. m. V dvorani Srbske kmetijske zadruge je bil danes dopoldne plenarni sestanek Zveze kmetijskih zbornic. Na sestanku je bil tudi zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik Krekovič, minister za kmetijstvo dr. Branko Čubrilovič, minister za promet inž. Nikola Besljič, minister za gradbe dr. Krek in minister za telesno vzgojo ljudstva Jevrem Tomič. Sestanek je vodil predsednik Zveze bivši poslanec Milan Bardžak, ki je v svojem uvodnem govoru poudaril koristi, ki so jih izkazale kmetijske zbornice že doslej kmečkemu stanu. Za predsednikom je povzel besedo kmetijski minister dr. Čubrilovič ter je pozdravil delegate kmetijskih zbornic. Poudaril je, da ima sedanji zakon, po katerem so ustanovljene kmetijske zbornice, več nedostatkov, ki jih bo treba odpraviti, predvsem v tem smislu, da bodo kmetijske zbornice morale dobivati v premislek vse zakonske osnutke, ki se nanašajo na kmečki stan. Zakon o kmetijskih zbornicah mora tem zbornicam dati tudi večjo oblast v samoupravah ter možnost sodelovanja z vsemi ustanovami, ki imajo kakor koli opravka s kmečkim stanom.

Nato so funkcionarji Zveze podali poročila o delovanju te ustanove v preteklem letu. Iz poročil je razvidno, da je Zveza sodelovala v vseh akcijah, ki so jih izvajale posamezne kmetijske zbornice. O smernicah za nadaljnje delo Zveze kmetijskih zbornic ter kmetijskih zbornic sploh se je razvila daljša razprava, v katero so posegli zastopniki vseh kmetijskih zbornic.

V imenu slovenske Kmetijske zbornice je govoril Franc Prelog. V svojih izvajanjih je predvsem razpravljal o vprašanju potrebe znižanja cen cementu in o ureditvi uvoza modre galice za kmečke potrebe. Rešitev tega vprašanja si govornik zamišlja tako, da se to vprašanje uredi ali s posebno uredbo ali pa da se modra galica vnese v seznam predmetov, ki spadajo pod kontrolo cen. Govornik se je bavil tudi z vprašanjem dednih taks in tudi s prehajanjem zemlje v nekmečke roke, o potrebi spremembe lovskega zakona ter o trošarini na vino in žganje. Za Prelogom so govorili še zastopniki drugih kmetijskih zbornic o vseh vprašanjih, ki se tičejo kmečkega stanu. Nazadnje je bila sprejeta resolucija, v kateri Zveza kmetijskih zbornic zahteva:

Resolucije kmetijskih zbornic

1. Sedanje izredne razmere v svetovnem, kakor tudi v domačem gospodarstvu najhuje občuti naš siromašni kmečki sloj, in sicer predvsem v pasivnih krajih, kjer narod trpi pomanjkanje. Vse, kar se je doslej storilo *za preskrbo teh pasivnih krajev s hrano*, je popolnoma nezadostno, ker se niti od daleč ne morejo pokriti potrebe. V interesu države je, da se v te kraje čimprej pošljejo potrebne količine živeža za prehrano prebivalstva do prihodnje žetve. V prvi vrsti je treba odobriti brezplačen prevoz živil, da bi se tako dosegla čim nižja nabavna cena. Onim kmečkim gospodarstvom, ki si ne morejo kupiti živeža, je treba dati možnost zadostnega zaslužka z izvedbo javnih del, ki naj zlasti služijo kmetijstvu. Ravno tako je treba tem krajem podeliti podporo *za nakup živinske krme.*

2. Z vsemi sredstvi je treba *zboljšati kmetijsko proizvodnjo*, predvsem s sodelovanjem organizirane zasebne iniciative, ki naj prihaja predvsem do izraza *v kmetijskem zadružništvu.* Zato je potrebno, da se vsa kmetijska gospodarska politika prilagodi potrebam poljedelstva kot osnovne panoge našega gospodarstva, ki so od njegovega napredka odvisne vse druge panoge narodnega gospodarstva.

3. V interesu napredka in povečanja kmetijske proizvodnje je potrebno, da se državni in samoupravni **proračuni za poljedelstvo znatno povečajo,** ker so do sedaj za te namene bile določene le malenkostne dotacije in nezadostna sredstva. Prav tako je neobhodno potrebno, da se na podlagi zakona o pospešitvi poljedelstva aktivirajo državni, banovinski in občinski **kmetijski skladi** in da se jim omogočijo čim večji dohodki od dobička razredne loterije in od izvoza, glede banovinskih in občinskih kmetijskih skladov pa da se ponovno uzakonijo prejšnji zakonski predpisi.

4. Potrebno je znižati ali popolnoma ukiniti **uvozno carino za poljedelske naprave in orodje,** predvsem za tisto orodje, ki je kmetu najnujnejše potrebno. Samo znižanje uvozne carine na pluge, ki je bilo pred kratkim izvršeno, ni zadostno.

5. Treba je **ukiniti banovinsko in občinsko trošarino na kmetijske pridelke,** ki jih kmet pridelovalec prinaša na trg. **Ukiniti je treba državno trošarino na vino in žganje v sedanji obliki** ter v sporazumu s kmetijskimi predstavniki. Vprašanje te trošarine se mora rešiti tako, kakor ustreza interesom poljedelcev. Ukiniti je treba tudi **trošarino in prometni davek na cement,** ki se uporablja za zidanje kmečkih poslopij in za asanacijo podeželja.

6. Zaradi preskrbe kmetov s **ceneno modro galico,** naj država omogoči zgraditev **zadružne tovarne za modro galico,** dokler pa se ta tovarna ne postavi, naj se izda uredba o določitvi cen modre galice, ali pa naj se modra galica uvrsti v seznam proizvodov, ki spadajo pod nadzorstvo cen. Pogodba s tovarno »Zorka« glede izdelave modre galice se v nobenem primeru ne sme podaljšati.

7. Za zagotovitev zadostne proizvodnje pridelkov, ki so potrebni za potrošnjo v državi in za izvoz, je treba način njihove proizvodnje in odkup, kot tudi odkupno ceno urediti tako, kakor ustreza interesom kmetov. Posebno je treba sanirati našo proizvodnjo sladkorja, kot tudi zagotoviti zadostno proizvodnjo ostalih industrijskih rastlin.

8. **Preurediti je treba vse ustanove, ki služijo potrebam poljedelstva,** kakor so Privilegirana agrarna banka, PRIZAD, urad za kontrolo izvoza živine in drugi, ter je treba v njih omogočiti čim večje sodelovanje kmetov, da bi njihovo delo čim bolj bilo prilagodeno interesom in potrebam poljedelstva. Odkup poljedelskih in drugih proizvodov našega podeželja je treba ustanoviti po ustanovah zaradi dosega ugodnejših cen. Odkupovanje teh pridelkov naj se prvenstveno izvaja po zadružnih organizacijah, odnosno naravnost od proizvajalcev. Zato je potrebno, da odkupne ustanove postavijo čim večje število odkupnih postaj.

9. Pod to točko govori resolucija o zavarovanju interesov sadilcev tobaka.

10. Za dosego **normalnih kreditnih odnošajev** je treba izvršiti končno razdolžitev kmeta in organizirati kmečki kredit, ki bo ustrezal potrebam kmečke proizvodnje. Zavarovati je treba **minimalno kmečko posest** in preprečiti, da bi ta posest prehajala v nekmečke roke.

1. Izvesti je treba reorganizacijo kmečke službe v smislu načrta za povzdigo kmetijstva ter izvršiti **socializacijo veterinarske službe.**

12. Pri določevanju smernic davčne politike je treba stalno upoštevati zaščito malih posestnikov. Rok za odpis zaostale zemljarine je treba podaljšati za nadaljnje tri mesece, ker se ta posel v do sedaj določenem roku ni mogel izvršiti.

13. Resolucija dalje zahteva, naj se kmetje oprostijo vseh **dednih taks** do čiste vrednosti premoženja 150.000 din. Nad to vrednostjo pa naj se dedna taksa zmanjša in dovoli plačilo teh taks v več letnih obrokih.

14. Za uspešno zaščito poljedelstva, predvsem pa sadjarstva in vinogradništva, je treba čimprej spremeniti in dopolniti **lovski zakon.**

15. Nujno je treba izvršiti revizijo **katastrskega čistega dohodka,** ker je sedanji nerealen.

16. Narodno prosveto in zdravstveno varstvo podeželja je treba čimbolj dvigniti in mu posvečati največjo pozornost.

Posebna resolucija se pa nanaša še na spremembo o kmetijskih zbornicah. Glavne točke te resolucije so:

1. **Demokratizacija uredbe.**
2. **Preureditev financiranja zbornic.**
3. Predlaganje vseh zakonskih osnutkov ter važnih določb, ki zadevajo kmetijstvo v mišljenje kmetijskim zbornicam.

Kronski svet v Romuniji

Bukarešta, 7. marca. b. Včeraj je bila seja kronskega sveta, ki se je pečala z aktualnimi romunskimi vprašanji. V tujih političnih krogih pa je povzročila veliko zanimanje novica, da je nenadoma priletel iz Londona v Bukarešto romunski poslanik v Londonu g. Tilea. G Tilea je prinesel sporočilo angleške vlade romunski vladi. To dejsto je tembolj zanimivo, ker se je to zgodilo pred današnjim sestankom romunskega parlamenta in pred prestolno besedo samega kralja v parlamentu. Romunski poslanik v Londou o. Tiea je imel pred svojim odhodom iz Londona dolge razgovore z raznimi angleškimi državniki. V teku teh razgovorov so mu poudarili, da zavezniki nikakor ne bodo trpeli, da Nemčija monopolizira romunski petrolej. Tilea mora sporočiti svoji vladi, da zavezniki zahtevajo popolno enakopravnost z Nemčijo.

Bukarešta, 7. marca. AA. Rador. Včeraj popoldne je bila na dvoru pod predsedništvom Nj. Vel. kralja Karola konferenca kralj. svetovalcev.

Na seji je zunanji minister Gafenco **poročal o splošnem političnem položaju.** Nato je predsednik vlade Tatarescu govoril **o splošnem notranjepolitičnem položaju** ter naglasil sklep vlade, da bo nadaljevala svojo politiko v istem duhu in v okviru istih direktiv.

Kr. svetovalci so odobrili soglasno diplomatično akcijo za obrambo Romunije ter nadaljevanje te akcije za obrambo nacionalnih interesov.

Bukarešta, 7. marca. b. Dobro poučeni bukareštanci poslitični krogi trdijo, da so romunsko-italijanska gospodarska pogajanja dosegla kritično stopnjo. Razlog temu je baje, da mora Romunija po italijanski zahtevi znižati vrednost leja nasproti liri. Istočasno Italija tudi zahteva, da se uvoz romunskega petroleja v Italijo poveča. Romunija verjetno ne bo mogla ugoditi tem italijanskim zahtevam.

Vatikan, 7. marca. b. V uradnih vatikanskih krogih se govori, da se pripravlja akcija, ki ima namen, da se romunska pravoslavna cerkev vrne zopet v okrilje katoliške Cerkve, od katere se je ločila leta 1054. Papež Pij XII. je sprejel predstavnike Romunije ter je v svojem govoru poudaril zgodovinske zveze med obema državama.

Bukarešta, 7. marca. b. Romunski kralj Karol je odprl danes romunski parlament in sam prebral prestolno besedo, v kateri je poudaril nevtralnost Romunije in željo za sodelovanje Romunije z vsemi narodi.

Poziv kmetovalcem

Belgrad, 7. marca. m. Zaradi stanja, ki je zaradi vojne nastalo v enem delu Evrope in tudi na našem trgu, je Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug poslala vsem svojim zadrugam in članom teh zadrug poziv, naj povečajo svojo kmečko proizvodnjo do skrajnih meja možnosti in da naj **obdelajo vse obdelano zemljo in vsako parcelo, ki lahko rodi.** Nadalje Glavna zveza srbskih kmetijskih zadrug poziv lje svoje zadruge in zadružnike, naj skrbno **varujejo in negujejo mlado živino,** ki naj je ne prodajajo za klanje brez ozira, če dosežejo za njo višje cene, ker bi znižanje števila mlade živine imelo pozneje lahko zelo hude posledice tudi za vzdrževanje našega poljedelstva, za povečanje proizvodnje in za dvig blagostanja našega podeželja.

Urugvajski poslanik umrl v Zagrebu

Zagreb, 7. marca. b. V Zagrebu je umrl urugvajski poslanik **Ediser Ricardo de Gomes.** Doma je bil iz Montevideja. Njegov brat je urugvajski minister. Gomes bi moral postati poslanik v Belgradu, vendar pa je na potu v Belgrad zbolel.

Švicarski poslanik v avdijenci

Belgrad, 7. marca. AA. Danes ob 12 je Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle sprejel v slovesni avdijenci novega švicarskega poslanika na našem dvoru in dosedanjega odpravnika Paula Steinerja radi sprejetja poverilnic. Malo pred 12 je dvorni avto z namestnikom šefa protokola dr. Ivanom Frangešem prišel pred švicarsko poslaništvo po dr. Steinerja in nato sta se oba odpeljala na Beli dvor. Slovesni izročitvi poverilnic z običajnim ceremonialom je prisostvoval tudi zunanji minister Cincar-Marković in vojaški in civilni dom Nj. Vel. kralja.

Posveti zaradi hrvatskih financ

Belgrad, 7. marca. m. Zaradi prenosov poslov iz ministrstev na banovino Hrvatsko je dr. Maček imel danes daljši razgovor z notranjim ministrom Stanoje Mihaldžičem ter fin. ministrom dr. Šutejem V teku dopoldneva je imel razgovore tudi z drugimi člani kr. vlade o vprašanjih, ki so se obravnavala na nocojšnji seji ministrsekga sveta. Ob 4 popoldne pa je bil dr. Maček sprejet v avdijenco pri Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu.

Belgrajske novice

Belgrad, 7. marca. AA. Dopoldne se je pripeljal v Belgrad Nikolaj Veld, predsednik upravnega odbora in glavni ravnatelj madžarske poročevalske agencije MTI, bivši notranji minister in eden izmed najuglednejših madžarskih publicistov. V Belgradu ostane s svojo ženo 2 do 3 dni.

Petrovaradin naj se loči od Novega Sada

Krajevna organizacija HSS je započela veliko akcijo ter sklicuje zborovanje Petrovaradincev, ki zahtevajo, naj se mesto Petrovaradin spet loči od Novega Sada ter postane spet samo svoje mesto, kakor je bilo nekdaj. Na zborovanje 7. t. m., ki bo javno izreklo to zahtevo, bodo imeli pristop le meščani Petrovaradina.

Smučarske tekme naših graničarjev končane

Mojstrana, 7. marca.

Danes so se zaključile tekme naših graničarjev z najtežjo disciplino t. j. patrolni tek na 30 km. Težkoče tega tekmovanja je, da mora vsak graničar-tekmovalec tekmovati z opremo v teži 10 kg. V drugi tretjini proge je strelišče. Tam streljajo na tri balone na 150 m. Ako patrola balona ne zadene, ima za kazen odbitek časa 3 minute.

Progo je trasiral poročnik Savič z Dovjega. On je bil tudi poveljnik strelišča, ki je bilo vzorno in izvrstno urejeno. Vodstvo tekmovanja te tekme je bilo v istih rokah kot v prejšnjih tekmah, le nadzornik proge je bil poročnik Georgijevič iz Kranjske gore. Tekmovanju je prisostvoval sam poveljnik graničarjev, brigadni general Kovačevič s kapitanom Hrističem.

Proga je bila zjutraj poledenela, proti koncu tekmovanja pa so se borili z južnim snegom. Start je bil na Radovni ob križišču Kot—Krma. Od starta je proga peljala v Krmo, odtod na Srednjo Radovino do Gogala čez Zgornjo Radovino čez Malčce na strelišče Tu je vsak vojak-graničar streljal. Od strelišča je proga vodila na Veliki Breg spet nazaj čez Mlačco na Radovino na konec pota in nazaj v Mlačco na cilj. Višinska razlika je znašala 600 m. Proga je bila srednje težka planinska. Start je bil v presledkih petih minut. Koj se je videlo, da bo oster boj med Gorenjci iz IV. odseka (nemško-italijanska meja), ki so startali izven konkurence, in med II. odsekom (Veles — bolgarska meja), kakor tudi ostra borba med I. odsekom (albanska meja) in III. odsekom (madžarska meja).

Rezultati: I. patrola (II. odsek): vodja poročnik Momčilovič (Carevo selo), graničarji Krstič, Randjelovič Ranko in Petrovič Ciril — v času 3:26.09.

II. patrola (III. odsek): vodja kaplar Dragoš (Zvonce), graničarji Volovič, Arandjelovič Sretan in Radojčič — v času 3:53.26.

III. patrola (I. odsek): vodja poročnik Begčič (Dečane), graničarji Kokotovič, Stojilkovič in Vitorovič — v času 4:2.22.

Izven konkurence je dosegel najboljši čas IV. odsek (Gorenjci): vodja poročnik Labuš (Delnice), graničarji Šumnjevarič, Obradovič, Ristič — v času 3:22.37.

Organizacija je bila brezhibna, odločno vzorna od zadnjega dne. Danes je sam poveljnik general Kovačevič razdelil zmagovalcem krasna praktična, dragocena darila. Jutri se vrnejo naši varuhi meja na svoje, nekateri celo po štiri ure oddaljene postojanke. Čestitamo jim k velikemu uspehu in jim želimo, da se drugo leto spet poskusijo pod Triglavom.

Uspehi v alpski kombinaciji

Kranjska gora, 7. marca.

Pri smučarskih tekmah graničarjev v alpski kombinaciji v Kranjski gori so bili rezultati ti-le:

Prvo mesto: Pavlovič Milan, Kranj, IV. odsek, 100 točk.

Drugo mesto: Djordjevič Aleksa, Kranj, IV. odsek, 99.03 točk.

Tretje mesto: Kostadinovič, Bohinj, IV. odsek, 93.09 točk.

Četrto mesto: Pantovič, Slovenji Gradec, IV. odsek 89.20 očk.

Peto mesto: Čokeša Djuro, Dečane, I. odsek, Albanska.

Šesto mesto: Ostrožnik Franc, Carevo Selo, II. odsek, 83.04 točk.

Seja tajnega kardinalskega konzistorija

Vatikan, 7. marca. AA. Havas: Papež je sklical sejo tajnega kardinalskega konzistorija, da bo imenoval več škofov. **Nato se je vršila seja javnega konzistorija v zvezi s kanonizacijo dveh blaženih.** Obema svečanostima je prisostvovalo 21 članov sv. kolegija. Na prvi svečanosti je papež imel govor, nato je pa objavil imenovanje več nadškofov in škofov. Potem je med vzkliki vernikov krenil v dvorano posvetitve in zavzel mesto na prestolu. Msgr. Bazzi je sporočil, da si sv. oče pridrži pravico, da bo konzultiral kardinale in škofe, preden bo dal soj pristanek glede kanonizacije. Potem je papež podelil apostolski blagoslov vsem navzočim, nato pa je med njihovim vzklikanjem odšel.

Vatikan, 7. marca AA. Havas Osebni zastopnik predsednika USA Miron Taylor je danes prisostvoval javnemu konzistoriju. To je bilo prvič, da je po svojem prihodu v Rim prisostvoval Roosevelt ov osebni zastopnik pri sv. stolici vatikanski svečanosti. Poluradni konzistorij, ki bo kanoniziral blaženo Marijo Benetijo in še neko drugo blaženo, bo 4. aprila.

V Rimu je snežilo

Rim, 7. marca. AA. V toku letošnje zime je padel snoči v Rimu že četrtič sneg. Temperatura je hitro padla. Prebivalstvo Rima nič več ne sprejema z veseljem snega, ker je pričakovalo že pomlad.

Govor angleškega letalskega ministra

„Številčno smo prekosili nemško letalsko proizvodnjo"

London, 7. marca. t. Havas: Danes je v spodnji zbornici govoril angleški letalski minister Kingsley Wood. Takoj uvodoma je v svojem govoru povdaril, da je angleško letalstvo izvedlo nad tisoč poletov nad nemškim ozemljem. Angleški letalci se bore na francoski fronti, prav tako pa so izvedli več tisoč poletov okoli angleške obale. Angleški lovci so zbili nad 40 nemških bombnikov, pri tem pa ni bilo zbito niti eno angleško letalo.

Ko je lansko leto predložil svoj proračun, je izjavil, da ima Anglija doma in v svojem imperiju okoli 100.000 letalcev. Danes pa ima Anglija sama doma že tako veliko število izurjenih letalcev.

Naša letala so preletela nad 8 milijonov kilometrov

Obrežna letala so v svoji službi preletala več kot pet milijonov milj (okoli 8 in pol milijonov km). V teh svojih poletih nad morsko gladino so angleška letala napadla nad 60 podmornic. V istem času so naša letala spremljala nad 700 spremljav, to je skupin parnikov, ki plovejo v spremstvu vojnih ladij.

Prijav v letalsko službo je preveč

Angleški letalci so v vseh ozirih odlični. Menim ,da se nikjer toliko ne žrtvuje za izobrazbo letalskega kadra. Toda poveljstvo angleškega letalstva še stalno prejema prošnje za vpis v letalsko vojsko. Teh prijav je toliko, da ne moremo dovolj hitro izurjevati vseh novincev.

Onstran morja bomo letno izurili 50.000 letalcev

Toda sedaj se angleško letalstvo organizira v vseh ozirih tudi v angleških posestvih onstran morja. Mi imamo svoje letalske šole v Kanadi, Avstraliji, v Novi Zelandiji in drugod. Ko bodo te šole v celoti delovale, tedaj bodo letno izurili nad 20.000 pilotov in nad 30.000 letalcev. Vlada Južne Afrike je ponudila, da bi šolala pilote za naše letalstvo in sedaj gradimo velika letališča z letalskimi šolami v Rodeziji in Keniji.

Prav tako pa smo v sporazumu s francosko vlado ustanovili letalske šole tudi na francoskem ozemlju. Povdariti ne moremo dovolj, kako tesno je naše sodelovanje v tem oziru s francosko vlado.

Nato je Kingsley Wood govoril o letalski proizvodnji. V tem oziru mora angleška vlada v prvi vrsti skrbeti za izobrazbo delavstva, ki dela v letalskih tovarnah, prav tako pa si mora zagotoviti to, da bo imela zmerom dovolj surovin.

Vsak mesec zgradimo več novih letalskih tovarn. Prav tako pa smo začeli graditi velike letalske tovarne v naših dominijonih in te tovarne so že začele pošiljati prva letala na naše bojišče. Prva so bila tista letala, ki so bila izdelana v Kanadi.

Velika naročila pa smo oddali tudi ameriški vladi in prva naročila od tam že prihajajo v naša pristanišča in na naše letališča.

Svoje letalske sile smo že podvojili

S svojimi dosedanjimi deli smo več kot podvojili svoje prvotno stanje v letalstvu. Naše letalstvo opravlja v vseh ozirih odlično svojo nalogo. Zaključil pa je svoj govor z besedami:

»Prepričan sem, da smo z našimi zavezniki številčno že prekosili nemško proizvodnjo letalstva.«

Minister dr. Andres pri maršalu Göringu

Berlin, 7. marca. AA. Včeraj je imel trgovinski minister dr. Ivan Andres sestanek z nemškim državnim tajnikom v gospodarskem ministrstvu dr. Landfriedom, ki nadomešča obolelega kmetijskega ministra in predsednika nemške narodne banke Funka. Opoldne je maršal Göring priredil intimno kosilo ministru in njegovi ženi na čast.

Snoči je državni tajnik za gospodarstvo dr. Landfried priredil slovesen sprejem v hotelu Adlonu na čast ministru dr. Andresu in jegovi ženi. Sprejema so se udeležili jugoslovanski poslanik dr. Ivo Andrić in višji funkcijonarji nemškega zunanjega ministrstva. Ministra dr. Andresa je pozdravil dr. Landfried in izrazil svoje zadovoljstvo, da je jugoslovanska vlada preko svojega trgovinskega ministra poudarila, da je odločena nadaljevati tesne gospodarske stike med Nemčijo in Jugoslavijo in biti v osebnem stiku z zastopniki nemškega gospodarstva.

Poudaril je, da je dolgoletno gospodarsko sodelovanje poroštvo, da se bo tudi v bodoče ohranila zveza med obema gospodarstvoma, ki drugo drugo izpopolnjujeta.

V svojem odgovoru je imnister dr. Andres poudaril, da je v korist obeh gospodarstev, da se dosedanje gospodarsko razmerje med njima ohrani nespremenjeno. Dr. Andres je izrazil svoje veselje, da je v tem pogledu doživel v Berlinu popolno razumevanje.

Davi ob 7.30 je minister dr. Andres s svojo ženo zapustil Berlin. Razstanku na železniški postaji so prisostvovali jugoslovanski poslanik dr. Andrić z osebjem poslaništva, pomočnik šefa protokola in višje uradništvo nemškega gospodarskega ministrstva.

Izjava grofa Czakyja

Madžarska bi bila proti obnovitvi Češkoslovaške

Budimpešta, 6. marca. MTI: Zunanji minister grof Czaky je odgovoril na neko interpelacijo z izjavo, da madžarska vlada ne podcenjuje, pa tudi ne precenjuje propagande, ki jo vodi dr. Beneš. Dr. Beneš je, je izjavil grof Czaky najprej poskušal v Združenih državah, toda njegovi poskusi so ostali le poskusi. V Pittsburgu je doživel celo neuspeh.

Takoj po izbruhu sedanje vojne se je Osuskemu posrečilo, da je z Daladierom sklenil sporazum, po katerem se ustanavljajo oddelki češke, slovaške in poljske vojske. V interesu Evrope je, da se sklop češkoslovaške države nič več ne obnovi. Sporazum, ki je bil sklenjen med Osuskim in Daladierom, kakor tudi pisma med lordom Halifaxom in dr. Benešem, se tičejo samo tehničnih in vojaških vprašanj. V njih se izogibajo vsakim političnim obljubam.

Jaz razumem, je nadaljeval grof Czaky, da se Velika Britanija in Francija trudita, da bi poleg svojih otrok poslali v borbo tudi tuje legije. Važno je to, da se nam je posrečilo in da so na našo pobudo naši močni prijatelji prav tako spoznali, da bi veliki zapadni sili odšli na zelo spolzka tla, če bi dajali kake prezgodnje obljube. To bi spet ustvarilo nezrelo stanje, ki bi imelo za posledico vojno, ki bi izbruhnila nenadno mnogo prej.

Madžarska vlada smatra, da je nepotrebno intervenirati takrat, kadar niso ogroženi madžarski interesi. Obžalovati pa je treba, da so se tudi poljski begunci združili s češkimi in da je general Sikorski imel več sestankov z dr. Benešem ter je z njim celo sklenil sporazum za sodelovanje in medsebojno diplomatsko podporo. Grof Czaky je svojo izjavo zaključil: Madžarska vlada ne zapostavlja nobenega razpoložljivega sredstva, da bi pravočasno opozorila na poskuse, ki bi utegnili ogrožati madžarske interese.

Prisega češkoslovaške vojske v Parizu

Pariz, 7. marca. t. Havas: Za Masarykovo obletnico so danes oddelki češkoslovaške armade v Franciji položili prisego pred zastopniki vojaških oblasti. Bili so navzoči številni francoski generali in pa vse osebje češkoslovaškega poslaništva z Osuskim na čelu. Prisega češkoslovaških vojakov se glasi:

»Prisegamo v popolnem skladu s svojo vestjo in našim prepričanjem, da bomo ostali zvesti svoji češkoslovaški domovini. Z vsemi svojimi močmi se bomo borili za njeno osvoboditev.

Prisegamo, da se bomo zmerom brez vseh pridržkov pokoravali češkoslovaškemu narodnemu odboru, ki vodi borbo za osvoboditev naše domovine, prav tako pa bomo poslušni vsem svojim predpostavljenim, ki jih bo imenoval ta odbor. Prisegamo, da bomo izpolnili njegove ukaze tudi v nevarnostih, brez oklevanja in odpora. Svoje armade ne bomo zapustili niti za ceno svojega življenja in bomo branili češkoslovaško republiko in njeno neodvisnost. Prisegamo, da bomo podpirali drug drugega in da se bomo borili do konca, kakor nam to nalaga naša čast in zavest naših državljanskih pravic.«

London, 7. marca. t. Havas: Za obletnico Tomaža G. Masaryka je danes v Oxfordu govoril bivši predsednik češkoslovaške republike dr. Beneš. Govoril je o borbi za svobodo.

Borbe v Viipurijskem zalivu

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 7. marca. t. Reuter: Na Karelijski ožini so sovjetski oddelki zopet silno napadali severnozahodno od Viipurija. Bitka za posest zaliva pa še traja. Sovjeti prodirajo čez led, toda finski topovi jim povzročajo strašne izgube. Uničenih je bilo nad 30 sovjetskih tnakov. Med Viipurijem in Vuoksenom so Finci odbili sovjetske napade in uničili 17 tankov. Pri Tajpali je sovražnik pripravljal z dolgim topniškim streljanjem svoj napad, pa je bil odbit. Pri jezeru Ladoga je sovražnik zasedel nekaj otokov pri Pitkarontl. Finska letala so bombardirala zbiranje sovražnih oddelkov in sovjetske odd. v Viipurijskem zalivu.

Stockholm, 7. marca. t. Havas: Dnevniki objavljajo obširen popis bojev na ledu v zalivu pri Viipuriju. Tam so Sovjeti nagnali svoje močne in številne oddelke v borbo proti Fincem. Na ledu med otoki leži sedaj vse polno trupel sovjetskih vojakov.

Dopisnik lista »Socialdemokraten« prav tako objavlja poročilo svojega dopisnika s karelijske fronte. Slike iz teh borb so strašne. Dopisnik pravi, da leže tam ponekod trupla sovjetskih vojakov po dva metra visoko. Gozdovi so polni trupel. Sovjeti nikdar ne pokopavajo svojih mrtvecev, ker jih je preveč. Med mrtveci leži pa še mnogo ranjencev, ki počasi umirajo.

Helsinki, 7. marca. b. Finci poročajo, da so sovjetske čete popolnoma obkolile tromostovje na zahodni obali Viipurijskega zaliva. Sovjeti so doslej zasedli celo vrsto otokov od Koivista do Viipurija v dolini, ki je dolga 18 milj. Ti otoki bodo sedaj služili Sovjetom za izhodišče.

Maršal Mannerheim bolan

Helsinki, 7. marca. b. Maršal Mannerheim, ki je star 72 let, je zbolel.

London, 7. marca. b. »New Chronicle« poroča iz Stockholma, da je Švedska storila resne korake za prenehanje sovražnosti med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Sovjetski predlogi so za Finsko nesprejemljivi, ker je Sovjetska Rusija zahtevala, naj Finci odstopijo Viipuri, Sortavalo in Hangö. Dalje trdijo, da med finsko vlado in finskim vojnim poveljstvom vladajo o tem različna mnenja ter so nekateri za sklenitev, drugi pa proti sklenitvi miru. Finsko vojno vodstvo odločno odklanja sovjetske zahteve.

Pogajanja za mir

Pariz, 7. marca. t. Havas. Dopisnik francoskih listov v Stockholmu Georges Kessel piše, da je bil finski zunanji minister Tanner pred tednom dni v Stockholmu, in sicer na vabilo švedske vlade. Finski zunanji minister Tanner se je takoj udeležil vladne seje, na katero je prišel tudi švedski kralj Gustav V.

Ko se je vrnil v Helsinki, je s švedskim poslanikom razložil svojim tovarišem, da je bila Švedska od Sovjetske Rusije naprošena, da naj bo posredovalka v vojni med Finsko in Sovjetsko Rusijo.

Nato je dobil besedo švedski poslanik, ki je predložil naslednje sovjetske mirovne predloge:

Finska naj odstopi Sovjetski Rusiji celo Karelijsko ožino z Viipurijem in ozemlje severovzhodno od jezera Ladoga obenem s Sortavalo. Na severu naj Finska odstopi Sovjetom Petsamo, prav tako pa naj odstopi sovjetski mornarici kot oporišče Hangö.

Švedska vlada je dobila od Sovjetov rok 10 dni, da naj doseže pri Finski, da bi pristala na tak mir. Ta rok poteče v noči od 8. na 9. marca.

London, 7. marca. t. Reuter. V Stockholmu in Helsinku se opaža izredno obsežna diplomatska delavnost. V Stockholmu delajo skupno nemški, sovjetski in švedski zastopniki za sporazum med Finsko in Sovjetsko Rusijo.

Zastopniki teh treh držav pričakujejo, da bodo vsak čas prišli v Stockholm na pogajanja maršal Mannerheim in nemški poslanik v Helsinku Blücher.

»Queen Elisabeth« v Newyorku

Največja ladja sveta je srečno prišla v Newyork

London, 7. marca. AA. Največja čezoceanska ladja »Queen Elisabeth«, ki ima 85.000 ton, je preplula Atlantski ocean ter se bo vsidrala v Newyorku. »Queen Elisabeth« je zapustila 26. februarja ladjedelnico »Johnbrown & Co.« v Clivebanku na Škotskem ter odplula v Newyork. V newyorški luki se nahaja tudi druga največja angleška čezoceanska ladja »Queen Mary«, ki je vsidrana tu že od začetka vojne, ter francoski čezoceanski parnik »Normandie«.

Potovanje ladje »Queen Elisabeth« čez Ocean se je začelo v popolnoma drugih okoliščinah, kakor potovanje »Queen Mary«. Ko je odhajala »Queen Mary« se je nahajalo na obali več tisoč ljudi, 26. februarja pa je samo okoli 100 oseb videlo odhod ladje »Queen Elisabeth«, ki je bila sivo pobarvana in brez rešilnih čolnov. V 70 minutah je »Queen Elisabeth« izplula iz doka, v katerem so več mesecev delali na notranji ureditvi ladje. Po zelo težkih manevrih se je »Queen Elisabeth« spustila po reki.

Trajalo je eno uro, da je ladja prispela do morja. Nemcem to ni bilo znano, posebno pa Nemci niso vedeli za dan spuščanja največje ladje na svetu v morje. Angleška trgovinska mornarica in družba, ki ji ladja pripada, sta na to največjo ladjo na svetu s pravico ponosni.

London, 7. marca. AA. Havas. Ko je septembra 1938 kraljica Elizabeta botrovala ladji, ki nosi njeno ime, jo je imenovala najlepšo ladjo, ki je bila doslej zgrajena v Angliji. »Queen Elisabeth« ima 85.000 ton ter se smatra za največjo in najhitrejšo čezoceansko ladjo na svetu. Njeni stroji imajo 200.000 konjskih sil. Ladjo so gradili štiri leta. »Queen Elisabeth« ima samo dva dimnika, kar ji daje ljubek izgled. Ladja lahko razvije hitrost 31 in pol milje. Za krajši čas pa lahko razvije tudi hitrost 32 in pol milje na uro.

London, 7. marca. t. Reuter. Angleški poučeni krogi poudarjajo, da so novi največji parnik na svetu »Queen Elisabeth« poslali zato v Newyork, da bi v ustju reke Clyde lahko nadaljevali z vsemi deli za gradnjo novih vojnih ladij, ki so bile naročene v teh ladjedelnicah.

Sedaj grade v teh ladjedelnicah dve veliki vojni ladji, in sicer veliko križarko in pa moderno nosilko letal. Poleg tega pa grade še v istih ladjedelnicah dva rušilca in druge edinice vojne mornarice.

London, 7. marca. t. Reuter. Iz Newyorka je prispela vest, da je angleški veleparnik »Queen Elisabeth« priplul pred Newyork danes ob 12.37 po londonskem času.

Ogromna mrtva ladja

Newyork, 7. marca. t. Reuter. Največja ladja sveta »Queen Elisabeth« je srečno prestala svojo »deviško« vožnjo. Veleparnik je priplul pred newyorško pristanišče popoldne ob 15.09 po londonskem času.

Ko se je ladja približala pristanišču, ni bilo na njej opaziti nobenega znaka življenja. Izgledala je kot ogromna »mrtva ladja«.

Toda v newyorškem pristanišču so jo čakali prav tako, kakor so čakali prvi prihod veleparnika »Queen Mary«. V pristanišču se je trlo na stotisoče radovednežev, ki so hoteli videti prihod te ladje v ameriško pristanišče. Ljudje so omenjali, da se bliža »ogromen umazan siv kit«. Nad 500 redarjev in detektivov je moralo delati red v pristanišču.

Tudi Anglija je izpregledala

Ne malo se je začudil katoliški svet, ko je te dni zagledal v londonski »Times«, ki se redkokdaj peča z vprašanji svetovnih nazorov, uvodnik z naslovom »Vera in narodno življenje«. Ta svetovni list se vprašuje, ali ni čudno, da država, ki se imenuje krščansko in je začela vojno za obrambo krščanskih načel, ne pozna krščanske vzgoje. Kakor v Franciji, je tudi v Angliji državna šola nevtralna, to se pravi versko brezbrižna. Seveda ima angleška mladina dosti prilike, da posluša krščanske pridige in pouk v cerkvi, toda kaj to pomaga, če pa v državnih šolah pouk v vseh raznih predmetih ni prešinjen verskega duha? »Times« se zato zavzemajo, naj bi se v državne šole zopet vpeljal verouk kakor v starih časih, in pravi: »Le vera more biti resnična podlaga vsake vzgoje, ki zasluži ime krščanske vzgoje. Pogubne posledice versko brezbrižnega pouka se v Angliji poznajo prav tako kakor v Franciji in v drugih deželah. Vemo, da je nravstveno življenje v Angliji že dolgo močno izpodkopano tako v zasebnem življenju kakor v socialnem. Da so anglikanske cerkve že dolgo prazne in da se praznijo čedalje bolj, to menda tudi nikomur ni neznano.

Značilno je, da je »Times« ta svoj uvodnik izdala tudi kot letak, ki se v velikih množinah razširja. Razume se, da angleško katoliško časopisje to akcijo z vsemi silami podpira. »The Catholic Herald« poziva svoje čitatelje, naj tudi oni ta letak razširjajo in naj ga pošiljajo vsem občinam, županom, političnim voditeljem in žurnalistom.

General Brauchitsch pregleduje svoje čete

Bern, 7. marca t. Iz Nemčije se je izvedelo, da je general von Brauchitsch v torek pregledal vse nemške čete, ki so kot rezerva razpostavljene ob švicarski meji, in sicer od Bazla do Schafhausena.

Hitler bo za veliko noč na fronti

Berlin, 7. marca. b. Govorijo, da bo nemški državni kancler Hitler prebil velikonočne praznike pri četeh na Siegfridovi črti.

Vojna na zahodu

Francosko vojno poročilo

Pariz, 7. marca. t. Havas. V pretekli noči smo odbili nenadni sovražni napad vzhodno od Moselle. Na ostali fronti je bilo sicer popolnoma mirno. Nemci so nato sicer še enkrat poskušali v odseku vzhodno od Moselle napasti, pa so bili zopet odbiti.

V zraku ni bilo posebne delavnosti zaradi slabega vremena. Angleška letala so preletela nemške zalive v severnozahodni Nemčiji.

Nemško vojno poročilo

Nemška meja, 7. marca. Havas: Nemško vojno poročilo pravi, da ni bilo na bojišču ničesar posebnega. Nemška letala so izvedla več izvidniških poletov nad Anglijo. Angleška letala so posamič letela nad severozahodno Nemčijo. Eno angleško letalo je preletelo dansko ozemlje severno od Sylta.

V zraku

London, 7. marca. t. Reuter: Včeraj so angleška letala zopet izvedla številne polete nad Nemčijo in lahko se reče, da so bili to najobsežnejši poleti od začetka vojne; angleška letala so namreč tekom včerajšnjega dne preletela nad Nemčijo nad 10.000 km.

Vsa letala so se vrnila na svoja letališča, dasi je bilo vreme zelo neugodno. Nemški protiletalski topovi so tudi obstreljevali letala in je bil najhujši ogenj nad Bremenom. Prav tako jih je sprejelo močno streljanje tudi nad Cuxhafenom.

London, 7. marca. t. Havas: Nad škotsko obalo je bilo danes sestreljeno nemške letalo, ki je popoldne skušalo izvesti nad pokrajino izvidniški polet. Letalo so sestrelila angleška letala.

London, 7. marca. t. V pretekli noči so angleška letala izvedla več poletov nad Bremenom, Hanovrom, Hamburgom, Wilhelmshafenom in Cuxhafenom. Me tem ko so ta letala preletavala najvažnejša nemška pristanišča, pa so druga angleška letala opravljala varnostne in izvidniške polete nad nemškimi otoki in pristanišči za nemške hidroavione.

Nad raznimi nemškimi mesti so angleška letala prišla v močan križni ogenj nemških žarometov. Nad Bremenom so angleška letala pozdravili z močnim streljanjem iz topov. Med Bremenom in Helgolandom so angleška letala opazila dvoje nemških letal, ki so imela prižgane luči po pravilih plovbe po morju. Letala so bila 10.000 čevljev visoko nad Helgolandom, toda do letalske bitke ni prišlo.

Na morju

Kodanj, 7 marca. AA. Od začetka vojne do marca t. l. je zgubila danska trgovinska mornarica 26 ladij s skupno tonažo 80.000 ton. Danska trgovinska mornarica je zgubila v tem času 238 mornarjev.

Rotterdam, 7. marca. AA. Reuter: Bati se je, da se je na vožnji iz Londona v Rotterdam potopil holandski tovorni parnik »Gruto«.

Berlin, 7. marca. AA. DNB: Pri zadnjem poletu nemških letal nad vzhodno Anglijo smo vrgli bombe na neki britanski parnik. Zaradi mraka pa nismo mogli ugotoviti storjene škode.

Ostende, 7. marca. AA Belgijska brzojavna agencija poroča: Belgijska ladja »Vlandern« je našla blizu Strubanka rešilni čoln holandske ladje »Ristum«. V čolnu ni bilo ljudi, pač pa so našli v njem živež.

Zemunska vremenska napoved za 8. marec: V vsej državi bo mraz še hujši. Najbrže se bo v severnih krajih in na Primorju zjasnilo.

Gospodarstvo

Tekstilna industrija in preskrba s surovinami

Iz poročila Narodne banke za konec l. 1939 posnemamo o stanju naše tekstilne industrije:

V preteklem letu se je razvijala tekstilna industrija pod vplivom vojnega stanja v Evropi bolj kot ostale industrijske panoge. Preskrba s sirovinami je postala zelo težak problem.. Težave prihajajo zaradi otežkočenega pomorskega prevoza ter zaradi povišanja transportnih stroškov zaradi vojneg rizika, potem zaradi zahtev prodajalcev surovin, ki zahtevajo, da se jim blago plača vnaprej in zaradi odklonitve prodajalcev nekaterih držav, da bi dobavili že prodano blago po dogovorjenih pogojih. Kako velike so bile težave, vidimo iz tega, da so nekatera podjetja morala v novembru in decembru za nekaj časa ustaviti obratovanje. Posebno je bila otežkočena preskrba z bombažnimi predivi, zaradi česar so nekatera podjetja morala hitro postaviti predilnice in povečati število vreten v že obstoječih predilnicah. Tako se je zgodilo, da je v zadnjem četrtletju lani v primeri z istim razdobjem leta 1938. proizvodnja bombažnega prediva narasla za 3.8%, ker je izrabila množine bombaža, ki ga je kupila v prejšnjih mesecih. Kljub temu, da so se naša podjetja skušala znajti v novih razmerah, je bila preskrba s sirovinami počenši od septembra naprej zelo slaba. To je razvidno iz gibanja našega tekstilnega uvoza ne le če primerjamo posamezna leta, ampak zlasti, če primerjamo izvoz leta 1939 z izvozom l. 1938. po posameznih mesecih. Tudi v letu 1939 je naš skupni tekstilni izvoz padel v primeri s prejšnjimi leti.

Naš skupni tekstilni izvoz je znašal v zadnjih letih:

leta	ton	v vrednosti	vrednost vsega uvoza
1936	53.552	1,430.054	35.08%
1937	64.780	1,807.903	34.54%
1938	60.161	1,421.761	28.58%
1939	52.662	1,349.133	28.36%

Do septembra lanskega leta je bil uvoz surovega bombaža in ovčje volne večji kot pa leta 1938, od septembra pa je nastopilo znatno zmanjšanje. Uvoz je zmanjšan v glavnem vsled zmanjšanih nakupov v Zedinjenih državah, Britanski Indiji in Egiptu, uvoz bombažnih prediv pa je bil zmanjšan vsled zmanjšanja nakupov v češkomoravskem protektoratu. Zmanjšal se je uvoz surove volne iz Avstralije in zlasti Anglije, povečal pa se je uvoz ovčje volne iz Francije, Nove Zelandije, Grčije, čeprav le v manjših količinah.

Kot zelo neugodno okolnost, ki je spremljala preskrbo naše industrije s surovinami, je treba omeniti naraščanje cen teh surovin na vseh inozemskih trgih. Tako je cena bombaža na liverpulski borzi od avgusta do decembra poskočila za 57.6%, na newyorški borzi pa za 24.7%. V naši državi je v tem času cena surovega bombažnega prediva naraslo za 32.3%, beljenega prediva pa za 25%, dočim je cena bombažnega ameriškega platna poskočila za 45.3%.

Vzporedno z omenjenim razvojem našega uvoza je treba omeniti neugodne rezultate domače proizvodnje bombaža Dočim je produkcija l. 1938 bila 1000 ton, je bila lansko leto komaj 800 ton. Ker je bilo zaradi položaja na trgu za bombažem veliko povpraševanje, so bile cene domačega bombaža visoke in je postala intervencija države glede tega brezpredmetna.

Po podatkih Osrednjega urada je bilo lansko leto v tekstilni industriji zavarovanih tekom prvih osem mesecev 4.9% več delavstva kot pa l. 1938, proti letu 1936 pa znaša to zvišanje 23.2%. Po podatkih za september in oktober pa je nastopilo zmanjšanje števila zavarovanih delavcev.

Po podatkih najvažnejših podjetij te panoge je produkcija lansko leto proti letu 1938 padla po metrih za 0.7%, po komadih pa za 15.4%, dočim je bila produkcija bolj grobih predmetov povečana v kg za 50.4%. Če pa primerjamo samo podatke za zadnje četrtletje, vidimo, da je padanje produkcije močnejše, kot pa to izgleda po podatkih za vse leto. Tako je produkcija, računana po metrih, padla za bombažno industrijo za 50.2%, a v volneni industriji pa za 21.2%. Nasprotno pa je produkcija predmetov merjenih po teži v naraščanju v primeri z četrtim četrtletjem l. 1938 in sicer za 61.6% v bombažni industriji in za 194.4% v volneni industriji. Zmanjšanje delovne sile je samo v bombažni industriji, kjer znaša 3.4%, dočim je v volneni industriji celo naraslo za 2.9%.

Industrija svilenega blaga je skozi vse leto naraščala, kar dokazuje tudi uvoz svilenih prediv, ki je narastel od 2.247 ton v l. 1938 na 3.040 ton v lanskem letu.

Končno je ugotovljeno tudi v industriji lana, konoplja in jute zmanjšanje produkcije proti letu 1938 za 7%, kar je popolnoma v skladu z zmanjšanim uvozom prediva.

Prodaja gotovega blaga pa je po podatkih vseh podjetij v zadnjem četrtletju lanskega leta znatno narasla proti letu 1938. Ker je zmanjšan uvoz, je povečana prodaja izčrpala obstoječe rezerve, tako da je velik del podjetij ostal že konec leta brez običajnih zalog tako surovin kot tudi gotovega blaga.

Pri lenivosti črev in slabem želodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Konjunktura lesne trgovine

Lesna trgovina doživlja pri nas veliko konjunkturo, ki prihaja do izraza v visokih cenah. Iz poročila Narodne banke posnemamo nekaj podatkov o razvoju naše lesne industrije v lanskem letu.

V prvih devetih mesecih lanskega leta je bil rezultat slabši kot pa v letu 1938. Šele tekom zadnjih treh mesecev se je poslovna aktivnost v tej panogi toliko povečala, da je bil končni rezultat za vse leto ugodnejši kot pa leto prej. Produkcija je proti letu 1938 narasla za 5.09%, zaposlenost delavstva pa za eno točko, dasi je bilo že leto 1938 za lesno gospodarstvo zelo ugodno.

Seveda se moramo za dobre rezultate zahvaliti dobrim okolnostim, ki so nastopili konec leta. Ker sta Finska in Poljska, deloma pa tudi Švedska popolnoma izpadli iz svetovnega trga, je prodaja našega lesa v inozemstvu znatno narasla. Naš izvoz je bil končno večji kot pa leta 1930, ko je dosegel rekordno višino.

Konjunktura na našem lesnem trgu je pričela meseca oktobra z znatnim naraščanjem cen. Prinašamo indeks cen smrekovega in jelovega lesa v letih 1938 in 1939. Kot podlaga tega indeksa, ki se nanaša na cene na debelo, so vzete cene iz leta 1937 s 100. Indeks je sledeč:

mesec	1938	1939	1940
januar	96	91.2	180.0
februar	96	91.2	
marec	96	91.2	
april	96	91.2	
maj	91.2	91.2	
junij	91.2	96.0	
julij	91.2	96.0	
avgust	91.2	96.0	
september	91.2	96.0	
oktober	91.2	100.8	
november	91.2	100.8	
december	91.2	144.0	

Skok cen od oktobra naprej najbolje dokazuje položaj na našem lesnem trgu. Niso pa cene vseh vrst lesa skočile v istem razmerju kot cene smrekovega lesa. Indeks hrastovega lesa je narastel januarja letos na 109.7, indeks parjene bukovine pa na 126.9, torej znatno zaostajajo za smrekovino.

Imelo pa je lesno gospodarstvo vkljub svoji konjunkturi svoje težave. Primanjkovalo je dostikrat prevoznih sredstev in ni bilo vedno mogoče dobiti dovolj vagonov ali pa ladij. Pri nekaterih podjetjih je to pomanjkanje prevoznih sredstev zakrivilo, da niso mogla v celoti izkoristiti svoje kapacitete.

Norveški carinski uradnik Odd Egans, ki je bil priča, kako je nemška »Altmark« priplula v fjord Jössing in bila po Angležih napadena

Borze

Dne 7. marca.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 4.52 milij. din, promet na belgrajski borzi pa 7.24 milij. din. Promet v vrednostnih papirjih je znaša na belgrajski borzi din 90.000 in je bil torej malenkosten.

Ljubljana — Uradni tečaji:

London 1 funt	172.80— 176.—
Pariz 100 frankov	97.65— 99.95
New York 100 dol.	4425.——4485.—
Ženeva 100 frankov	995.——1005.—
Amsterdam 100 gold.	2351.50—2389.50
Bruselj 100 frankov	748.50— 760.50

Angleški iskalec min »Sfinks« je bil baje potopljen, pri čemer so izgubili življenje poveljnik, 4 častniki in 49 oseb posadke.

Ljubljana — Svobodno tržišče:

London 1 funt	213.46— 216.66
Pariz 100 frankov	120.68— 122.98
New York 100 dol.	5480.——5520.—
Newyork, 100 dol.	5480.00—5520.00
Ženeva, 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam, 100 gold.	2904.25—2942.25
Bruselj, 100 belg	924.43— 936.43

Ljubljana — Zasebni kliring:

Berlin 1 marka	14.70— 14.90

Zagreb — Zasebni kliring

Grški boni	31.65 blago

Belgrad — Zasebni kliring

Bolgarski čeki	93 den

Curih. Belgrad 10, Pariz 9.87, London 17.425, Newyork 446, Bruselj 75.45, Milan 22.52, Amsterdam 237.05, Berlin 178..75, Stockholm 1062.75, Oslo 101.325, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.50 pon., Budimpešta 49.5 pon., Atene 3.30 pon., Carigrad 3.50 pon., Helsingfors 700 nom., Buenos-Aires 104.5.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 432—434
v Zagrebu 432—434
v Belgradu 431—431.75

Ljubljana. Drž. papirji. 7% investic. posojilo 98—99, agrarji 52—53, vojna škoda promptna 432 do 434, begl. obveznice 77—78, dalm. agrarji 71—72, 8% Bler. posojilo 98—99, 7% Bler. posojilo 90 do 91, 7% pos. Drž. hip. banke 100—101, 7% stab. posojilo 96—97. — Delnice: Nar. banka 7400—7600, Trboveljska 240—254.

Zagreb. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 98 den., vojna škoda promptna 432—434, 6% šumske obveznice 67.50 den., begl. obveznice 77 den., dalm. agrarji 70 den., 4% sev. agrarji 51.50 den., 8% Bler. pos. 98 den., 7% Bler. pos. 90 den., 7% posojilo Drž. hip. banke 100 den., 7% stab. posojilo 95 den. — Delnice: Nar. banka 7400 den., Privilegirana agrarna banka 200 den., Trboveljska 240 do 243, Gutmann 50—60, Sladk. tov. Osijek 170 denar, Isis 35—50.

Belgrad. Drž. papirji: 7% investicijsko posojilo 97.50—99, agrarji 53—53.50, vojna škoda promptna 431—431.75 (431—431.50), begl. obveznice 77.25—77.50 (77.25—77.50), dalmat. agrarji 71—71.50 (71.50), 8% Bler. pos. 98 den., 7% Bler. pos. 90.50 den., 7% pos. Drž. hip. banke 100.50 den., 7% stab. posojilo 98.50—99.50, 6% šumske obveznice 69.50—70.50. — Delnice: Nar. banka 7480 ex kupon, Privilegirana agrarna banka 207—209.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica: bač. okol. Novi Sad 202—204, srem. 199—204, slav. 200—202, gornja ban. 202—204, bač. ladja Tisa 206—208, gornja bač. 200 do 202. — Rž: bač. 162—164. — Koruza: bač. bač. pariteta Indijja in Vršac 140—142. — Fižol: bač. srem. beli brez vreče 415—420.

Tend. neizpremenjena. — Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Dravogradu, dne 1. marca 1940. Voli prve vrste 6 din, voli II. vrste 5.50 din, voli III. vrste 5 din, velice I. vrste 6 din, telice II. vrste 5.50 din, telice III. vrste 5 din, krave I. vrste 5 din, krave II. vrste 4.50 din, krave III. vrste 4 din, teleta I. vrste 7 din, teleta II. vrste 6 din, prašiči špeharji 10 din, prašiči pršutarji 9 din za en kilogram žive teže.

Goveje meso I. vrste, prednji del, 10 din, zadnji del 12 din, goveje meso II. vrste 10 din, goveje meso III. vrste 9 din, svinjina 16 din, slanina 18 din, svinjska mast 20 din, čisti med 20 din, neoprana volna 28 din, oprana volna 34 din, goveje surove kože 14 din, telečje surove kože 16 din za kilogram.

Pšenica 250 din ,ječmen 200 din, rž 225 din, oves 200 din, koruza 200 din, fižol 750 din, krompir 175 din, lucerna 130 din, seno 100 din, slama 60 din, jabolka I. vrste 400 din, II. vrste 300 din, III. vrste 250 din, pšenična moka 375—400 din, koruzna moka 300 din, ajdova moka 500 din za 100 kg.

Trda drva 75 din za kub. meter, jajca 1.50 din za komad, mleko 2.50 din za liter, surovo maslo 30 din za kilogram.

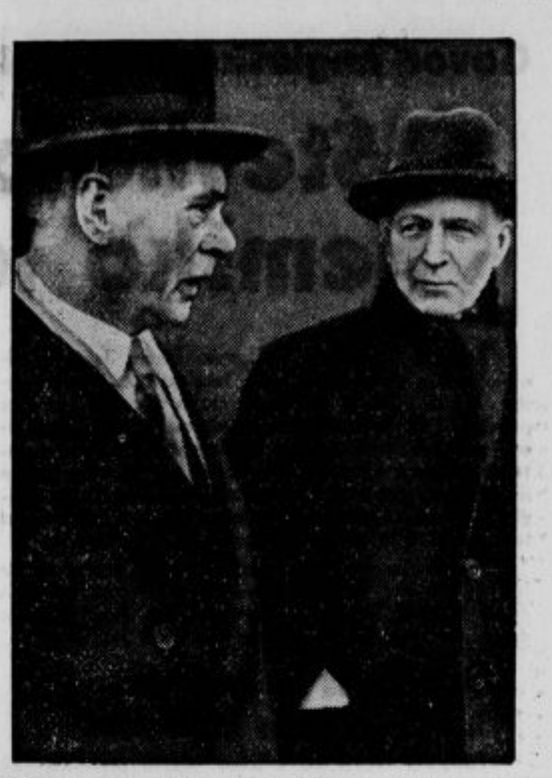

V Kodanju je bil sestanek treh nordijskih držav, in sicer Danske, Švedske in Norveške. Na sliki je videti norveškega zunanjega ministra Halfdana Kohta (levo) in danskega zunanjega ministra Petra Muncha (na desni)

Cene kmetijskim pridelkom

Na Jesenicah, dne 2. marca 1940. Črna pšenična moka št. 6 3.50 do 3.75 din, bela pšenična moka št. 0,00 4 din do 4.25 din, govedina 10 do 12 din, teletina 12 din, svinjina 8 do 16 din, ovčje meso 10 din, sveža slanina 15 do 16 din, prekajeno slanina 18 do 20 din, fižol 7.50 do 10 din, suh grah 5.50 din do 10 din, domača leča 10 do 12 din, krompir 2 din, sladko seno 1 din, pšenična slama 0.60 din, ječmen 3 din in ješprenj 4 din za kg. Mleko 2.25 din za liter in jajca komad 2 din.

Živinski sejem v Kranju, dne 5. marca 1940. Dogon: 23 volov, 28 krav, 7 telet, 2 junici, 3 biki, 15 ovac, 51 svinj in 50 prašičev. Prodanih je bilo 20 volov, 13 krav, 7 telet, 2 junici, 3 biki, 5 ovac, 21 svinj in 18 prašičev. Cene naslednje: Voli prve vrste 7.25 din, voli II. vrste 6.25 din, voli III. vrste 5.75 din, telice I. vrste 7.25 din, telice II. vrste 6.25 din, telice III. vrste 5.75 din, krave I. vrste 6 din, krave II. vrste 5.50 din, krave III. vrste 4.75 din, teleta I. vrste 8.25 din, teleta II. vrste 7 din, prašiči špeharji 12 din, prašiči pršutarji 9—11 din za kilogram žive teže. Mladi pujski, 7 do 8 tednov stari, 170 do 280 din in ovce od 90 do 175 din za glavo.

Goveje meso I. vrste 14 din, goveje meso II. vrste 12 din, goveje meso III. vrste 10 din, svinjina 14—18 din, slanina, suha, 24—26 din, svinjska mast 22 din, čisti med 22—24 din, neoprana volna 24—28 din, oprana volna 34—38 din, goveje surove kože 12—14 din, telečje surove kože 18 din, svinjske surove kože 6—8 din za 1 kg.

Pšenica 2.75 din, ječmen 2.25 din, rž 2.25 din, oves 2 din, koruza 1.80 din, fižol 6—7 din, krompir 1.75—2 din, lucerna 18 din, seno 1.25 din, slama 0.75 din, jabolka I. vrste 8 din, II. vrste 6 din, III. vrste 4 din, pšnična moka do 4 din, koruzna moka 2.75 din, ajdova moka 3.50—6 kg, ržena moka 3.50 din za 1 kg.

Drva 115—125 din za kub. meter, jajca 1 do 1.50 din za komad, mleko 2—2.50 din za liter, surovo maslo 32—38 din za kg.

*

Tečaj o rezi trte. Banovinska kmetijska šola v Št. Juriju pri Celju priredi na prošnjo vinarskih podružnic okraja Šmarje pri Jelšah *dne 12. marca* t. l. enodnevni tečaj za spomladansko rez v šolskem vinogradu na Vrhovščku.

Sadjarski tečaj. Prizad priredi v dneh od *11. do 16. marca t. l.* šestdnevni sadjarski tečaj pri Sv. Barbari v Halozah. V tečaj se sprejme 30 interesentov iz občin: Sv. Barbara. Št. Andraž, Podlehnik, Sv. Vid pri Ptuju in Zavrč. Tečaj bo praktičen in teoretičen.

Zvestoba še živi

Zaradi proslave ustanovitve mesta Washingtona v USA, je general Franco oprostil sedem vojnih ujetnikov in jih poslal v domovino. Med njimi je tudi znani ameriški letalec **Harold Dahl**, ki se je hotel v španski državljanski vojni, po neki hudi bitki, pri čemer mu je bilo letalo razbito, rešiti s padalom, pa ga je zaneslo v vrste belih, kjer so ga ujeli in ga na smrt obsodili. Zaman je skušala njegova mlada žena v USA stopiti v stik s svojim možem; zaman je ponujala odkupnino. V svojem obupu pa je tik pred izvršitvijo smrtne obsodbe poslala generalu Francu ganljivo pismo, priložila je svojo sliko in je prosila milosti za svojega soproga.

Zgodil se je čudež: Franco je pismo prebral, videl je sliko lepe žene, dal si je poslati spise o obsojencu in je preklical smrtno obsodbo.

In da bo mera njegove dobrote popolna, se sme mladi letalec, ki mu je priborila svobodo slika in odločnost njegove zveste, mlade žene, na povelje španskega voditelja vrniti zdaj v domovino.

Najboljši svojski vrt na svetu

Znani angleški **lord Jersey** je ponudil Angliji v dar kos zemlje, kjer bo priredil svojski vrt: **vsa drevesa in vse rastline s tega vrta bodo zgodovinskega pomena.** Njegova sotrudnika sta veliki botanik profesor **J. Salisbury** in zgodovinar **M. Young.**

Nekaj naslavnejših rastlin je že zdaj na tem vrtu. Tako so zasadili mladiko tiste **vrbe žalujke**, kjer je bil Napoleon na Sv. Heleni prvotno pokopan. Neko **cipreso** so dobili s parka ob grobnici vojvode **Wellingtona**; mladiko **hrasta** so dobili iz Transjordanije iz tiste hoste, kamor je nekoč pribežal **Absalon.** — **Dalje je že na vrtu grm robidnic z Miltonovega** groba (zgubljeni paradiž) in **vrtnica z groba Keatsa**, ki je napisal »Odo na slavčka«. **Prišla je tudi že cipresa z groba perzijskega pesnika d'Omarja Kleyjansa.**

Lord je objavil razglas s prošnjo, naj mu z grobov slavnih mož in žensk pošljejo cvetic in rastlin, ki bodo na njegovem vrtu zasajene z imenom darovalca vred. Z vseh krajev sveta hitijo ustreči lordu, le mladik z jablane iz raja ni še nihče poslal...

Zahtevajte povsod naš list!

Kdaj je bila Amerika odkrita

Ves svet misli, da je Krištof Kolumb l. 1492 odkril Ameriko. Vendar pa se dozdeva, da je zdaj že potrjena domneva, da je bila Amerika **odkrita že prej.** Ko so nedavno obnavljali freske v šlezviški stolnici, ki prikazujejo mimo motivov iz biblične zgodovine tudi skupine živali, so zdaj odkrili poleg drugih domačih živali in perutnine, tudi verno **sliko purana,** ki se večkrat ponavlja na freskah. Te freske pa, kakor je dokazano, izvirajo iz 13. stoletja. Purana prej v Evropi niso poznali, ker izhaja iz Amerike in je šele odondot prišel v Evropo.

Če je torej nizozemski slikar v 13. stoletju to žival v svojih freskah ovekovečil, jo je moral pač poznati, in dozdeva se, da so morali purana pomorščaki pripeljati s seboj iz »novega sveta«. S tem je iznova potrjena domneva, da so **normanski mornarji še pred letom 1492 odkrili Ameriko.**

Gospode duhovnike

vljudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knjigarne v Kranju, Majdičeva hiša, sodnija.

Donava bo kmalu plovna

Budimpešta, 6. marca AA. Reuter. Led na Donavi se je začel premikati in je pričakovati, da bo promet na Donavi obnovljen v dveh tednih. Odkar je Donava zamrznila, se nahaja ob madžarskih obalah Donave blokiranih okoli 1200 ladij. Okoli 85% teh ladij je bilo na poti v Nemčijo. Okoli 200 jih je bilo natovorjenih s petrolejem, 400 pa s pšenico.

Priprava katoliške akademske mladine na poletni semester

Na študijskem dnevu Akademske zveze so govorili knezoškof dr. Gregorij Rožman, predsednik senata dr. Anton Korošec in ban dr. Marko Natlačen

Ljubljana, 7. marca.

Na današnji praznik cerkvenega veleučenjaka sv. Tomaža Akvinskega in obletnico kronanja sv. očeta Pija XII. je slovensko katoliško visokošolstvo, združeno v Akademski zvezi, priredilo študijski dan, ki je zamišljen kot duhovna priprava za začenjajoči se poletni semester na ljubljanski univerzi. Študijski dan se je pričel davi ob 7 s skupno sv. mašo v kapeli oo. cistercijanov, ki jo je daroval vseuč. prof. dr. Lambert Ehrlich, dr. Ehrlich je imel pred mašo na zbrano akademsko mladino govor na tema: Fant in dekle.

Po sv. maši so visokošolke in visokošolci skupno zajtrkovali v Cirilovem domu, dopoldne pa so se zbrali v beli unionski dvorani k predavanjem. Ko je stopil mednje prevzv. škof dr. Gregorij Rožman v spremstvu prof. dr. Ehrlicha, ga je zbrana akademska mladina navdušeno pozdravila. Zborovanje je začel predsednik Akademske zveze g. Sojer, ki je pozdravil škofa dr. Rožmana, nato pa prebral vabilo škofa akademikom za udeležbo pri duhovni obnovi pred veliko nočjo, ki bo od 12. do 15. marca.

Pozdravne besede knezoškofa dr. Rožmana

Ponovno toplo pozdravljen je povzel nato besedo prevzvo. škof dr. Rožman. Prisrčno je pozdravil zbrano akademsko mladino in izrazil veliko veselje nad tem, da je mladina misel študijskega dne imela in izvedla. Dan bi ne mogel biti bolj pripraven: god sv. Tomaža Akvinskega in prva obletnica izvolitve in kronanja sv. očeta. To sta dva motiva, ki dajeta današnjemu dnevu še poseben poudarek. Tomaž Akvinski je v dosedanji cerkveni zgodovini sekularen pojav. Taki geniji — genius divinus ga lahko nazovemo — se rode komaj vsako tisočletje. Ona pronicavost duha, jasnost, s katero je znal na stopnji tedanjih prirodoslovnih ved razreševati najtežje probleme, te lastnosti moramo še danes globoko občudovati. Znal pa je tudi, kar je za katoličane še posebno vredno, od vsake naravne resnice najti pot do pravira resnice, to je do samega Boga. Ono, kar nam je razodelo božje razodetje, je povezal z naravnimi resnicami in dognanji človeškega uma v eno celoto. To je ono, za kar nam je Tomaž Akvinski še danes največji vzor.

Vi veste — je nadaljeval škof dr. Rožman — kako sta današnja veda in znanstvo razdrobljena, da pri tem, ko se človek omeji na svojo študijsko stroko in se skuša v njej prikopati do resnice, zgubi pogled na univerzalno resnico, ki je enotno povezana v Bogu, ki je neustvarjena resnica sama. Krog, iz katerega gleda človek na vesoljno resnico, je ozek in ne nudi prave perspektive. Univerzalni genij Tomaž Akvinski pa je stal na onem položaju, s katerega je v pravi oddaljenosti gledal na vso resnico v pravi obliki in v pravi perspektivi. Zato so pri njem zmote tem boli izključene. Zato je sv. Tomaž Akvinski gotovo velik vzor.

Nisem prijatelj naziva katoliški svetovni nazor. Ta naziv zveni tako, kakor bi se sramovali povedati ono, kar naj bi ta naziv izrazil, namreč, da verujemo vse ono, kar nas katoliška Cerkev uči. To vero in nauk pa nam cerkveno učiteljstvo na čelu z rimskim papežem varuje kot nezmotljivo. Zadnjo nedeljo je imel papež Pij XII. ob prvi obletnici svoje izvolitve sveto mašo v cerkvi sv. Petra za rimsko škofijo. Pri tej priložnosti je imel na vernike nagovor, v katerem jim je povedal približno tole: Ko ste danes prihajali k tej maši, so vas na Trgu sv. Petra sprejele in objele Berninijeve kolonade z odprtimi rokami. To je simbolična gesta, ki naj pove, kako papež kot oče z odprtimi rokami sprejema vse vernike, naj pridejo od koderkoli, in jih objema v resnici in ljubezni. — Želel bi, da bi današnji študijski dan tudi vse katoliške akademike v Ljubljani objel z rokami resnice in ljubezni ter jih tako združil v enotnosti verovanja in akciji v duhu medsebojne ljubezni. In če bo ta dan k temu pripomogel, potem naj bo stokrat blagoslovljen.

Tehtne besede nadpastirja so napravile v zbrani akademski mladini globok vtis. Za prevzv. vladiko je povzel besedo inž. Sodja, ki je govoril o papežu Piju XII.

Potem je imel globoko zasnovan govor o sv. Tomažu Akvinskem, filozofu krščanskega srednjega veka, univ. prof. dr. Turk, ki je s klenimi besedami orisal delo in življenje enega največjih cerkvenih mislecev, čigar delo je preobrazilo tedanji srednji vek in kasneje postalo temeljno filozofsko delo katoliške Cerkve.

Popoldne se je zborovanje nadaljevalo. Dvorana je bila nabito polna, ko je prišel predsednik senata in voditelj slovenskega naroda dr. Anton Korošec med slovenske akademike, ki so ga pozdravili z navdušenim vzklikanjem in ploskanjem, ki skoraj ni hotelo prenehati. Predsednik AZ, cand. iur. Franc Sojer, je pozdravil g. dr. Antona Korošca in se mu v imenu svojih tovarišev zahvalil za pozornost, ki jo izkazuje slovenskim katoliškim akademikom. Burno pozdravljen je potem spregovoril **g. dr. Anton Korošec** in v daljšem govoru načel vsa vprašanja, ki zanimajo slehernega Slovenca in Jugoslovana. Prečesto je navdušeno odobravanje prekinilo govor dr. Ant. Korošca in videti je bilo, da so prihajale njegove besede iz srca in našla pot v mlada srca. Ob koncu se je vsa dvorana z mogočnim aplavzom zahvalila voditelju slovenskega naroda za njegove modre besede. (Govor predsednika senata g. dr. Korošca prinašamo v današnji številki na uvodnem mestu.)

Sledil je referat dr. Cirila Žebota, ki je pokazal na vse vzroke sedanjega razsula krščanske Evrope.

Nagovor bana dr. Natlačena

Ob 4 popoldne je prišel ban dravske banovine g. dr. Marko Natlačen, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili. V lepem govoru je g. ban podčrtal pregovor: »Mladina je cvet naroda« in nadaljeval, da je cvet mladine gotovo inteligenca. Imamo pa različno cvetje, tako, ki ga gojimo samo za lepoto, in pa tudi cvetje, ki mu ni zadnji namen samo cvet, ampak tudi sad. Če je mladina cvet naroda, potem naj ne bo le cvet, ampak naj iz tega cveta zraste tudi sad. Sad, od katerega bo imel narod koristi; sad, ki bo narod krepil, tako da bo narod rastel. Da bo pa mladina mogla zadostiti tej svoji nalogi, mora posvetiti vse svoje moči, vse svoje sposobnosti in vso svojo ljubezen za časa svojega študija resnemu delu. Usposobiti se mora za svoj poklic v študiju tako, da bo potem v vseh svojih poklicih pomagala narodu do boljše zakonodaje, do gmotnega blagostanja in do materialnega in duhovnega napredka. Naj se ne pusti mladina zapeljati v neresno izgubljanje časa, in če ima pri svojem študiju morda dovolj prostega časa, naj posveti ta prosti čas nadaljnji izobrazbi, študiju jezikov in številnih drugih vprašanj, ki v današnjem času morajo zanimati slehernega izobraženca. Z željo, da bi vsi slovenski akademiki posvetili svoje delo Bogu in na ta način služili z vsem svojim srcem in vso svojo ljubeznijo svojemu narodu, je g. ban zaključil svoj govor.

Predsednik Sojer se je banu zahvalil za lepe besede in želje, za tem pa so sledili referati akademikov Čuješa, Beličiča, Leskovarja in Smoleja o naši publicistiki. S tem je bil študijski dan zaključen in med navdušenim vzklikanjem sta zapustila g. dr. Anton Korošec in g. ban dr. Natlačen zborovanje.

Z velesejma na Lipskem: Sicilijanske pletenine v italijanskem paviljonu

Boj ladij z letali

Zračni napadi na vojne ladje so ovrgla večino teoretičnih mišljenj, ki so bila izrečena na podlagi poizkusov v mirni dobi. Od največjih pretiravanj, po katerih nobena bojna ladja ne more vzdržati odločnega napada iz zraka, pa do skromnejših in razumnejših predpostavk o tem, da ekipa bombnikov more med pomorsko bitko preprečiti taktično premikanje vojnih ladij, smo imeli med letom 1920 in 1939 celo skalo različnih teorij, da bo letalstvo popolnoma izpremenilo način pomorske vojne. Tisti pomorski strokovnjaki, ki so si upali izraziti svojo sumnjo o vrednosti teh teorij, so bili smatrani kot popolnoma zaostali ljudje, ki v mislih še sedaj žive v času jadralnih letal. Navdušene pristaše letalstva ni prav nič motilo to, da so vlade vseh pomoskih držav imenovale posebne komisije, ki so imele samo to nalogo, da preizkusijo to vprašanje in da so bile vse te komisije složne v enem, namreč da nevarnost iz zraka v nobenem slučaju ne bo uničila mornarice. Po mišljenju teh komisij niso bile niti največje vrste vojnih ladij, ki predstavljajo največji cilj, izpostavljene kaki posebni nevarnosti. Tisti, ki so bili tako zelo navdušeni nad uspehi letalstva, niso polagali mnogo pažnje na strokovna poročila in so kar naprej govoričili o tem, kaj vse letalstvo zmore.

Med njimi je bil feldmaršal Göring eden prvih. On je stalno, zasebno in javno govoril o tem, da je trdno prepričan, da je prišel konec angleški premoči na morju. Da se nobeni državi ni treba bati napada z morja. Da bo letalstvo odstranilo važnost (britanskih) strategijskih točk na Oceanih. Da je letalstvo postalo nenadomestljivo in da bo odločno preprečilo vsako gibanje (britanskih) bojnih ladij.

Dosedaj smo imeli že več spopadov med vojnimi ladjami in letalstvom, in tistim »zastarelim ljudem« bo gotovo koristilo, če pregledajo stvarne rezultate, kolikor so znani.

Dobro je tudi, pomisliti na to, kakšen cilj predstavlja skupina ladij. Če so ladje razvrščene v treh linijah z razmahom dolžine ene ladje med posameznimi ladjami in približno ¼ milje med linijami, v tem slučaju zavzemajo prostor na morju približno 14,000.000 m². Vsak rušilec zavzema približno 7000 m², vsaka križarka 2000 m². To pomeni, da zavzemajo ladje, rastresene na površini 14 milijonov m², vsega skupaj 161.000 m². Možnost direktnega zadetka je torej vsega 1 : 86 pri vsakem običajnem bombardiranju. To je ena stran tega problema, na katerega običajno ne pazimo dovolj. Veliko število ljudi misli, da mora zadeti vsaka bomba. To ni točno, tudi tedaj ne, ko streljajo iz topov, in ko so cilj in smer bolj precizni, kaj šele pri bombardiranju z letala, ki se giblje z brzino 300 milj na uro (preko 500 km) in ko ostane letalec nad svojim ciljem — ladjo — le 0.08 sekunde! Med pomorsko bitko pri Jütlandu je od iztreljenih krogel zadelo cilj samo tri od sto. Tudi če dopustimo, da so topovi danes preciznejši, kot so bili tedaj, si tudi v tem slučaju težko mislimo, da bi več kot šest od sto izstreljenih krogel zadelo cilj. Očividno je, da smemo od bombardiranja iz zraka iz višine 1500 do 4000 m pričakovati mnogo slabših uspehov.

Ladja neke nevtralne države je bila torpedirana in se potaplja. V ospredju rešilni čoln za posadko

Govoreče orgle

Člani metodistične občine v Pensilvaniji so dejali svojemu župniku, da ne bodo več hodili v cerkev, če ne bo poskrbljeno za to, da njih služba božja in pridige ne bodo motili medklici, ki očividno prihajajo iz orgel.

Orgle so namreč kar sredi službe božje bruhnile iz sebe različne besede, kakor:

»Naš Tom se veseli svojih copat, ki mu jih je v novi podružnici trgovine s čevlji, na Markovem trgu, kupila njegova babica.«

Ali: »Slednjič pa še malo soli in goska je pečena in jo dajmo na mizo ..«

Po dolgih preiskavah po strokovnjaku električne stroke se je »čudež« pojasnil: orgle na električni pogon so ulovile radijske valove in ker so že »po naravi« opremljene z zvočnikom, so o najbolj nepriličnem času bruhale take objave iz sebe.

Tudi v srednjem veku so imeli že plinske maske

Plinska maska, ki ima tako važno vlogo v tej vojni bodi pri vojskujočih se državah, kakor pri civilnem prebivalstvu ni nobena pridobitev novega časa. Kronika poroča, da so se osebe okrog kralja Ludvika Svetega, ki je bil pri obleganju Tunisa l. 1270 dobil kugo, znale varovati okuženja s tem, da so si mašili nos z vato, ki je bila prepojena z razkuževalno tekočino.

V 18. stoletju so že izdelovali pravilne plinske maske in iz starih bakrorezov so razvidni različni modeli teh mask, ki so jih zdravniki med kužno epidemijo l. 1720 uporabljali in sicer največ v Marseillu. Tako si je zdravnik Chicoyneau, ki si je s svojo skrbnostjo za kužne bolnike stekel neminljive zasluge, izdelal protistrupeno masko, ki je bila vsa iz usnja. Za oči sta bili dve kristalni šipi in za nosnici je bila v maski vata, pripojena z janežem ali rožmarinom. S to iznajdbo so se med epidemijo kuge kmalu okoristili vsi drugi zdravniki.

Da se pa morajo ljudje v dobi vojne zavarovati s plinsko masko, je pa pač pridobitev tega stoletja? Ali je to kulturni napredek — ali pa znak te dobe?

Bogusław Kuczyński: 34

Beg iz Varšave

»Ta gradič je bil lastništvo grofa Reya,« je razlagala enemu iz med strelcev ženska v klobuku, ki ji je bilo videti, da ni domačinka. »Po smrti bi morali dobiti grad nasledniki, toda težko jih je bilo najti. Dokler jih ne najdejo, je ostal tu prejšnji oskrbnik.

Avtobus je obstal na sredi dvorišča. Dva psa, ki sta bila privezana pri hlevih, sta se začela vznemirjati. Prignali so krave. Tu je bilo lahko še vse dobiti, kar si je kdo poželel. Ženska je bila dobrohotna in bi rada vsakemu z vsem postregla. Bil je tudi deček, ki je bil pripravljen pokazati pot do bližnje trgovine. Polkovnik si je mel roke.

»Kaj, gospodo? Tu bi počakali, kaj?«

Vsi so odšli, da si ogledajo stanovanje. Sklenili so, da ne ostanejo tu samo to noč, temveč tudi ves naslednji dan in morda še dlje.

»Otroke je treba okopati in jih spraviti v red. Pa nas tudi.«

Tedaj je hitro padel mrak. V gospodarstvu so že vse opravili, kar je bilo treba narediti ta dan. V dve izbe z desne strani gradiča so nanosili slame za ženske, v dve druge na drugi strani pa za strelca in Stachowiaka. Na desni strani se je v prvem kotu nastanila mati in hčerka-majorica. Pod oknom pa naj bi spala Marta in kapitanica. Marta je preložila svoje zlate dolarje iz torbice v žep žaketa. Tam jih je zašila. V drugi sobi je dobila prostor polkovnikova družina.

Stachowiak je šel še pogledat, kje bi dobil tople vode. Zato je stopil k oskrbniku ter naletel na radio, na katerem je govorila prav neka inozemska postaja. Vse pa je prevpila Varšava I. Šele sedaj je Stachowiak zvedel, da je ta varšavska postaja že zavzeta.

»Toda Lvov in Varšava II. molčita. Nobene naše postaje ne morem dobiti.«

Dolgo so sedeli pri radiu in poslušali francoska poročila, pa tudi angleška, ruska in ogrska. Glasovi so se mešali med seboj, toda koračnice s postaje Varšava I. so vse preglušile. Toda nekakšni odlomki poročil so vendar prišli tudi preko tega šuma do ušes poslušalcev. Tako so slišali, da sta ženi predsednika in glavnega voditelja že zbežali čez mejo v Romunijo. Da je vlada v Zaleščikih in bo jutri prešla preko meje. Da so vsa poslaništva že zapustila državo.

Obup! Stachowiak je sedel ves prepaden zavoljo takih radijskih sporočil. Niti ni opazil, kdaj so aparat zaprli. Mnogo tukajšnjih ljudi se je gnetlo v sobi. Stopil je na dvorišče. Vsepovsod mir. Vsi so spali. »Dobro,« je rekel prisebi in šel v svojo sobo.

Končno je bil zopet enkrat sam. Ugasnil je sveče, ki sta je pustila strelca, položil nogo v skledo s toplo vodo in se vlegel na slamo. Mislil je na Marijo, pa ne njeno slovo, temveč na trenutek, ki sta bila pri kmetu v Želehovem. Trudil se je, da bi si poklical v spomin vse besede in vse njene gibe tega dne. Bilo mu je težko. Najvažnejše se mu je zdelo njena sladkost, njena naivnost in njena popolna vdanost njegovim odločbam. S prsti je romal po slami: »Tu Luck,« je ponavljal, »in tu Zaleščiki. Tu ona — tu blizu jaz.« In v tem je zaspal.

Zbudil se je še v temi. V prvem hipu ni vedel, kje je. Skočil je z ležišča.

»Žakaj sedimo tu?« je glasno ponavljal. »Gospodje, vstanite, hitimo naprej!«

Oblekel se je in potrkal na vrata. Onadva sta se zbudila.

»Prosim, popravita svoje stvari. Slaba sporočila imam. Komaj bomo še ušli.«

Ni vedel, zakaj tako govori. Vedel je samo, da mora nekaj storiti. Stopil je na dvorišče in se namenil proti sobi polkovnikove družine. Potrkal je na okna in vrata.

»Prosim, zbudite polkovnika. Takoj moramo oditi. Na mestu. Prosim vas, oblecite se hitro, kar najhitreje!«

Wanda in Marta sta spali pri oknu. Nista razumeli, nekdo trka, nekaj se je zgodilo. Ena izmed njiju je odprla vrata. Stachowiak je v temi šel skozi njuno sobo. Vrata v naslednjo sobo niso bila zaprta. Stopil je naprej in povedal svoje.

»Gospod polkovnik, moramo naprej. Ne smemo več tukaj tratiti časa. Prosim vas, poslušajte me.«

»Prosim. Tako. Dobro,« je govoril polkovnik, vzbujajoč se iz sna. Oblekel se je in budil svoje ženske. »Ali šofer spi?«

»Sem ga že zbudil,« je odgovoril Stachowiak. Stekel je k avtu. Tam niso spali. Šoferjeva žena je gledala iz avta.

»Zakaj?« je vprašala.

»Sedaj bomo še lahko zbežali, potem ne več,« je odgovoril Stachowiak in stekel naprej v oskrbnikovo stanovanje. Gorela je sveča. Oskrbnikova žena mu je šla naproti.

»Dobro je, da gospoda potujejo,« je rekla. »Vsi so že odšli.«

»Kaj pa radio?« je vprašal Stachowiak.

»Inozemske postaje govore, da je vlada že zbežala iz Poljske in da je že v Romuniji.«

Ne. Kaj takega Stachowiak ni pričakoval. Vsedel se je na divan in samo malo je manjkalo, da ni omahnil.

»Tu počakam,« je zamrmral, »dokler se oni oblečejo.«

Ženske so prinesle zaspane otroke. Mlajši polkovnikov sin je prestrašeno jokal. Nekoliko minut po prebujenju Stachowiaka je voz že drvel po cesti proti Zaleščikom. Cesta je bila prazna. Stachowiaku je bilo že žal, da je napravil tako zmedo s tem alarmom in morda za nič. Čutil je, da mu bodo čez hip začeli očitati od vseh strani. Že so začeli šepetati po kotih, ko se je avto nenadoma ustavil. Na cesti je dajal znamenje za obstanek neki moški, ki je stal ob razbitem avtomobilu.

»Vzemite me, gospod, s seboj,« je prosil in stopil v avto.

»Prostora bo že še tudi za vas,« je rekel polkovnik in dal znak za dalje. Čez hip pa je polkovnik vprašal:

»Zakaj ni nobenega več na cesti?«

»Ker so že vsi odšli,« je odgovoril. Samo kdor pa je moral ostati, ta je ostal.«

Že se je svitalo, ko so prišli v Zaleščike. Ustavili so se pri majhni ulici v bližini trga nevede, kaj naj store. Ženske niso vedele, ali se bodo nastanile v vasi ali v mestu. Polkovnik je stopil v mesto. Komaj pa je stopil iz avtobusa, je bil tu že alarm. Hoteli so zbežati na vrt, toda lastnica hiše je stopila iz veže in jih pomirila, da je to alarm za poskušnjo. Stachowiak se je spomnil, kaj mu je včeraj pravil oskrbnik graščine, da so naznanile nemške radio postaje: Naša letala bodo v kratkem obiskala tudi Zaleščike! Govorilo se je namreč, da bo tu koncentracija poljskega letalstva.

Sedaj jih je lastnica doma povabila k sebi. Oddajala je sobe in tudi hrano. Ženske pa še vedno niso vedele, kako bo odločil polkovnik. Šli so iskat kavarno. Našli so majhen lokal, kjer so lahko dobili toplo kavo z mlekom in pecivom. Masla pa ni bilo nikjer več. V kratkem sta prišli tudi majorica in hčerka in sta staknili še nekaj masla. Marti to seveda ni bilo všeč ter se je zato pritožila gospodarju.

Tedaj se je pojavil polkovnik.

»V mestu ni dovoljeno najemati stanovanj,« je rekel. »Pokazali so mi vas, ki je baje zelo mirna. Prosim, sedite v avto, da se odpeljemo.«

Drobne novice

Koledar

Petek, 8. marca: Janez od Boga, sp.; Julijan, škof.

Sobota, dne 9. marca: Frančiška Rim.; Gregorij N. Mlaj ob 3.23. Herschel napoveduje sneg in vihar.

Novi grobovi

† V Kragujevcu

je umrl gospod **Ivan Turk,** bivši organist v čist. samostanu v Stični in v Srednji vasi v Bohinju. Dožível je šele 27 let. Rodom je bil iz Starega trga pri Ložu, kjer bo sv. maša zadušnica v ponedeljek, 11. marca. Naj mu sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

Osebne novice

= **Odlikovanja.** Z redom sv. Save V. stopnje je bil na predlog prosvetnega ministra odlikovan gospod Albin Peteln, referent prosvetnega oddelka banske uprave v Ljubljani. Čestitamo!

= V Pragi je bil z odličnim uspehom diplomiran iz zavarovalno matematičnih in statističnih ved g. Boris Bitenc iz Podgore pri Št. Vidu nad Ljubljano. Čestitamo!

= **Napredovali** so v VI. položajno skupino naslednji nastavniki meščanskih šol: Stane Medved — Ljubljana, Karel Šterbenk — Črnomelj, Stanislava Poljanec — Maribor, Josip Novak — Konjice, Terezija Gaspari — Domžale, Metod Škrjanc — Zagorje, Marija Ostere — Trbovlje, Viljem Kunst — Rakek, Lojze Jenko — Ormož, Terezija Aleksič — Maribor, Marija Oven — Ljubljana, Gotard Rott — Št. Vid nad Ljubljano, Franjo Iglar — Brežice, Albert Žerjav — Maribor, Vlado Bertoncelj — Maribor, Drago Domnik — Kamnik ter Jelka Čokan — Mariboer.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne **»Franz-Josef«** grenčice.

—**Stotič na odru.** V Žalni bo v nedeljo, dne 10. marca praznoval svoj stoti nastop na odru g. Ante Adamič in sicer kot »rihtar« v Finžgarjevem »Divjem lovcu«. Že v zgodnji mladosti ga je Talija poklicala na oder. Nastopal je že na vseh bližnjih in daljnih odrih in povsod žel uspeh in priznanje. Ob njegovem stotem nastopu, kar je že pravi rekord za podeželskega igralca, mu iskreno čestitamo in želimo še mnogo uspeha na odru.

— **Kr. madžarski konzulat v Zagrebu** poziva na podlagi zakona št. XIII. iz leta 1939 vse madžarske državljane, ki stalno bivajo na ozemlju konzularne pristojnosti tega konzulata, da se pismeno javijo (Zagreb, Mažuraničev trg 6) zaradi obdržanja madžarskega državljanstva. Ob tej priliki naj sporoče svoj točni naslov, imena članov družine in čas, od kedaj žive v Jugoslaviji.

— **Italijanske radio-postaje** bodo odslej prinašale poročila v srbohrvatskem jeziku vsak dan od 19.45 do 20 in od 23.30 do do 23.45 in sicer naslednje postaje: Bari I (283,3 m), 2 RO. 9 (31,02 m), 2 RO. 15 (25,51 m), 2 RO. 9 (31,02 m) in 2 RO. 15 (25,51 m).

— **Združenje mesarjev in klobasičarjev za ljubljansko okolico in sodni okraj Višnja gora** je imelo preteklo sredo X. redno skupščino, ki je bila polnoštevilno obiskana. Predsednik g. Jakob Dimnik iz Dev. Mar. v Polju se je spominjal v letu 1939 umrlih članov Svetka iz Sostrega in Gostinčarja iz Kleč. Tajnik Mrežar iz Št. Vida nad Ljubljano je orisal težave, s katerimi so se morali boriti podeželski mesarji v preteklem letu. Poudaril je, da je izvoz živine povzročil zvišanje cen, kar je pomenilo zvišanje poslovno-prometnega davka, na drugi strani je padla kupna moč prebivalstva, medtem ko so se režijski stroški zaradi socialnih dajatev in zvišanja davkov povečali. Blagajniško poročilo je podal blagajnik Keber iz Šmartna ob Savi. Združenje je imelo dohodkov 39.551, izdatkov pa 10.783 din, imovine je torej 28.768 din, ki so naloženi v hranilnici. Upravi je bila soglasno izrečena razrešnica. Sprejet je bil tudi proračun za leto 1940. Osnoval se bo poseben fond za pospeševanje strokovne izobrazbe članov, njihovih pomočnikov in vajencev. Določili so se člani za komisijo za pomočniške izpite in delegati za Zvezo mesarskih združenj. Nato so razpravljali člani o predlogih za izboljšanje pravnega in gmotnega položaja mesarske obrti na podeželju. Predvsem zahtevajo člani, da se njihovo strokovno združenje ne ukine in se izrekajo proti priključitvi v skupna združenja, ki ne bodo imela pri velikem številu posameznih obrtniških strok nobenega zanimanja in razumevanja za posebne interese mesarske obrti. Člani dalje zahtevajo, da se tudi mesarjem, ki izpolnjujejo pogoje za malega obrtnika, prizna pravica do pavšalne obdavčbe. Glede odmere davkov zahtevajo, da si finančna direkcija pred izdajo navodil davčnim upravam pribavi strokovno kalkulacijo o čistem dohodku od strani Zbornice in strokovnega združenja. Razpravljali so dalje o vprašanju pospeševanja strokovne izobrazbe članov mesarjev in mesarskega naraščaja, dalje o ustanovitvi gospodarske zadruge, o izvozu živine iz države in so poudarili potrebo, da se ta izvoz v interesu živinoreje v Sloveniji omeji. Končno je bil z velikim odobravanjem sprejet predlog, da se ob desetletnici obstoja združenja izvolijo ustanovitelji združenja in sicer Jakob Dimnik za častnega predsednika, člani Jager Valentin, Javornik Franc in Javornik Jože za častne člane združenja v priznanje zaslug, ki so si jih pridobili v teku desetlet za združenje in za mesarsko obrt v ljubljanski okolici. Pri tríurni razpravi je predsednik g. Dimnik zaključil občni zbor in izrekel g. banu dr. M. Natlačenu zahvalo za pomoč pri reševanju teženj mesarjev, kar je skupščina z velikim odobravanjem vzela na znanje.

— **Izlet Rim, Neapelj, Capri, Bologna, Firenca.** Informacije in prijave **Putnik.**

— **Združenje pooblaščenih graditeljev za dravsko banovino v Ljubljani** ima redno letno skupščino v nedeljo, dne 10. marca t. l. ob 10 dopoldne v posvetovalnici Zbornice za TOI v Ljubljani, Beethovnova ul. 10.

— **Za zaščito otrok za slučaj vojne so darovali:** Prva Jugosl. šamotna tovarna Celje din 50, Elektrarna Vinka Majdiča, Kranj din 500, Gradjevno preduzetništvo Adolf in Ernest Ehrlich, Zagreb din 100, »Plamen«, kovinska zadruga, Kropa din 100, Remec in Co., tov. upognjenega pohištva, Duplica — Kamnik din 15, Adolf Prah, tov. volnenih in bombažnih tkanin, Kranj din 200, F. Remec din 500, Fran Martinec, Ljubljana din 20, Siegel in drug, Ljubljana, din 100, Simon Klimanek, Ljubljana din 50, inž. A. in M. Rudež, Ribnica na Dol., din 20, Franc Swaty, Maribor, din 100. Vsem darovalcem se najiskreneje zahvaljujemo. — Unija za zaščito otrok, Ljubljana, Beethovnova 14.

Slovenska Bistrica

V Slomškovem domu bo v nedeljo, 10. marca po večernicah zunanja proslava obletnice kronanja papeža Pija XII. z naslednjim sporedom: cerkveni zbor zapoje papeško himno, dijak bo deklamiral pesem: Knez miru; sledi simbolična vaja samostanskih dijakinj; nato pa predavanje s skioptičnimi slikami o papežu Piju XII. knezu miru ter prikazovanje slik o zadnjem romanju Slovencev v Rim. Vsak vernik naj pokaže toliko svoje zavednosti, pa se te proslave udeleži.

Po državi

* **Tovarna aluminija v Šibeniku ne plača občini nobenih davkov.** Trgovinskemu ministru dr. Andresu je poslala šibeniška občina spomenico, v kateri ga prosi, da spremeni uredbo o privilegijih, danih tovarni aluminija v Lozovcu. V spomenici se navaja, da je po točk 11 te uredbe tovarna aluminija v Lozovcu, ki se nahaja na področju šibeniške občine oproščena plačevanja občinskih doklad in ostalih občinskih davkov. Tako tovarna aluminija že od začetka svojega obratovanja ne plačuje šibeniški občini nobenih davkov. Ta uredba je bila izdana, ne da bi se prej vprašalo za mišljenje šibeniško občino, kar se ne bi smelo zgoditi, ker se država pač lahko odreče svojim dohodkom, ne more pa prikrajšati na dohodkih občino z velikim številom siromašnih prebivalcev. Enako spomenico je občina poslala tudi podpredsedniku vlade dr. Mačku.

* **Bolnišnico za železničarje v Sarajevu** gradi bolniški fond železničarjev s področja sarajevskega železniškega ravnateljstva. Bolnišnica bo imela dva velika trinadstropna paviljona, ki bosta med seboj zvezana. Notranjost bolnišnice bo najmodernejše urejena. Imela bo štiri oddelke: kirurgičnega, za notranje bolezni, ginekološkega in oddelek za otroke. Postelj bo v bolnišnici 160. Zgradba z vso notranjo opremo bo veljala okrog 14 milijonov dinarjev.

* **Streli na ženitovanju.** Iz Kosovske Mitrovice poročajo: Mladi kmet Milan Voljarevič iz vasi Vitaka se je zagledal v 16 letno Draginjo Krstič. Ko je Voljarevič prosil pri očetu za roko hčerke, je oče izjavil, da mora Draginja čakati, dokler se ne poroči starejša hčerka. Milan in Draginja pa nista hotela čakati. Milan je predlagal svoji izvoljenki, naj na določen dan pobegne iz hiše svojega očeta. On sam bo pa do takrat uredil vse potrebno za poroko in svatovanje. Deklica je bila s tem zadovoljna. O Milanovih pripravah za ženitev je zvedel tudi stari Krstič. Mislil pa je, da si je Milan izbil Draginjo iz glave in se ženi z drugim dekletom. Svoje domače je celo opozoril, naj pazijo na Draginjo, da si ne bo iz razočaranja kaj naredila. Kljub strogemu nadzorstvu pa se je Draginji na določeni dan posrečilo pobegniti iz hiše. Bilo je to preteklo nedeljo. V sadovnjaku jo je že pričakoval Milan in jo odpeljal v svojo hišo, kjer je bila poroka. Po poroki so se svatje vsedli za mizo k pojedini. Ko je stari Krstič zvedel o hčerkinem begu k Milanu, je hitro zbral več svojih sorodnikov in prijateljev. Vsi so se oborožili s puškami, koli in vilami in odšli v sosednjo vas, da bi pripeljali Draginjo nazaj. Vdrli so v Milanovo hišo, kjer so se s svojih sedežev dvignili gostje vsi prestrašeni. V splošni zmedi, ki je nastala, so se napadalci pririli do Milana ki bi gotovo padel, če se ne bi pred njega postavila dva njegova sorodnika in ga krila s svojim životom. Ta usluga pa jima je bila slabo poplačana. Eden izmed napadalcev je na nju oddal več strelov. Ko so napadalci videli, kako sta oba moža vsa krvava padla na tla, so zbežali. Oba ranjenca so prepeljali v bolnišnico v Kosovsko Mitrovico, kjer se borita s smrtjo.

* **Nov sneg v južnih krajih.** Preteklo sredo je zapihala na Hrvatskem Primorju huda burja. Zjutraj je tudi v Splitu nekoliko snežilo, pa se je sneg sproti topil. Po okoliških hribih pa je padlo veliko snega, prav tako tudi na otokih. Okrog Visa in Hvara je divjal hud snežni vihar. Tudi v Šibeniku je padla gost sneg. V Sarajevu je začelo snežiti že ponoči in je snežilo do opoldne naslednjega dne.

* **Živega tjulnja so ujeli.** V sredo zjutraj so s parnikom »Rab« pripeljali ribiči iz Komiže v Split živega tjulnja, ki so ga ujeli na otoku Svetac pred dvema dnevoma. Tjuln je dolg 220 cm in tehta nad dva stota. V bližini Visa večkrat opazijo tjulnje. Gre za posebno vrsto tjulnjev, ki žive v Sredozemskem morju in se imenujejo sredozemske medvedke (monachus albiventer). Zadnji čas je tak tjulenj pogosto prihajal na otok Svetac na neko skalo. Ribiči so ga opazili in ga skušali na vsak način ujeti. V ponedeljek zjutraj, ko je tjulenj spet prišel na skalo v duplino, so ribiči zaprli vhod v duplino. Ko je tjulenj hotel iz dupline, se je zapletel v mrežo in tako so ujeli živega. Prepeljali so ga v Split in ga nameravajo peljati v Zagreb, kjer ga bo najbrž odkupil zagrebški zoološki vrt.

* **Proračun mesta Karlovca** za proračunsko leto 1940-41 znaša 21,255.048 dinarjev in je za dva milijona 568.988 dinarjev manjši od prejšnjega.

* **Tat z ukradenim žitom vred padel v hlev.** Mlad fant Pavel Vrbanič je hotel svojemu sosedu Maršancu pri Sv. Roku blizu Čakovca ukrasti žito. Zvečer okrog šestih se je splazil v kaščo, ki je nad hlevom in v kateri je spravljeno žito. Že je napolnil vrečo in hotel oditi, ko so se nenadoma zlomile deske in padel je z vrečo, polno žita, v hlev in si pri tem zlomil levo roko. Najbolj zanimivo pa je, da je Maršenac s svojimi tremi sosedi kartal v hlevu in je tat padel naravnost med nje. Kartači so mislili, da je potres in so zbežali. Šele pozneje so ugotovili tatvino. Fanta so odpravili v bolnišnico.

* **Šupo je zažgal in se obesil.** V Retfali pri Osjeku se je 59 letni vojni invalid obesil. Zadnje čase je kazal znake duševne zmedenosti. Poslal je svojo ženo v Osjek, medtem je pa zažgal šupo na dvorišču in se nato obesil. S šupo vred so zgoreli tudi njegovi prihranki v znesku 5500 dinarjev.

* **Novo poslopje za borzo dela** bodo zgradili v Osjeku. Z deli bi že prej začeli, pa niso mogli dobiti potrebnega materijala. Te dni je materijal dospel in bo zgradbo mogoče v doglednem času končati.

* **Celo spomenike kradejo.** V Tuškancu v Zagrebu so neznani zlikovci porušili spomenik hrvaškega pesnika Dragotina Domjaniča in odnesli bronasto poprsje. Ta vest je Zagrebčane silno razburila, ker jim je spomin na Dragotina Domjaniča, najboljšega kajkavskega pesnika, svet. Zločinci bodo gotovo skušali bronasto poprsje preliti in nato prodati kot navadni bron. Zato je policija takoj obvestila ne samo starinarje, ampak tudi tovarne, ki kupujejo star bron.

* **800 zagrebških pomočnikov stavka.** Zagrebški krojaški pomočniki so 5. marca stopili v stavko. Tri tedne so se vršila pogajanja za povišanje plač. Ker pogajanja niso uspela, so pomočniki sklenili stopiti v stavko. O stavki je obveščena banska oblast in inšpekcija dela. Doslej se nova pogajanja še niso začela. Krojaški pomočniki izjavljajo, da jih je do stavke prisilil težak položaj, ki je nastal zaradi draginje.

* **Velik požar pri Šibeniku.** V vasi Betini pri Šibeniku so imeli velik požar, ki je uničil dve dvonadstropni hiši. Ogenj je izbruhnil okrog 11 ponoči na podstrešju ene hiše in je v kratkem času zajel tudi sosednjo hišo. Gorelo je celo noč, dokler nista bili obe hiši uničeni. Gasilcem se je komaj posrečilo, da so rešili pred ognjem sosednje hiše. Na pomoč je prihitela tudi četa vojakov. Škoda je velika, posebno, ker je bilo v hišah veliko stanovalcev, katerim je ogenj uničil vse pohištvo.

Anekdota

Maršal Sachsen je slišal, da je eden izmed njegovih vojakov zapil in zaigral vse, kar je imel in je nazadnje moral zastaviti še svoj meč. Ker so bili takrat mirni časi, je vojak namesto prave sablje vtaknil v nožnico leseno. Naslednji dan je maršal pri paradi poklical pred sebe nekega vojaka, katerega je po primernem nagovoru obložil velikega zločinstva. Nato je že omenjenemu vojaku-pijancu ukažal, naj temu zločincu odseka glavo. Maršal je namreč hotel vedeti, kaj bo vojak naredil s svojo sabljo. Vojak je prosil maršala, naj ta žalosten posel opravi kakšen drug vojak, on je premehkega srca. Nato reče maršal: »Če ne storiš tega, kar sem ti ukazal, bom dal nasprotno zapoved in čez par minut bo ležala tvoja glava na tleh. Vojak se je tedaj vrgel na kolena, obrnil glavo proti nebu in prosil, naj se, če že mora biti rabelj, spremeni njegova sablja v leseno. Nato je odločno potegnil svojo leseno sabljo iz nožnice. Maršal se je srčno nasmehljal duhaprisotnosti vojaka in ga ni kaznoval.

»Osebno prav dobro razumem, da vaš mož zahteva zvišanje plače, moram pa prej govoriti še z mojo ženo.«

V Belgradu so prijeli ponarejevalce potnih listov

Pred kratkim se je pritepel iz Budimpešte v Belgrad neki Pavel Reis, ki se je lotil nedovoljenega poklica ponarejanja potnih listov. Sukal se je največ po kavarni »Ruski car«. Njegovo bistro oko je med gosti kmalu izsledilo begunce iz raznih držav. Stopil je k njim in jim začel govoriti: »Potrebujete li potni list? Lahko izbirate: mi imamo nizozemske, nemške, finske potne liste, pa tudi za republiko Honduras. V desetih minutah lahko postanete državljan države, za katero se odločite.« Na drugem koncu kavarne pa je pridobival odjemalce njegov tovariš Fric Rudolf Bock. Oba sta z nekaterimi drugimi možmi ustanovila družbo za ponarejanje potnih listov, ki ima, kakor se zdi, svoj glavni sedež v Budimpešti. Od tam sta oba voditelja družbe prišla v Belgrad, kjer sta se nadejala lepih uspehov. Saj potujejo skozi Belgrad emigranti vseh mogočih držav.

Belgrajski policiji to ni ostalo prikrito. Da bi dobili v roke neizpodbitne dokaze, se je obrnil neki detektiv na Reisa in naročil finski potni list. Reis je zahteval za to 50.000 dinarjev. Detektiv je tožil, da ne bi zbudil suma, nad previsoko ceno. Končno je pa izjavil, da bo plačal zahtevano vsoto. Ko mu je čez nekaj dni Reis sporočil, da je potni list, katerega je naročil na Finskem, prišel, se je detektiv dal spoznati in je prijel ponarejevalca. Reis je pri nekem znancu shranil svoj kovčeg, v katerem je imel svoje »blago«: dva formularja potnih listov republike Honduras, ki sta bila že opremljena s potrebnimi kolki, žigi in podpisi, po en jugoslovanski, nemški in francoski potni list ter dva nizozemska potna lista, na katerih sta bili imeni na kemičen način izbrisani.

Reis je po aretaciji vse priznal. Na podlagi njegovih navedb so bili prijeti tudi drugi člani družbe, v prvi vrsti že omenjeni Bock, ki je imel pri sebi ponarejeni nemški potni list, dalje Manfred Weissman in Gustav Fellner, ki so tudi šele pred kratkim prišli v Belgrad. Weissman je proti plačilu preskrboval tehnična dela: brisal je imena na potnih listih in vstavljal nova, ponarejal žige in podpise. Fellner se je kakor Bock udejstvoval kot posredovalec. Neki zagrebški graver je za Reisa ponaredil štampiljko zagrebškega policijskega ravnateljstva.

Kolikor je doslej ugotovila policija, se jim je posrečilo samo dva potna lista prodati, ker so jih prehitro zalotili. Zanimivo je, da so se tudi med seboj goljufali. Tako je Bock prodal potni list za 50.000 dinarjev, izročil pa je Reisu samo 12.000 din in še od tega je prejel svoj delež. Belgrajska policija je o dosedanjem poteku preiskave obvestila budimpeštansko policijo, ki bo gotovo odkrila prejšnje grehe aretiranih in morebiti prijela tudi še ostale člane te družbe.

ARTIN

Dobra prebava pol zdravja! Lahko normalno izpraznjenje pri zaprtju lenivosti črev vam bodo omogočile Artin dražeje dr. Wanderja

2 kom. Din 1.50, 12 kom. Din 8.—, 60 kom. Din 27.—

Reg. S. br. 22115/39.

Ljubljana, 8. marca

Gledališče

Drama: Petek, 8. marca: ob 15 »Profesor Klepec«. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. Ob 20 Recitacijski večer hrvatskih pisateljev. Izven. Cene od 10 din navzdol. — Sobota, 9. marca »Žene na Niskavuoriju«. Izven. Globoko znižane cene od 16 din navzdol. (25 predstava). — Nedelja, 10. marca: ob 15 »Rdeče rože«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20 »Praznik cvetočih češenj«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Petek, 8. marca: Zaprto. — Sobota, 9. marca: ob 15 »Obuti maček«. Izven. Gostovanje Dječjega carstva iz Zagreba. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20 »Balet Hrestač«, »Glumači«. Izven. Gostovanje baritonista Anta Marušiča. — Nedelja, 10. marca ob pol 11 »Pepelka«. Izven. Gostovanje Dječjega carstva iz Zagreba. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 15 »Tosca«. Izven. Gostovanje Vere Majdičeve in Borisa Popova. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20 »Figarova svatba«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Rokodelski oder

V Rokodelskem domu bo v nedeljo, 10. t. m. ob 5 popoldne premijera in krstna predstava romantične igre s petjem **»Koroška roža«.** Igro je spisal Anton Brumen, pevske vložke pa je uglasbil dr. Jerko Gerzinčič. Za igro je veliko zanimanje in je pričakovati prav obilne udeležbe. Zato naj bi si občinstvo oskrbelo vstopnice v predprodaji, ki bo v nedeljo dopoldne od 10 do 12 in popoldne od 4 do 5 v Rokodelskem domu, Komenskega ulica št. 12.

Radio Ljubljana

Petek, 8. marca: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 11 Šolska ura: Kramljanje z mladino (M. Zor) — 12 Naša glasba (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Opold. koncert Radij. orkestra — 14 Poročila — 18 Ženska ura: Hranoslovje (Zinka Mura) — 18.20 Lucienne Boyer poje (plošče) — 18.40 Francoščina (dr. Št. Leben) — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 Zimski šport v Savinjskih Alpah (Tujskoprometna zveza) — 20 Lahka glasba (plošče) — 20.30 Pev. orkestr. koncert. Sodelujejo: ga. Iv. Ribičeva in Svetozar Banovec ter Radijski orkester. Dirigent D. M. Šijanec — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Duet harmonik (Jože Jurman in Ivan Podobnikar).

Drugi programi

Petek, 8. marca. **Belgrad-Zagreb:** 20.10 Vokalni in simfonični koncert — **Bratislava:** 19.40 Slovaške koračnice in narodne — **Sofija:** 19.50 Opera — **Angleške postaje:** 20.30 Irska oddaja — **Beromünster:** 20.43 Stara francoska baletna glasba — **Budimpešta:** 20.10 Ork. koncert — **Bukarešta:** 10.35 Opera — **Francoske postaje:** 20.30 Ork. konc. — **Trst-Milan** 17 Sopran, 21.10 Bachov koncert — **Rim-Bari:** 22.30 Lahka glasba — **Florenca:** 21 Plesna glasba — **Sottens:** 20.30 Ork. koncert.

Prireditve in zabave

Dramatski odsek Zveze slovenskih skavtov priredi v nedeljo, 10. marca ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani ljudsko igro »Žrtev spovedne molčečnosti«. Predprogaja vstopnic od danes dalje v trgovini Sfiligoj, Frančiškanska ulica ter na dan predstave pri dnevni blagajni. Cene običajne.

O Poltronierijevem kvartetu, ki bo prihodnji petek koncertiral prvič v Ljubljani piše Allgemeine Musikzeitung med drugim sledeče: »V tehničnem pogledu sijajno obvladujočo skupno igro italijanskih gostov združuje južnjaški ognjeviti temperament, kateremu se še pridružijo lep ton celotnega podavanja. Igranje je bilo tako dovršeno, da bi svoje navdušenje najlažje povedali v besedah: italijansko sonce na temnomodrem nebu je izšlo nad severnemško nižino.« Kvartet Poltronieri bo nastopil v petek, 15. t. m. ob 20 zvečer v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice od jutri dalje v knjigarni Glasbene Matice.

Ponovitev Prešernovega Sonetnega venca v veliki Unionski dvorani na koncertu Glasbene Matice ljubljanske bo samo danes zvečer ob pol 7. uri. Opozarjamo na točni začetek. Predprodaja sedežev po znižanih cenah je tekom dneva v knjigarni Glasbene Matice, od 6 dalje pa v veži kina Union.

Velike sestre sv. Klare igrajo v nedeljo ob 5. uri popoldne igro Sulamit. Nekaj posebno na frančiškanskem odru bo tudi trio kitar sester Dobrškovih. Predprodaja vstopnic od petka, 8. marca v trgovini A. Sfiligoj.

Sestanki

Združenje jugoslovanskih inženirjev in arhitektov — sekcija Ljubljana opozarja svoje člane na 21. redni letni občni zbor, ki bo v soboto, dne 9. marca ob pol 20 v društveni predavalnici na Kongresnem trgu 1-II (poslopje Kazine) in vabi na udeležbo. Na sporedu je med drugim izpremenba društvenih pravil in poslovnika ter njih prilagoditev pravilom in poslovnikom Zveze inženirskih društev kraljevine Jugoslavije.

Barjansko okrožje ZDK ima svojo redno sejo dne 10. marca t. l. ob 10 dopoldne v Prosvetnem domu v Trnovem. Ker je seja izredno važna, se je vse odbornice ter zastopnice krožkov udeležite polnoštevilno. Odbor.

Naše dijaštvo

SKAD »Danica« ima drevi ob 8 redni članski sestanek s skioptičnim predavanjem g. dr. Meršola Valentina: »Finska in pokrajine ob Belem morju«.

Duhovne vaje za akademičarke se pričnó danes, 8. t. m. ob 5 popoldne v kapeli uršulinskega samostana. V soboto, 9. t. m. bo ob 8 sv. maša, ob 9 in 11 govor, ob 3 pop. govor in litanije z blagoslovom. V nedeljo, 10. t. m. isto kot v soboto, le drugi govor bo ob 10. V ponedeljek, 11. t. m. ob 8 sklepna sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Duhovne vaje bo vodil univ. prof. g. dr. Lenček Ign. — Vabljene!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa c. 43, mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4. mr. Ustar, Šelenburgova ul. 7.

Poizvedovanja

Rožni venec s čudodelno svetinjico se je našel. Dobi se v upravi Slovenca.

LJUBLJANA

Škofijski odbor Katoliške akcije v Ljubljani

vabi

ob 1. obletnici kronanja papeža Pija XII.

na

papeško proslavo

ki jo priredi v nedeljo, dne 10. marca 1940 ob 11 dop. v veliki dvorani hotela Union

SPORED:

1. Papeška himna. Pojo vsi.
2. Pij XII. nezmotljivi učitelj resnice. Govori akademik.
3. Papež temelj edinosti. Govori akademičarka.
4. Dr. Kimovec: Hvalite Gospoda. Pojo dijaki z Rakovnika.
5. Peklenske sile je ne bodo premagale. Govori dr. Debevec France.
6. Dr. J. Gržinčič: Aklamacije. Pojo dijaki z Rakovnika.
7. Papež Pij XII. v filmu.
8. Povsod Boga. Pojo vsi.

Vstopnine ni. — Prostovoljni prispevki za kritje stroškov se hvaležno sprejemajo.

Zadnja pot dr. Jos. Jeršeta

Ljubljančani so se včeraj v velikem številu poslovili od profesorja in konzistorialnega svetnika dr. Josipa Jeršeta in ga spremili na zadnji poti.

Krsto z zemskimi ostanki rajnega je v mrtvašnici Zavetišča sv. Jožefa blagoslovil prevzv. škof dr. Gregorij Rožman, pogreb sam pa je vodil stolni župnik in kanonik dr. Klinar. Dolga vrsta prijateljev, znancev, spoštovalcev in učencev je spremljala krsto s telesnimi ostanki pokojnika, zlasti veliko duhovnikov in stanovskih tovarišev rajnega. Pogreba sta se udeležila tudi bivši ravnatelj III. drž. real. gimnazije g. Kuno Hočevar in sedanji ravnatelj istega zavoda g. dr. Adolf Pečovnik. — Krsto so pri pivovarni Union preložili na avtofurgon, ki jo je nato odpeljal proti Bledu. Naj mu bo blag spomin!

G. ban spet krstni boter dvema otrokoma

Splošno je znana skrb in socialno čuteče srce našega g. bana dr. Marko Natlačena za revne družine s številnimi otroci. V sredo je g. ban v ljubljanski porodnišnici zopet osrečil tri take revne in številne družine. Otrokoma dveh mater in sicer matere Kos Amalije iz Vidma pri Lukovici ter Hribar Marije iz Bloške Police je bil za krstnega botra, tretjo revno delavčevo mater iz Ljubljane je pa tudi obdaril z lepo vsoto.

Vse matere v porodnišnici so bile nad tem plemenitim dejanjem g. bana vzradoščene in so g. banu za to izredno naklonjenost njegovo iz srca hvaležne.

Vojaško opremo po novi uredbi

za g. aktivne in rezervne častnike nabavite najugodnejše pri tvrdki

S. Klimanek, Ljubljana, Šelenburgova 6

l **Za 3. telovadno akademijo ZFO in ZDK je med prijatelji naše mladine veliko zanimanje. Opozarjamo, da je treba dvigniti vse rezervirane vstopnice do sobote ob 12, ker se bodo potem terminu vse prodale. Vstopnice so še na razpolago v pisarni ZFO na Miklošičevi cesti 7-I.**

l **Razstava slik Matije Jama** v Jakopičevem paviljonu je odprta dnevno od 9—6.

l **Društvo slovenskih književnikov** vabi svoje člane k sprejemu hrvatskih gostov, ki pridejo danes v Ljubljano in sicer ob 4.42 popoldne na glavni kolodvor.

l **Pomagajte revni družini!** Silen udarec je zadel družino na Gradu, ki je imela šest fantov, nedoraslih in brez zaslužka. Pred enim letom je 15 letnega fanta, vajenca, povozil tovorni avto, včeraj v noči je nepričakovano zadela možganska kap najstarejšega 20 letnega sina, dijaka sedmošolca. Oče je 4 mesece brez zaslužka, mati žrtvuje vse svoje sile za prehrano in vzgojo otrok, a se je zrušila pod sedanjim udarcem. Pravkar umrli sin je s tremi instrukcijami takorekoč preskrboval sebe in svoje brate (eden je dijak 5. gimnazije, drugi je v meščanski šoli. Materi je vestno dajal zasluženi denar in je poprosil kvečjemu za kak dinar. Žena je izmučena od dolgoletnega trpljenja in žrtvovanja za družino. Pogreb zadnjega razreda za umrlega dijaka ji računa mestni pogrebni zavod 715 din. Oče, mati, otroci, ne vedo ne kam, ne kod. So v Ljubljani krščanska srca, ki bodo dostojanstvo in junaštvo take matere v naši sredi vedela ceniti in s svojimi prispevki pomagala, da bomo tudi tej družini, ko bo stopala za krsto nepozabnega sina, mogli v duhu reči: V našem krščanskem občestvu ste, naši bratje in sestre ste, mi ne dopuščamo, da bi Vas nesreča in beda popolnoma strla.« Dobro vem, da bodo verniki na Gradu pa tudi dijaki sošolci, položili svoj dar na oltar krščanske dobrodelnosti. Toda ta slučaj je tako tragičen in žalosten, da je večja pomoč potrebna. Zato se obračam, ki sem v stalnem stiku s to družino, na vsa dobra srca, s prošnjo, zberimo majhen fond in skušajmo nadomestiti tej družini vsaj nekoliko strašno zgubo! Saj je bil ta sin up, ponos cele družine. Materine oči so prelile v zadnjih letih toliko grenkih solza, da se zdi, da so že na pol oslepele. Materina tožba se je glasila: vse sem darovala in storila za otroke in kaj zdaj? Darovi naj se pošljejo na upravo »Slovenca«. To pa kolikor mogoče hitro, da se bo mogel vsaj pogreb plačati. — Dr. Lambert Ehrlich, univerz. profesor.

l **Zveza kat. nameščenk — podzveza Ljubljana** priredi v dneh od 14. marca do 19. marca duh. vaje s tečajem KA. Pričetek prvi dan ob tričetrt na 8 zvečer. Lepo povabljene vse gospodične, ki se zanimajo za KA.

l **Gospodinjska razstava** v društveni dvorani pri Sv. Petru v Ljubljani bo odprta v soboto, dne 9. t. m. od 15 do 18 in v nedeljo, 10.t m. od 7 zjutraj do 17 popoldne.

l **Ruski večer**, ki ga priredi Ruska kolonija v Ljubljani, dne 9. t. m. v veliki dvorani hotela »Metropol«. Pri koncertu iz prijaznosti sodelujejo: baritonist Popov, tenorist Francel J., gospa Vidaljeva, gospa Mohar in Bravničar ter čelist Sever M. Čisti dobiček od prireditve je namenjen najrevnejšim članom ruske kolonije, otrokom in invalidom. Vstop proti vabilu brez posebne vstopnine, dobrodeljni prispevski se hvaležno sprejemajo. Reklamacija vabil sprejema tv. »Nova trgovina« v Ljubljani, Tyrševa c. 36. Na dan prireditve pri vhodu. Začetek ob pol 21. Odbor vljudno vabi k posetu vse prijatelje ruske glasbe in zabave.

l **Davčni zavezanci,** ki imajo zaostanke na davkih, taksah, davčnih in taksnih kaznih do konca leta 1937, naj vlože najkasneje do 22. marca 1940 z 10 din kolekovane prošnje za odpis teh zaostankov, če morejo s potrdili, to je z zemljiškoknjižnim izvlečkom in potrdilom občine dokazati, da bi prisilna izterjava zaostankov ogrožala njih gospodarstvo.

l **Zaradi blata ali prahu pred glavnim kolodvorom** je vedno dosti pritožb in tako smo tudi pred kratkim čitali, da v Ljubljani ni nikjer drugje v mestu toliko blata in nesnage, kakor da bi se hotela Ljubljana pred vsem potujočim svetom postaviti, da je v blatu. Nezadovoljneži z blatom pred glavnim kolodvorom ali pa z blatom ob skladiščih šišenskega kolodvora pa navadno zabavljajo na mestno upravo, ker pač ne vedo, da je ta zadeva stvar železniške uprave. Masarykova cesta ima dvoje vozišč in le za južno mora skrbeti mestna občina, za severno vozišče ob progi in kolodvoru od Tyrševe ceste pa do skladišč pa mora skrbeti železniška uprava. Gospodarska Ljubljana se upravičeno pritožuje na obupno cesto pred kolodvorskimi skladiščí in v odboru za zimsko pomoč je bila sprožena misel, naj bi akcija za zimsko pomoč tlakovala cesto ob skladiščih. Od tod namreč vozovi nanosijo mnogo blata na Masarykovo cesto, da je vedno blatna ali prašna, čeprav je tlakovana. Kakor rečeno, pa mestna občina ni odgovorna za blato pred kolodvorom, temveč železniška uprava. Želja vse Ljubljane in potujočega občinstva je pač ta, da bi se Ljubljana predvsem potujočim svetom ne postavljala več z blatom.

Nova drž. realna gimnazija v Mariboru

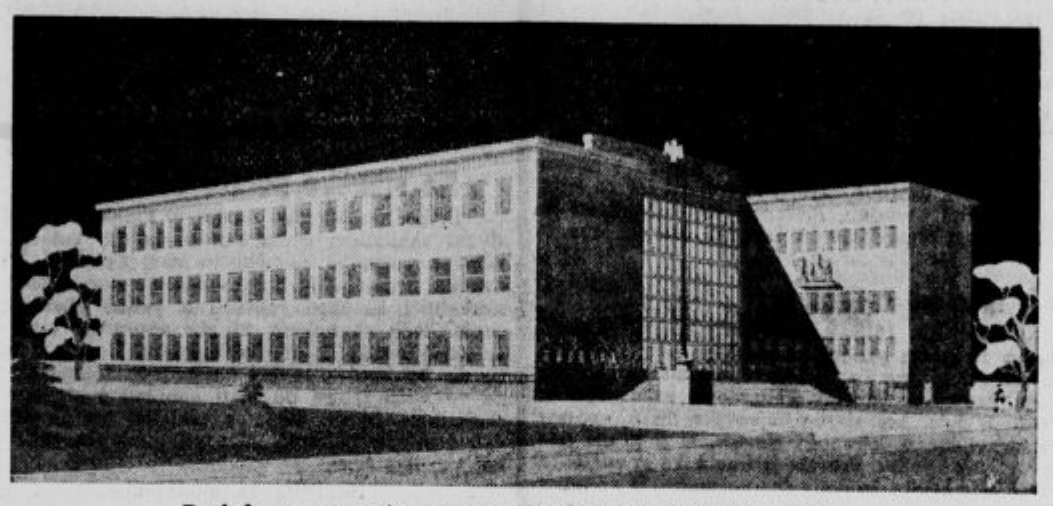

Pogled na novo gimnazijo v Mariboru iz Dajnkove ulice.

Maribor, 7. marca.

Kakor je »Slovenec« na kratko že poročal, je razpisana licitacija za zgradbo nove državne realne gimnazije v Mariboru. Licitacija bo 22. marca na tehničnem oddelku banske uprave in bodo oddana zidarska in težaška dela, železobetonska dela, tesarska dela, krovska dela in kleparska dela v skupnem znesku za okrog 5 milijonov din. Vsa gimnazija bo popolnoma dograjena in urejena veljala okrog 8 milijonov din in bo po sedanjih načrtih dograjena že na jesen leta 1941. Nova gimnazija bo zgrajena na stavbišču, ki meri okrog 11.000 kvadratnih metrov in ki leži v magdalenskem predmestju med Dajnkovo, Žitno in Stritarjevo ulico. Nova gimnazija bo stala nekako sredi stavbišča in bo postavljena tako, da bodo učilnice obrnjene proti vzhodu in zahodu. Dostop v šolo bo iz Dajnkove ulice, od katere bo poslopje odmaknjeno okrog 20 m. Za dijake kolesarje bo poseben vhod iz Stritarjeve ulice.

Načrte za gimnazijo je izdelal projektant banske uprave inž. arh. Emil Navinšek, ki je za osnovo načrta vzel vse prednosti, ki jih je pokazala nova v Ljubljani zgrajena bežigrajska gimnazija. Vsa stavba se loči v glavnem v tri skupine: v šolske prostore, v stanovanjski in upravni trakt in v telovadnico. Vrt sam je še razdeljen v telovadišče, dvorišče in stanovanjske vrtove. Glavna stavba bo zgrajena v skeletnem sistemu in ima skoraj kvadratno obliko ter meri ena stranica 38 m. V smeri proti Dajnkovi ulici je priključen na zahodni strani upravni trakt, dolg 15 m in širok 10 m. Proti Stritarjevi ulici pa je odmaknjena posebej zgrajena pritlična telovadnica. Telovadnica bo zvezana s pokritim in kurjenim hodnikom z glavnim poslopjem. Vsa zgradba bo razen telovadnice dvonadstropna in visoka okrog 16 m.

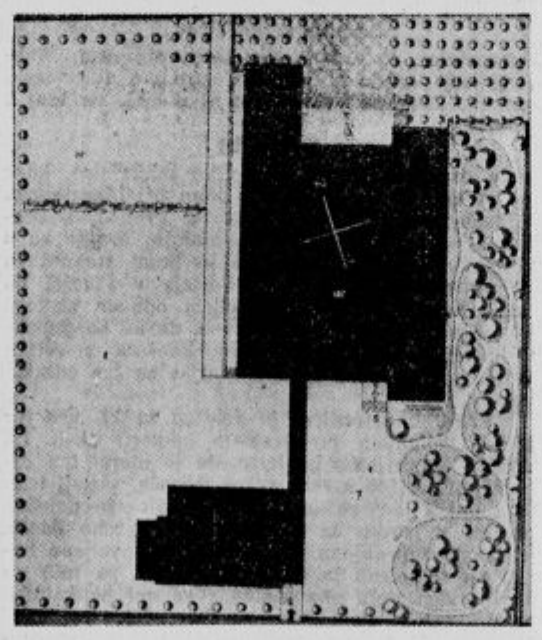

Tlorisni načrt nove gimnazije v Magdalenskem predmestju v Mariboru. Zgoraj meji na stavbišče Dajnkova, spodaj pa Stritarjeva ulica.

Samo zahodni del stavbe z upravnim traktom bo podkleten. V kleti bodo nameščene: pralnica, delavnica, kurilnica, plinski zaklon in kletni stanovanjski prostori za kurjača. Glavno šolsko poslopje bo delila v pritličju in v obeh nadstropjih 17 m široka in 35 dolga avla v približno dve polovici. V sredi avle in ob južni steni bo tudi stopnišče. V pritličju bodo na vsaki strani štiri učilnice, od katerih bo vsaka imela svojo garderobo in potrebne pritikline. V upravnem traktu pa bo ordinacijska soba za zdravnika, dijaška knjižnica in stanovanje za hišnika. Upravni trakt ima tudi svoje lastno stopnišče.

V prvem nadstropju bodo na vzhodni strani učilnice, na zahodni strani pa fizikalna predavalnica in risalnica s kabineti in pritiklinami.

V drugem nadstropju bodo na vzhodni strani spet štiri učilnice z garderobami, na zahodni strani pa kemična predavalnica, delavnica in kabinet, ena učilnica in konferenčna soba, ki je že v zvezi z govorilnico v upravnem traktu, kjer je še soba za tajnika, ravnatelja, soba za profesorsko knjižnico in arhiv. Zanimiva je rešitev avle v drugem nadstropju. Strop avle je v tem nadstropju namreč za dva metra dvignjen, odpadli pa bodo tudi vsi podporni stebri, ki sicer stoje v prvem nadstropju in pritličju. Zaradi tega bo avla v drugem nadstropju velika dvorana, ki bo lahko sprejela vseh tisoč dijakov gimnazije. S tem bo razbremenjena telovadnica, ki se bo lahko bolj higienično vzdrževala.

Telovadnica sama ima poleg glavne dvorane, ki je dolga 22 in pol m in široka 11 in pol m, še stranske prostore za garderobo, prhe in umivalnice ter prostor za orodje. Ob telovadnici je ob dohodu iz Stritarjeve ulice tudi posebna shramba za kolesa. Vsega skupaj bo imela gimnazija 18 učilnic.

*

m **Ban dr. Natlačen — pokrovitelj smučarskih tekem na Pohorju.** Kakor smo že javili, bodo v nedeljo, 10. t. m. na Pohorju pri Senjorjevem domu smučarske tekme za prvenstvo Slovenije v moškem in ženskem slalomu. Pokroviteljstvo nad tekmami je prevzel ban dr. Marko Natlačen ter je imenoval za svojega zastopnika okrajnega načelnika Eiletza iz Maribora.

m **Večer pasijonske glasbe.** Pevski zbor semeniščnikov pod vodstvom prof. Gr. Zafošnika priredi v nedeljo, 10 marca ob 20 zvečer v Karlinovi dvorani večer pasijonske glasbe. Že lansko leto je bil podoben večer lepa posebnost, letos pa bo še bolj zanimiv. V prvem delu bo zbor predvajal najbolj značilne sodobne pasijonske ljudske pesmi evropskih katoliških narodov in sicer po eno kitico v originalnem jeziku, druge pa v prevodu. Zastopanih bo kar osem narodov. V drugem delu bomo slišali kontrapunktične skladbe mojstrov klasične polifonije Palestrinove dobe in to ne v latinskem, temveč v slovenskem jeziku, kar pri nas le redko slišimo. Tretja zanimivost bo, da bodo peli sopran in alt sami dečki, kar spada tudi k posebnostim polifonskega sloga. Vstopnice za koncert se dobijo v Dij. semenišču. Ljubitelji glasbe na koncert vabljeni!

m **Važno delo okrajnega kmetijskega odbora za Maribor desni breg.** V kratkem bo imel okrajni kmetijski odbor za okraj Maribor desni breg svojo obračunsko sejo, na kateri bo podal pregled dela v preteklem letu. To delo je bilo zelo plodonosno in uspešno kljub razmeroma pičlim sredstvom, s katerimi odbor razpolaga. Za nakup plemenskih bikov in za nagrado živinorejcem je lani izdal 18.462 din, za govedorejsko selekcijsko organizacijo 5500 din, za nakup plemenskih mrjascev 5036 din, za kokošjerejo 1914 din. Za poljedelske stroje in orodje se je izdalo 9530 din, za zamenjavo semenskega žita in krompirja 2694 din, za travniško seme 1625 din, za učence kmetijskih in gospodinjskih šol 6800 din, za demonstrativno škropljenje sadnega drevja 1740 din, za sadne škropilnice 2802 din, za sadne tečaje 3800 din itd. Skukno je imel lani kmetijski odbor omenjenega okraja 85.551 din izdatkov ter 97.489 din dohodkov.

m **SSK Maraton — šahovska sekcija.** Danes sestanek v prostorih, Sodna ul. 9-I. Začetek ob 19. Člani, polnoštevilna udeležba!

m **Avtobus na Pohorje k smučarskim tekmam.** V soboto popoldne ob pol 3 bo vozil z Grajskega trga avtobus v Ribnico na Pohorje k tekmam za prvenstvo Slovenije, ki se vršijo v nedeljo pri Senjorjevem domu na Pohorju.

m **Proslava sv. Jožefa v Studencih.** Da ne bo kake zmešnjave glede obhajanja praznika sv. Jožefa, se javlja, da bomo v Studencih proslavili svojega patrona kakor druga leta na 19. marca, čeravno v velikem tednu. — Cerkveno predstojništvo sv. Jožefa.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 20, jutri ob 17 in 20.30 šlager-spored:

ALARM

Film je posnet v blestečih naravnih barvah. Monumentalni posnetki upora domačinov. — Nad 3000 statistov. Junaštvo angleške legije. Boljši od »Poročnika indijske brigade«.

VERDI

Italijanski film z BENJAMINOM GIGLIJEM, MARIJO CEBOTARRI in FOSCOM GIACHETTO po motivih nesmrtne »Aide«.

Opozarjamo vas na dijaško

telovadno akademijo

v Narodnem gledališču dne 18. marca 1940 ob 20

m **Smrt kosi stare in mlade.** V bolnišnici sta umrli 22 letna Marija Berlič in 33 letna soproga delavca Amalija Fideršek. — V Stražunski ul. 20 na Pobrežju je pokosila smrt 74 letnega upokojenega železničarja Fr. Bračiča, v Vrbanovi ul. 25 vdovo po učitelju 82 letno Katarino Semolič in v Peklu št. 3 vdovo po šolskem nadzorniku Marijo Herič, staro 76 let. Naj počivajo v miru!

m **Mariborski pevčki.** Danes ni pevske ure. Prihodnja bo v torek.

m **Pododbor Združenja rezervnih oficirjev** v Mariboru vabi svoje člane na občni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, 10. t. m. ob desetih dopoldne v prostorih hotela Novi svet v Jurčičevi ulici. Vabljeni so tudi oficirji — nečlani.

m **Krščanska ženska zveza** ima v nedeljo, 10. marca ob šestih zjutraj v stolni in mestni župnijski cerkvi svojo velikonočno pobožnost s skupno sveto mašo in sv. obhajilom. Sv. mašo bo daroval prevzv. g. škof dr. I. J. Tomažič. Popoldne ob petih bo v isti cerkvi sv. blagoslov z darovanjem.

m **Protituberkulozni dinar** je v mesecu februarju dosegel vsoto 568.34 dinarjev. Izven stanovanjske akcije so darovali: ga. König 200 din v spomin pok. ravnatelja Piška, Glasbena Matica pa 100 din namesto nagrobnega venca pokojnemu ravnatelju Hladek Bohinjskemu.

m **Smrtna nesreča pri Veržejskem mostu.** Ker je zamrznjena Mura ogrožala leseni veržejski most, so prišli iz Ptuja pionirji, ki so led razstrelili. Kljub temu pa so ledene plošče na enem mestu most resno ogrožale ter so ga precej nagnile. Morali so ga hitro popravljati, pri tem poslu pa sta dva moža padla pod led ter utonila. Izvlekli so ju že mrtva.

Gledališče

Petek, 8. marca: Zaprto.

Sobota, 9. marca, ob 20: »Kovarstvo in ljubezen«. Red A.

Nedelja, 10. marca, ob 15: »Zaroka na Jadranu«. Znižane cene. — Ob 20: »Othello« .Znižane cene.

Ptuj

Koncert bo v našem mestu v torek 12. t. m. v prostorih »Glasbene Matice«, za kar je že zdaj veliko zanimanje. Pel bo znani tenorist Slavko **Lukman**, ki po svojem potovanju po Nemčiji in Holandiji prireja zdaj koncerte po vsej domovini in žanje povsod priznanje. Pel bo več domačih pesmi, med njimi dve prleški, Pregljeve in Vavčičeve, pa več arij iz oper ter špansko narodno pesem. Milan **Skrbinšek**, naš znani dramski umetnik, pa bo recitiral iz Krsta pri Savici, Gregorčiča, Župančiča in Kosovela ter iz Shakespearovih dram.

Šef davčne uprave g. inspektor Primc Albert je te dni odšel v zasluženi pokoj po svojem 36 letnem vestnem službovanju. Za vršilca dolžnosti šefa je bil postavljen nadkontrolor g. Podkrajšek Rudolf.

Gostilničarji in vinski trgovci! Vinarska zadruga je organizirala vinsko razstavo in vinski sejem, ki bosta v nedeljo in ponedeljek, 10. in 11. marca v dolnjih prostorih hotela Osterberger. Obenem bodo razstavljeni tudi predmeti za vinarski muzej v Ptuju. Ker bo razstava nekaj posebnega, ne zamudite ugodne prilike in prihitite v naš Ptuj na to važno razstavo in vinski sejem.

Sv. Barbara v Halozah

Tukajšnja sadjarska podružnica, ki je kot prva v Halozah z mnogimi žrtvami zgradila za svojo desetletnico veliko sadno sušilnico, je ob nastopu drugega desetletja dosegla, da se bo vršil od 11. do 16. marca celotedenski tečaj za sadjarstvo. Tečaj bo teoretičen in praktičen. Udeleženci tečaja so domačini in tudi iz sosednih župnij in sosednih sadjarskih podružnic v Halozah. Na tečaju bodo predavali razni strokovnjaki in bodo tečajniki veliko pridobili na znanju v korist naprednega sadjarstva. Za pripravo na ta tečaj smo imeli 3 mesečne sestanke, ki so bili vsi dobro obiskani, znak, da se Barbarčani v Halozah še največ zanimajo za napredek. Podružnica SVD je naročila pri centrali 100 kg arborina, za prvo silo, tako bo vsaj omogočeno škropljenje vsem tistim, ki še niso sploh nikdar škropili s tem škropivom. Vsem tečajnikom, sadjarjem in predavateljem želimo obilo uspeha in se že v naprej zahvaljujemo vsem, ki so ta tečaj omogočili.

Dva napeta filma za občinstvo željno senzacijskih filmskih doživljajev:

Boginja džungle
Zanimiv ekspedicijski film iz življenja v neprehodni afriški džungli.

Morilec pod krinko
Kriminalne misterijoznosti zagonetnega morilca trinajstega gosta.

KINO SLOGA, telefon 27-30
Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

RAPSODIJA
Nesmrtne kompozicije: Johann Strauss, Wagner, Liszt, Grieg, Moszkowski, Chopin
OLYMPE BRADNA, GENE RAYMOND — Pretresljiva lepa pripovest o mladem ljubavnem paru in slavnem komponistu. — Ob 16 19 in 21
KINO MATICA, tel. 21-24

Krasen in vsebinsko globok film, ki bo pretresel vsakega gledalca!
Käthe Nagy in Jean Murat
Film velike ljubezni, izredno napetih dogodkov, petja, plesa, skratka film, ki bo zadovoljil najizbirčnega gledalca!

LJUBEZEN VELIKEGA KNEZA
Nuits de Princes
Samo ob 16. in 21. uri
KINO UNION Tel. 27-21

KULTURNI OBZORNIK

Ob prihodu hrvatskih književnikov v Ljubljano

Danes prihaja v Ljubljano *skupina hrvatskih pisateljev*, včlanjenih v Društvu hrvatskih književnikov, da bo imela nocoj v ljubljanskem dramskem gledališču literarni večer, na katerem bodo priznani pesniki mlajšega, tudi povojnega, rodu pod vodstvom že starega prijatelja hrvatsko slovenskega sodelovanja *dr. Jakovljevića* brali svoja najnovejša dela. Tako se današnji dan obnavljajo stare vezi, ki so se pod silo razmer nekako zrahljale, ter stojimo pred novim tesnejšim sodelovanjem dveh jugoslovanskih narodov, ki se zavedata, da ju poleg volje po državni skupnosti druži tudi *zahodna kultura*, v kateri je rastla njuna tisočletna zgodovina. In prav v znamenju kulture, v znamenju besedne umetnosti, se sestanejo danes slovenski in hrvatski književniki, da se osebno spoznajo, spoznajo pa tudi po duhovni vsebini, s katero se bodo Hrvati predstavili naši javnosti.

Veseli smo, da se obnavljajo stiki, ki so bili nekdaj tako tesni in plodni. Ko smo izdajali lani *zagrebško številko* »Slovenca«, smo že zapisali, da se »nam zdi osnovno važno pospeševati vsa sredstva, ki morejo služiti resničnemu, nepristranskemu vzajemnemu spoznavanju in sodelovanju Slovencev in Hrvatov«. In prav ta zagrebška številka sama je imela namen pokazati Slovencem Zagreb kot prestolnico samosvojega in samobitnega naroda in to v taki podobi, kakor jo gledajo *Hrvati sami*. Tako nepristranski opazovalec more že to dejanje smatrati za lep dogodek obnavljanj medsebojnega spoznavanja. Današnji dan pa pomeni korak naprej, velik korak, ko prihajajo predstavniki književne Hrvatske osebno med nas na povabilo naših predstavnikov tiste umtnosti, katere orodje je *beseda*. In v začetku mora biti beseda in v njej duh, ki druži in ne razdvaja.

Današnji dan se spominjamo zato tesnega sodelovanja slovenskih in hrvatskih kulturnih delavcev v *preteklosti*, ki jih moramo zasledovati od vsega početka našega narodnega življenja. Saj je že ob zibelki prve slovenske knjige stalo vprašanje sodelovanja s hrvatsko knjigo in je to težnjo zastopal Vergerij Istran. Reformacija je tako že navezovala na Bezljake, kakor je Hrvate imenoval Trubar, in v eni tiskarni v tujini je izhajala slovenska in hrvatska knjiga. In potem kajkavska literatura: ali je slovenska ali hrvatska? Tako tesno je povezana po jeziku in vplivih in se vodi v učbenikih književnosti pri nas kot pri Hrvatih. Protireformacija pa je še bolj poglobila sodelovanje, ne samo na knjižnem, temveč predvsem na umetniškem področju. Valvazor in Vitezović sta simbol tega sodelovanja in ni slučaj, da je danes Valvazorjeva ostalina v Zagrebu in njega največja vrednota, in tudi ni slučaj, da je bil zvonik zagrebške katedrale zidan po načrtih Slovenca Albertala. Kakor je zapisal dr. Stele, se lahko smatra zagrebška cerkev sv. Katarine za simbol takratnega uspevanja slovenskih umetnikov v hrvatski okolici. Ves barok je bil največja zveza med nami in Hrvati, kakršna je bila pozneje morda samo še za Ilircev, tedaj ko nam je ideja enega naroda vzela lirika Vraza in nam vrnila enotni pravopis z gajico. In iz hrvatskega ilirstva je vstalo *hrvatsko jugoslovanstvo*, katerega predstavnik je bil in je Strossmajer, ki je s pospeševanjem hrvatskih, slovenskih in srbskih kulturnih ustanov vodil k trdni državni sintezi z avtonomnimi narodnimi pravicami. Tudi slovenski čitalničar je bil deležen Strossmajerjevega duha in zopet ni slučaj, da je največji naš čitalniški glasbenik Vilhar postal tudi Hrvatom njihov narodni komponist. In potem nas je družila borba za slovensko univerzo, praško vseučilišče, Masarykovo šolo, na drugi strani pa Mahničeva železna volja, ki je prinesla Hrvatom to, kar je ustvarila že katoliškim Slovencem. In morda je bila prav ta mladokatoliška generacija najboljši veznik med Hrvati in Slovenci, saj vemo, kaj je pomenil Krek nam in Hrvatom in kako so tudi hrvatski javni delavci Roguljinega in Grgčevega kova hodili na sv. Jošt, v skupno visoko šolo za delo med narodom v smislu očetove vere in narodne tradicije. In temu kulturno političnemu skupnemu delu se je pridružilo tudi politično sodelovanje v parlamentu in na skupnih shodih, ko je dr. Šusteršič sklical tik pred vojno shod slovenskih in hrvatskih poslancev v Ljubljano. Prav tako izmenjaje pa sta delovali obe Matici, ki sta izdajali knjige v hrvaščini v Ljubljani in slovenščini v Zagrebu, tedaj, ko je bil tajnik Matice *Ante Radić*, ideolog danes vladajoče miselne struje na Hrvatskem. In zato je nam prav to ime poroštvo, da tudi sedanji rod, ki raste v senci njegovega spomina, misli iskreno in resnično o potrebi najtesnejšega kulturnega sodelovanja ter je mnenja, kot se je v pogovoru izrazil vodja skupine g. dr. Jakovljević, in kot mislimo mi, da je sedaj čas, ko zopet moramo stopiti vkup.

V današnjem večeru vidimo torej voljo dveh narodnih kultur, ki jih predstavljajo književniki, razvijati se v čim večji svobodi in v čim tesnejši naslonjenosti na narod in njega prvine, ter tako rasti v samobitne, samostojne in kot take tudi od vseh priznano enakopravne kulturne vrednote, na drugi strani pa te vrednote posredovati svojim najbližnjim sosedom, se medsebojno spoznavati in oplajati. In to bo za rast obeh književnosti gotovo plodno, pa tudi za razmerje obeh narodov koristno. Duh je namreč, ki oživlja in beseda stoji v začetku . . .

V začetku stoje književniki in njim naj sledita tudi naroda. Toliko laže, ker naroda v bistvu nikdar nista izgubila zavesti skupnosti ter so stiki tudi ves čas obstajali, močnejši ali slabejši, ki se sedaj samo obnavljajo in krepijo, kot je prav.

td

Ivan Goran-Kovačič

se je rodil leta 1913 v Lukovdolu (Gorski Kotar). Matica Hrvatska mu je izdala knjigo novel pod naslovom »Dani gnjeva«. Bil je v uredništvu »Hrvatskega dnevnika« urednik kulturnega, zabavnega in filmskega dela. Ima zbirko kajkavske lirike, večinoma objavljene v «Hrvatski Reviji«, in ji je dal naslov «Ognji i rože«. Prevaja iz francoske in angleške lirike, piše kritike in eseje ter polemike. O novelah «Dan gnjeva« so pisali Italijani, Čehi in Slovaki.

Dobriša Cesarič

se je rodil leta 1902 v Požegi. Je pesnik in prevajalec iz ruščine in nemščine. Sodeloval je pri «Književni Republiki«, «Hrvatski Reviji«, «Savremeniku« in drugih hrvatskih književnih listih. Sedaj sodeluje največ pri obnovljenem «Savremeniku«. Izdal je knjigo pesmi «Lirika« (1931) in «Spasena svijetla« (1938), izmed katerih je prvo nagradila Hrvatska Akademija. Prevajali so ga že Francozi, Italijani, Čehi, Slovaki, Madžari in esperantisti.

Nekaj hrvatskih književnikov, ki bodo danes nastopili na literarnem večeru: **Jovan Goran-Kovačič, Vlad. Kušan, Dobriša Cesarič.**

Dr. Ivan Grafenauer — 60 letnik

Ljubljana, 7. marca.

Danes, na god sv. Tomaža Akvinskega, praznuje svojo 60 letnico slovenski literat in zgodovinar, ki raste z vso svojo osebnostjo iz duha tega velikega katoliškega svetnika, *dr. Ivan Grafenauer*. V krogu svoje številne družine slavi danes skromno, kakor je skromen v vsem življenju, svojo 60 letnico, toda sredi marljivega znanstvenega dela, ki se mu posveča z vso strastjo raziskovalca. Grafenauer je Korošec, rojen v Veliki vasi pri Brdu v Šmohorskem okraju, in je študiral v Beljaku in na Dunaju pri Jagiću, ki ga je štel med svoje najboljše učence. Zato je razumljivo, da je že kot Jagićev študent napisal važno razpravo o ziljskem dialektu v Archiv, kar je že tedaj pomenilo, da bo napravil znanstveno kariero. Imel je dobro filološko lingvistično šolo pri Jagiću in Murku ter germanistu Heinzlu in zato je izšel iz nje tudi kot filolog, jezikoslovec in literarni zgodovinar. Zgodaj je stopil v profesorsko službo v Kranju l. 1904 kot srednješolski profesor, v katerem stanu je postal vzor pravih vzgojiteljev in znanstveno podkovanih učenikov. Ker je videl, kako potrebna bi bila slovenskemu profesorju, še bolj pa dijaku, celotna nova slovenska literarna zgodovina, ki bi se ločila od Sketovega šolskega pregleda ali Glaserjeve bibliografije, je začel pripravljati gradivo ter je že l. 1908 izdal prvi del Zgodovine slov. slovstva od začetka do Pohlina, drugo leto pa dalje do l. 1868. Vse to razdobje je študiral po prvih virih in dal široko zasnovo velikemu delu, ki naj bi obsegalo še tri nadaljnje knjige. Z njim se je tudi habilitiral kot docent na zagrebški univerzi. Ob koncu vojne pa je napisal Kratko zgodovino slovenskega slovstva, gotovo najboljši slovenski učbenik literature, pedagoško boljše urejen kot Slodnjakov pregled. Danes je docela razprodan in bi bilo želeti, da bi izšla nova izdaja, seveda izpopolnjena in novi dobi prilagojena. Tako je dr. Grafenauer žrtvoval znanstveno podrobnostno obravnavanje raznih dob tedaj največji potrebi po slovenskem učbeniku literature in tako napravil veliko narodno delo, ki bi ga tedaj težko kakšen drug, ki bi bil obenem literarni zgodovinar in pedagog, profesor. In ta dva pogleda je združil v svoji Kratki zgodovini, ki je nas vodila v slovensko literarno ustvarjanje. Pozneje je tej zgodovini priredil še posebne Čitanke, ki so slovele po svoji vestni izberi in narodni ljubezni, kar je svoj čas vodilo njegove politične nasprotnike k preganjanju knjig in denunciacijam. Nebroj je Grafenauerjevih literarno zgodovinskih razprav v Domu in svetu in Času, največ iz Janežičeve dobe; načenjal je Jeranov problem, odkril Kastelčevo zapuščino, razglabljal Prešernovo problematiko, študiral Vodnika, njegovo pesniško delavnico in izdal njegove pesmi, kakor je izdajal tudi starejše slovenske novele (Ogrinec) in vsega Jurčiča. Naravnost odkritje je pomenil njegov esej leta 1914 v Domu in svetu o najmlajši literarni generaciji, v kateri so našli prvo sintetično oceno sedanji petdesetletniki z Bevkom, Majcnom, Velikonjo, Lovrenčičem, tako imenovana dominsvetovska generacija v začetku vojske. Zadnji čas pa se je dr. Grafenauer poglobil z vso svojo erudicijo v čas pred začetke reformacije ter v svoji knjigi, ki jo je izdal pred leti pri Znanstvenem društvu, odkril čudovito zvezo brižinskih spomenikov, ki so doslej veljali kot začetek uporabe slovenske besede, da so samo končna redakcija že večstoletne tradicije v cerkvi. To je največja njegova znanstvena ugotovitev zadnjih let, ki bo v slovenski literarni zgodovini za vedno ohranjala ime svojega avtorja. In iz tega zanimanja za slovensko pesniško izročilo iz časa pred zapisi in iz srednjega veka je njegova briga za slovensko narodno pesem, v kateri je začel odkrivati povsem nove vidike in zanimivosti. Iz socialno zgodovinskih momentov ugotavlja postanek in čas najbolj važnim slovenskim romancam, ter tako na nov način razlaga naše narodno izročilo. In te razprave, ki jih je začel objavljati v Domu in svetu in jih tiska tudi v Slovenskem jeziku v svojem 60. letu, so pokazale, kako natančen, vesten in resničen znanstvenik je slavljenec, ki je svoje visoko znanstvene zmožnosti žrtvoval vsaj prva leta profesorske službe pedagoški potrebi šole. In zato bo prav šolam svetel zgled učenika in pedagoga, ki je postavljal temelje slovenskemu narodnemu izobraževanju. V zgodovini bo torej živel kot *šolnik*, kot *znanstvenik*, pa tudi kot — *človek* ves katoliškega duha, ki je postavil, kakor je že ob 50 letnici zapisal člankar v »Slovencu«, *»heroja dobrega očeta v svoji družini«*. Samozataja in dolžnost, ter vera in delo so gibala njegove velike in čiste osebnosti, kakršnih današnji čas tako pogreša. Svojo moč gotovo srka iz zgleda sv. Tomaža Akvinskega, svetnika svojega rojstnega dne, ki je bil velik učenjak, a še večji duhovni človek, ter tako tudi slavljenec stoji kot dokaz med nami, da si vera in znanost ne nasprotujeta, temveč dopolnjujeta in medsebojno bodrita.

Dr. Grafenauerju pa naj Bog da še mnogo let uspehov in dela na področjih, na katerih nimamo veliko strokovnjakov njegovega kova in prav na katerih smo jih tako potrebni.

Sleherno minuto utegne priti sovražnik — zatorej pozor!

Daljnovidna politika

Najlepša vojna enekdota poslednjih mesecev je od daleč, iz Besarabije, in sicer prihaja z rusko-romunske meje.

Na ledu reke Dnjester, tiste reke, ki tvori mejo med Karolovo in Stalinovo državo, patruljira romunski vojak gor in dol. Z ene strani pa v isti nalogi prihaja vojak rdeče armade. Rus se začne pogovarjati.

»Zakaj pa vi,« vpraša Rus, »tako utrjujete svoje meje? Ali mislite, da vas bomo napadli, ali kaj? Ali mislite, da imamo kake slabe namene z vami? Ali niste prepričani o miroljubnih in blagohotnih namerah matuške Rusije?«

»O pač, o tem smo že prepričani,« odvrne Romun. »In tudi ne dvomimo, da bi ne imeli miroljubnih namer, in ne verjamemo, da bi nam vi želeli kaj hudega. Vendar vseeno utrjujemo svoje meje, saj človek nikoli ne ve, kje se bodo Finci ustavili . . .«

Deset zapovedi za angleško žensko armado

Za ženski britski armadni zbor, za A. T. S. = »Auxillary Ferritorial Service«, ki mu pripada na tisoče Angležinj v starosti od 21. do 40. leta, in so kot šoferke, kuharice, pisarniške pomočnice na fronti in za fronto in ki jih pravkar pričakujejo v Franciji, so izdali tehle strogo poudarjenih 10 zapovedi:

1. Med službovanjem v Franciji se ne smeš zaljubiti, če pa je kak vojak angleške armade ali letalskega brodovja, ki si si ga izbrala za moža, se smeš poročiti z njim, toda on ali ti se mora potem vrniti v domovino.

2. Kot članica A. T. S. ne smeš iti na sprehod s častnikom B. E. F. (Britska ekspedicijska sila).

3. Ženski častniki A. T. S. se v javnosti ne smejo pajdašiti s podložnicami.

4. Čeprav so ti podložni tvoj brat ali tvoja sestra.

5. A v tem primeru smeta skupno jesti v kaki restavraciji.

6. Častniki B. E. F. smejo svoje ženske tovariše povabiti k sebi v kazino in te smejo povabiti predstavnike B. F. F. v častniško jedilnico A. T. S.

7. Samo barve in blago, ki so iz njih uniforme ordonanc B. E. F. so dovoljene za uniforme članic A. T. S.

8. Damam A. T. S. je dovoljeno šminkati se, a šminka bodi tem manj očitna.

9. Prva britska vojakinja, ki se bo izkrcala na francoskih tleh, bo postala ordonanca poveljnice miss Fullermaillandove.

10. Ženska britska armada tvori samostojni oddelek armade in je B. E. T. prideljena, ne pa podrejena.

ŠPORT

Na smuške polete v Planico!

Prihodnjo nedeljo bodo v Planici na edinstveni skakalnici sveta smuški poleti, katerih se udeleže najboljši nemški in naši skakalci. Prva dva dni treninga je bil premočan veter in zato se skakalnici še niso spuščali z velike skakalnice, razen dveh skakalcev, ki sta napravila vsak po en skok včeraj in predvčerajšnjim. Danes je upati, da bo vreme toliko naklonjeno tekmovalcem, da se bodo lahko po vrsti spuščali s stometrske skakalnice in da bodo v nedeljo, ko bo veliki dan smuških poletov, pokazali gledalcem res nekaj prvovrstnega.

Navodila za udeležence

Posebni vlaki

bodo vozili, ako bodo potniki kupili pravočasno vozne listke pri »Putniku«. Ponovno opozarjamo, da je redni promet le na ta način mogoč. Vožnja je polovična.

I. posebni vlak: 6.18 Ljubljana 20.45, 9.02 Rateče-Planica 17.55;

II. posebni vlak: 6.41 Ljubljana 19.52, 9.21 Rateče-Planica 16.45;

III. posebni vlak: 5.05 Ljubljana 19.02, 7.50 Rateče-Planica 16.18;

IV. posebni vlak: 7.50 Ljubljana 18.20, 10.30 Rateče-Planica 15.30.

Posebni vlak Maribor: 2.48 Maribor 22.14, 8.81 Rateče-Planica 15.55.

Potniki iz vmesnih postaj

naj kupijo na postaji z voznim listkom tudi izkaznico K 13, ki upravičuje za polovično vožnjo. Opozarjamo potnike z Dolenjske, da bo imel zagrebški posebni vlak postanke na sledečih postajah: Zagreb-Sava, Brežice 2.55, Videm-Krško 3.05, Hajhenburg 3.11, Sevnica 3.26, Zidani most 3.32, Hrastnik 4.02, Trbovlje 4.09, Zagorje 4.16, Sava 4.26, Litija 4.34, Zalog 4.59, Dev. Marija v Polju 5.03. Iz Rateč se vrača ta vlak ob 17.25. Mariborski vlak bo imel postanke v Pragerskem, Slovenski Bistrici, Poljčanah, Celju, Zidanem mostu in Ljubljani.

Oprema gledalcev

Opozarjamo, da je v Planici še dovolj snega. Smučarji naj gredo s smučmi, ostali v turistovski opremi, kdor pa gre v dnevni obleki, pa vsaj z galošami.

V Planici

bodo označene smeri do velike skakalnice, kdor ne bo imel vstopnice, naj jo kupi pri blagajnikih, ki bodo razdeljeni po prostorih. Prehodi k skakalnici so mogoči le ob blagajnikih, drugje bo s kordonom zaprto. Vstopnice so tkani trakovi in jih je treba vidno nositi. Postaja v Planici bo imela zvočnike in bo objavljala odhode vlakov; osebje na postaji bo pomnoženo, da ne bo gnječe. Poslovali bosta dve blagajni. Zvočnik z velike skakalnice bo prav tako opozarjal na čas odhoda vlakov.

Pričetek prireditve je določen za 11. uro ter z nadaljevanjem po krajšem odmoru okoli 13, vendar opozarjamo gledalce, da je morebitna časovna preložitev zaradi vetra mogoča, zaradi tega tega naj s tem računajo. Za gledalce je določen prostor v izteku za nasipom. Hoja preko izteka je strogo zabranjena. Prav tako ni dovoljeno hoditi po stopnicah in stati ob nasipih, pa tudi ne na lesenem delu skakalnice. Ves del skakalnice ob doskočišču je določen za tekmovalce in funkcionarje. Gledalcem bodo na razpolago startne liste, po zvočniku pa bodo o vsem točno obveščeni.

Za povratek bodo potrjevali izkaznice K 13 na postaji, pri veliki skakalnici in v pisarni USP v novem Domu spodaj.

Pisarna USP posluje od danes dalje v Domu SK Ilirije v Planici.

ZFO
III. telovadna akademija ZFO

Za III telovadno akademijo, ki bo v nedeljo, 10. marca ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union je na razpolago prav malo vstopnic. Vse, ki hočejo videti nedeljski nastop naše mladine, naj si jih še danes oskrbi, ker jih jutri že najbrže ne bo več.

Vse one, ki so si rezervirali vstopnice, pozivamo, da jih dvignejo najkasneje do sobote, 9. marca do 12. ure v pisarni Zveze Fantovskih odsekov (Prosvetna zveza) Miklošičeva cesta 7-I. Kdor ne bo do tega časa dvignil rezerviranih vstopnic, jih bomo odstopili drugim, ker je povpraševanje po vstopnicah izredno veliko.

Dobro uspela akademija FO in DK Dev. Mar. v Polju

V nedeljo sta imela Fantovski odsek in Dekliški krožek D. M. v Polju zopet lep praznik. V Prosvetnem domu sta priredila svojo tretjo akademijo, katere program je bil spretno izbran in dobro naštudiran. Posamezne točke — 22 po številu — ena boljša in lepša od druge, so si sledile brez presledka, tako, da je bil obširen program absolviran v dveh urah.

Nastopajoče je počastila nabito polna dvorana; navzoče so bile odlične osebnosti iz Polja, okolice in Ljubljane, med drugimi g. žup. Kette z gg. kapl. Samovškom in Vukšinovičem, g. kuratom Tekavcom, kaplanom sosednje sosedne fare, župan poljske občine g. Keber z g. podžupanom Pogačnikom in še mnogo drugih prijateljev naše mladine. Številno so bili zastopani tudi okoliški odseki in krožki.

Vodstvu tako dobro uspele akademije moramo iskreno čestitati, kakor tudi vsem nastopajočim za njihovo požrtvovalnost!

Akademija se je pričela z državno himno, katero je mogočno zapel ob spremljevanju klavirja mešani pevski zbor, pod taktirko g. šolskega upravitelja Primožiča. Takoj za himno je nastopilo devet članov s prostimi vajami za leto 1940-41, katere so razen ene malenkostne hibe prav dobro izvajali. Za njim niso zaostajala dekleta, skoraj za spoznanje boljše so bile; štirje mladci so izvajali gimnastične vaje domače setave; vaja je bila za mladce nekoliko pretežka in predolga, a z dobro voljo so vse zmogli. Prav lepo so prehajali iz lepih gimnastičnih gibov v «špage«, mostove in premete. Šestnajst gojenk je prav odlično izvajalo obvezno prosto vajo; za gojenkami je bil nastop moškega pevskega zbora, kateri je prav dovršeno podal pod vodstvom jur. g. Martinca tri narodne pesmi. Nato so nastopile mladenke, ki so se zelo potrudile. Šest članov in štirje mladci so nastopili na bradlji; opazilo se je, da nekateri fantje dobro napredujejo na orodju, zlasti je ugajal br. Habič.

Če bodo telovadci, ki so nastopali na orodju, redno in vztrajno vadili, se obeta F. O. v Polju še lepa bodočnost.

Nastop šestih mornarčkov je bil dobro podan.

Ob polovici izčrpanega programa je br. predsednik jurist Kranar Martin pozdravil vse navzoče v dvorani ter razložil, kakšen cilj ima organizacija slovenskih fantov. Po govoru je mešani zbor pod vodstvom jurista Martinca zapel papeško himno, katero so vsi navzoči stoje poslušali.

V drugem delu so nastopili trije člani s poljubnimi prostimi vajami, za kar so želi veliko priznanja; rajanje mladenk je zopet postavilo spored za eno stopnjo višje. Dvanajst gojenk je z prav odličnim uspehom izvajalo simbolično vajo «Zima«; gledalci nikakor niso mogli nehati s pritrjevanjem. Simbolična vaja »Lepa naša domovina«, je bila prav fino podana. Rajanje članic s trakovi je pognalo gledalce v val navdušenja.

Kakor se je vsaka točka stopnjevala, tako se je stopnjevalo tudi priznanje; takega navdušenja Polje menda še ni doživelo.

Le tako naprej od uspeha do uspeha, za čast domačega odseka, celotne organizacije, v veselje staršev in v korist naroda in države! — Bog živi!

I. J.

Razpis

Zimskošportni odsek SPD v Mariboru razpisuje na dan 10. marca 1940 pri Senjorjevem domu banovinsko prvenstvo v slalomu za seniorje in za dame. Tekmovanje za seniorje se prične ob 9. uri, za dame po končanem tekmovanju seniorjev. Proga je dolga 600 m, višinska razlika 140 m.

Prvoplasirani in prvoplasirana v konkurenci prejmejo častno darilo in si osvojita naslov banovinskega prvaka Dravske banovine v slalomu za leto 1940.

Prijave je treba poslati na predpisanih saveznih tiskovinah najkasneje do 9. marca na naslov Ljubica Cingerli, Maribor, Putnik. Prijavnina znaša 5 din.

Snežne razmere

Planica—Slatina (Dom Ilirija) 950 m: —6, jasno, mirno, 60 cm snega, osojno sneg, drsališče uporabno.

Kranjska gora 810 m: —10, barometer se dviga, jasno, mirno, 40 cm snega, sren.

Dovje—Mojstrana 650 m: —8, jasno, 48 cm snega, sren, skakalnica uporabna.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ASK. Vse odbornike »Akademskega športnega kluba« vljudno vabim, da se gotovo udeleže seje, ki bo danes ob 18 v Akademskem domu. Pridite vsi in točno! — Tajnik.

S. K. Slavija — danes v petek ob 20 zvečer sestanek vseh nogometašev I. in juniorskega moštva v lokalu. — Ob 20.30 zvečer istotam sestanek vseh g. odbornikov, važno radi občnega zbora, ki se vrše 14. marca t. l. — Kdor želi, da ima glasovalno pravico, naj poravna članarino. Vsi točno in sigurno. Tajnik.

S. K. Mladika. Prva redna seja novega odbora bo drevi ob 8. zvečer v sobi tajnika. Vljudno vabljeni vsi odborniki!

Kolesarska podzveza Ljubljana obvešča vse v njej včlanjene klube, da se z ozirom na važnost nedeljskega občnega zbora Kotur. saveza Kraljevine Jugoslavije v Zagrebu tega občnega zbora po svojih delegatih sigurno udeleže, oziroma pošljejo svoje poverilnice podzvezi. — Predsednik.

Celjske novice

c Celjski zvon priredi v soboto, 9. marca ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču koncert Vodopivčevih pesmi. Pohitite in si nabavite vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi, ker bodo kmalu pošle.

c Za 1. simfonični koncert, ki ga priredi združeni orkester celjske Glasbene matice in vojaške godbe 39. pp. pod vodstvom obeh dirigentov gg. kapelnika Pera Fabijanovića in ravnatelja Karla Sancina, vlada zelo živahno zanimanje. 30 članski orkester bo predvajal simfonična dela iz klasične in romantične dobe. Na sporedu je Ed. Griegova suita »Jorsalfar«, Fr. Schubertova VIII. simfonija (nedovršena), Ant. Dvorakova Slovanski ples št. 6., P. Fabijanovićeva simfonična manijatura št. 1. ter končno Jos. Haydnova VI. simfonija. Prireditev bo v okviru 20letnice umetniškega delovanja celjske Glasbene matice. Koncert bo v torek, 12. marca ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču.

c Drevi ob 6 zvečer seja upravnega odbora SK Jugoslavije v klubovi sobi hotela Žumer. SK Jugoslavija ima svoj redni občni zbor 17. marca ob 9 dopoldne v Delavski zbornici v Celju.

c Pregled motornih vozil v Celju bo 18. marca pred mestno garažo na Sp. Lanovžu za območje predstojništva mestne policije v Celju od 8 do 11, okrajno načelstvo Celja od 11 do pol 2 popoldne. Vsi lastniki motornih vozil naj prineso s seboj prometne knjižice, vozniško izkaznico in državni kolek za 100 din. Vozila morajo biti očiščena in uporabna za vožnjo. Kdor bi se iz neutemeljenih razlogov ne mogel udeležiti v tem času pregleda, se ne bo smel voziti z nepregledanim vozilom.

c Za sadjarje in vrtnarje priredi podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Celju v nedeljo, 10. marca ob 2 popoldne poučno praktično zimsko škropljenje sadnega drevja proti sadnim škodljivcem na posestvu mestnega zavetišča v Medlogu pri Celju.

c Dramlje pri Celju. Prosvetno društvo v Dramljah priredi v soboto, 9. marca ob 8 zvečer in v nedeljo ob 3 popoldne v Slomškovem domu igro »Pri kapelici«. Kmečka zveza priredi v dneh od 17. do 19. marca vinsko razstavo, ki bi morala biti že meseca februarja. Kdor še želi prijaviti svoje vzorce, naj to izvrši zanesljivo do 14. marca, ker morajo biti 16. marca do 9 dopoldne že na mestu.

c Katoliško prosvetno društvo na Babnem priredi v nedeljo, 10. marca ob 4 popoldne v veliki dvorani Ljudske posojilnice krasno 6 dejansko dramo, katere vsebina je vzeta iz svetovne vojne, »A njega ni«.

c Sestanek krajevne JRZ v Celju bo v torek, 12. marca zvečer v Domu v Samostanski ulici.

c Tečaj za kmetijsko knjigovodstvo bo na okrajnem načelstvu v Celju v petek, 15. marca ob 9 dopoldne. Na tečaj vabljeni vsi, ko so se prijavili in tudi drugi.

c Gostovanje mariborskega Narodnega gledališča v Celju. V režiji Petra Malca je uprizorilo mariborsko Narodno gledališče v sredo v mestnem gledališču Schillerjevo tragedijo »Kovarstvo in ljubezen«. Vsebinska plat drame počiva na motivu, ki je sicer v klasični dramski literaturi kaj pogost, a ravnina, na kateri je postavljeno dejanje, daje delu še neko posebno vrednost. Dasi prežeto romantike in elementarnega, dva skrajna pola zajemajočega človeškega čustvovanja, je dejanje v svoji problematiki tako resnično in dojemljivo, a v svojih estetskih in etičnih prvinah tako izčiščeno in izklesano, da se mu mora ukloniti tudi sodobni, na temeljih razumskega gledanja in vrednotenja počivajoči okus. — Da so bili pod vplivom tega občutka tudi igralci sami, je dokazala njihova igra, ki je mestoma nadkrilila vse dosedanje predstave. Tu je treba omeniti predvsem Gorinška, Verdonika, Rasbergerjevo in Starčevo. Naravnost klasično dognani podobi pa sta s presenetljivo usmerjenostjo in prepričevalnostjo podala Crnobori in Košuta. — Stilna, okusna scenerija ter smotrna, živa dejanska povezanost in dinamika v podajanju, izpričujeta Malčevo sončno in vzneseno režijo.

c Podružnica Sadjarskega in vrtnarskega društva v Celju namerava letos vpeljati lastno škropilnico in pod svojim vodstvom škropljenje sadnega drevja. Vsi posestniki, ki želijo, da bi se škropljenje pri njih vršilo, naj to takoj prijavijo tajništvu sadjarske in vrtnarske podružnice v Celju, Cesta na grad št. 10. Stroške za škropljenje sadja poravnajo lastniki podružnici. Pred škropljenjem je treba drevesa očistiti in obrezati.

V spomin značajnemu možu

Gospod Šinkovec Filip, občinski tajnik v Sv. Petru pod Sv. Gorami, je podlegel hudim ranam, ki jih je dobil v nesreči, ki se mu je pripetila v občinski pisarni, ko se je vnel »petrolin«. Ta nadomestek za petrolej prihaja k nam iz Zagreba in je skrajno nevarno svetilo.

Sv. Peter pod Sv. Gorami, kjer je pokojnik več let vestno vršil službo občinskega tajnika, mu je pripravil krasen pogreb. Prevoz iz bolnišnice v Brežicah v Sv. Peter sta oskrbela gg. župnik Rančigaj in župan ter banski svetnik Zorenč. Velika udeležba pri pogrebu in govori ob odprtem grobu so pričali, kako zelo je bil g. Šinkovec priljubljen pri vseh in kakšno spoštovanje je užival pri ljudeh.

Krsto so nosili in ga polnoštevilno spremljali člani FO v krojih. Pevci so ob sprejemu krste in ob grobu zapeli. Ob odprtem grobu so mu zelo lepo govorili gg. župnik, župan in predsednik FO. Vsi so poudarjali njegovo vestnost, poštenost in Bogu vdanost. V svojih govorih so orisali tudi njegovo žalostno življenjsko usodo, ki ga je pregnala iz rodne domačije v Črnem vrhu nad Idrijo v tako tragično smrt. Kakor doma, tako je tudi tu zvesto deloval v vseh naših organizacijah. V imenu Sedejeve družine se je od njega poslovil g. župan Zorenč. Dasiravno ni bilo ob grobu nobenega svojca, so bile skoraj vse oči solzne. Tako so izkazali vsi poštenemu in značajnemu možu iz domačije ob Soči zadnjo čast. Bog naj mu obilo poplača v Svoji milosti vse njegovo veliko delo in trpljenje.

Kranj

Hotel »Stara pošta« Kranj, vsak petek sveže morske ribe.

Služba ob slehernem vremenu: če ni primerno vreme za letenje, se je pa treba vaditi

Ogledniške čete v francoski vasi

Koliko so stari gospodje, ki nam vladajo

Ali je moči postati minister izpod 40 let?

Svež, mlad mož, ki je imel baskiško čepico drzno potisnjeno na levo uho, voditelj romunske mladinske organizacije, kateri pripada večina vseh mladih Romunov, je bil v Rimu, obiskal je Mussolinija, grofa Ciana in tajnika fašistične stranke. Tiho, prav tiho je pri svojih obiskih načenjal politična vprašanja, med njimi italijansko-romunsko trgovinsko pogodbo, ki je velikega pomena... In mladi gospod Sidkovići (Sidcovici) je svojo nalogo tako spretno in uspešno izvedel, da govorijo v političnih krogih v Bukarešti o novi »ekscelenci«, ki bo kmalu sedela za zeleno mizo, čeprav ima šele trideset let. Le nekaj nergačev zlovoljno zmajuje z glavo, češ: »Tak mladič, pa minister! Kaj pa bo iz naše države, če bodo take mlade glave v vladi!«

Mnogi ljudje prav narobe mislijo, da je minister gospod s sivo brado in da mora imeti človek na vsak način svojih 60 let, če hoče svojo deželo modro in umno vladati. To mnenje pa ni z ničemer podprto, ampak je predsodek in vprav zato je tozadevno težko oporekati.

Resnično je vsa zadeva videti taka, da je povprečna starost ministrov in članov vlade prav v vseh državah sveta izpod 60 let, deloma še mnogo manj ko 60 let. V prejšnjih, že davnih časih, je bilo to seveda drugače. Iz klasičnega starega veka je znano, da so vladali sami starci in da so bile države prav dobro vladane. Seveda je imelo to tudi svoj vzrok. V tistih pradavnih časih je bilo malo prilik za izobraževanje. Po več let so trajala potovanja v svetovna kulturna središča, in kak tridesetletnik je bil šele na prvi stopnji svojega šolanja. Mogoče se tozadevno mnenje opira na zglede iz starih časov. A dandanes odpadejo vsi taki predsodki. In kak 40 letni minister ne zasluži, da bi mu zaradi njegovih let ne zaupali.

Število mladih »ekscelenc« je mnogo večje, kot si navadno mislimo. Nemara jih je v vseh državah več kot 100. Največ jih je v manjših državah Srednje in Južne Amerike, kjer še zelo primanjkuje izobraženih mož, ki bi že bili dosti po svetu in ki bi znali več jezikov. Večkrat se ondi pripeti, da postane kak mlad jurist ali gospodarski izvedenec koj po študijah v Evropi ali v Severni Ameriki že član svoje vlade.

Bajka o prestarih demokracijah

V Evropi se kaj sličnega redkokdaj pripeti. Vendar ni osamljen primer italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana, ki je z 32 leti postal minister. Cianov tast, ministrski predsednik *Mussolini*, je stopil na svoje visoko mesto, ko je imel 40 let, in marsikateri njegov tedanji sotrudnik, tako *Bottai* in *Balbo*, niso imeli tedaj niti toliko let. Dandanes je *povprečna starost italijanskih članov vlade 54 let*, prav tako kot v *Franciji*, *Angliji in Belgiji*.

Jako poučna je taka primera o povprečni starosti ministrov raznih držav že zato, ker pove, da demokracije vendarle niso prestare in so tozadevni očitki bolj izrodek mržnje. Ni res, da bi bili v sedanji Nemčiji le mladi na vladi. En sam nemški minister ima 40 let, in sicer *Frank*, ki je generalni guverner Poljske. Temu ob strani pa stoji več 70 letnikov, tako prometni minister *Dorpmüller* in *Ohnesorge*. Notranji minister *Frick* ima 64 let, minister brez listnice *v. Neurath* pa 67. — *V Rusiji* je v treh delih vlade: v predsedstvu najvišjega sovjeta, v svetu ljudskih komisarjev in v politbiroju več mladih mož, a ti imajo podrejena mesta. Odločujoči politični in upravni voditelji države imajo skoraj vsi več ko 50 let, in *Kalinin* in *Stalin* — celo več ko 60 let. *V Rusiji in Nemčiji je povprečna starost ministrov več ko 55 let.*

Temu nasproti pa demokracije niso mnogo mlajše. Anglija je dokaz, da so govorice o babilonski starosti britskih ministrov napačne. V vladi sta dva 40 letna ministra, in sicer minister za kolonije *Mac Donald* (rojen 1901) in prosvetni minister *De la Warr*. Največ važnih ministrov ima *manj ko 50 let*, tako lord *Stanley* (za vojno), *Eden* (za dominione) in *Morrison* (za prehrano). *Več ko 60 let* so stari: *Chamberlain*, sir John *Simon*, sir Thomas *Inskip* in Kingsley *Wood*. *Povprečna starost angleških ministrov je 54 let*, torej manj kot v Nemčiji in Rusiji.

V Franciji je podoba ista kot v Angliji. Ob začetku vojne je bil prosv. minister Jean *Zay* komaj 40 let star. Odložil je svojo čast, ker je šel v vojno. Zdaj sta najmlajša, komaj 40 let stara, francoska ministra *La Chambre* (za letalstvo) in *Pomaret* (za delo). V Franciji je navada, da so člani senata, ki jih je 5 ali 6 v vsaki vladi, starejši kot njihovi tovariši v parlamentu. Taki so zdaj trije ministri-senatorji: notranji minister *Sarraut* (68 let), blokadni *Pernot* in *Champetier de Ribes*.

Samo *Združene ameriške države* bi opravičile primer o »prestarih« demokracijah s *povprečno starostjo 58 let*. A to izhaja odtod, ker so Roosevelt in največ njegovih sotrudnikov že 8 let v vladi in bodo kmalu nove volitve. Vendar so tudi ondi štirje manj kot 50 let stari, med temi je 46 letni pravosodni minister *Murphy*, ki je baje »bodoči mož ameriške politike, in pa 48 letni finančni minister *Morgenthau*.

Vendarle je ena vlada na svetu, ki je kakor staroveški »aeropag starih«, zares »svet starcev«; seveda je pa ta vlada posebne vrste: to je kardinalski kolegij *v Vatikanu*, čigar *povprečna starost je 65 let*. Ta kolegij izvoli iz svoje srede papeža, pri čemer je opazno, da je bila v poslednjih 100 letih povprečna starost papežev med 62. in 63. letom. Kardinalski kolegij izvoli torej navadno kakega svojega mlajšega člana za papeža. To se je zgodilo tudi lani. Kardinal-tajnik *Pacelli* je bil na svoj 63. rojstni dan izvoljen za papeža. Starostna razlika, ki povprečno obstoji med rimsko duhovno vlado in vladami svetá, pa je opravičena. V njej je označen odtenek, ki loči posvetni meč od duhovnega.

Ljutomer

Veliko zanimanje vlada za letošnji vinski sejem, ki bo dne 12. marca 1940 v Ljutomeru in ki ga prireja tukajšnja Vinarska podružnica. Mnogo vinogradnikov je že prijavilo svoja sortna in mešana vina, ki ga bodo razstavili na letošnjem vinskem sejmu in razstavi, ki je vsekakor za naš ljutomerski, gornjeradgonski in štrigovski vinarski okoliš velikega pomena. Izgleda, da bo letošnja vinska razstava prekašala vse dosedanje, to pa zaradi tega, ker je kvaliteta lanskega pridelka izredno dobra. Saj smo v lanskem letu dosegli večinoma po vseh krajih, ki so s trgatvijo čakali, do 26% sladkorja. Vse vinogradnike in interesente vljudno vabimo na to pomembno gospodarsko prireditev, da v čim večjem številu sodelujejo in obiščejo vinsko razstavo, ter se sami prepričajo o kvaliteti lanskega pridelka.

Jakob K. Heer 34

Berninski kralj

Roman s švicarskega pogorja.

Naselila se je v Malsu, čedni tirolski vasici ob cesti, ki drži čez Stilfsko sedlo, pri Portinem prijatelju baronu Montu. Nekako šestdesetletni baron, čudak s svojevrstnimi nazori, toda izredno dober človek, mož, ki vsakemu verjame na besedo in nikomur ne more odbiti prošnje, jo je vzel v službo. Želel je, da bi mu opravljala nadležno pisarijo in vodila nekako dnevno in računsko knjigo o delih na njegovem barju, kjer je v velikem obsegu rezal šoto in si prizadeval, da bi z vsakovrstnim izboljševanjem zemlje ter s poskusnimi nasadi pomagal nekoliko poljedelstvu ondotnih revnih krajev na noge. Cilgija se je pa lotila svojega posla z lastno ji živahnostjo in ko se vrne baron nekega dne s potovanja na Salcburško, kjer ima tudi posestva, položi ona predenj dnevnik. Baron lista po njem, nenadoma pa vzbudi njegovo pozornost z rdečilom podčrtano mesto: «Sleparije, ki se dajo v barskem podjetju dokazati za šest let nazaj.« In sledijo skoro brezkončno majhne in velike postavke v breme oskrbnika, mešetarjev in trgovcev, in vse skupaj je veota, da se baron, ki v denarnih zadevah ni malenkosten, zgrozi.

Osem dni nato ima Cilgija vodstvo podjetja v rokah, njena beseda in njen podpis veljata toliko ko njegov, in očiščujoč veter zaveje preko barja.

«Baba prekleta, ki ima vedno papir in svinčnik v rokah!« Pesti delavcev se stiskajo za njo, želijo ji, da bi stala primrznjena na vrhu Ortlerja, ki gleda sem dol na rjavo in črno barje. V svojem sivem, grobo volnenem plašču s kapuco prijezdi že zjutraj ob šestih skozi redke modre megle, ki pokrivajo ločje in vošči delavcem prijazen dober dan. Ako pa jih ne najde pri delu, pusti znamenje, da je že bila tu. In kadar naj bi se zvečer še hitro skrivaj odpeljal nezapisan tovor šote, pridirja gotovo na svojem vrancu od nekod: «Razložite, z barja ne sme nobena plaat šote, dokler ni zapisana v hiši, in trgovcu povejte, da nočemo imeti odslej z njim več opravka!« In stoji mirno poleg svojega konja, dokler ni zložen zopet na tla zadnji kos šote.

Ako pa gre vse dobro, se pomenkuje z delavci, poseda z njimi ob ognju, speče si koruzen storž in sprašuje, ko lušči zrna, kako gre njihovim ženam in otrokom.

»To je drugačna latinščina,« se pošali, ko pride župnik Tass na obisk in jaha z njo preko polja. »Toda z dninarji sem se zdaj vendarle nekako dobro sprijaznila in me spoštujejo,« pravi.

»To sem v vaši že slišal,« odvrne župnik, vesel svoje živahne nečakinje.

Ko pa spremlja Cilgija tretjega dne strica do Münstra na Bündnerskem, pravi med zložno ježo: »Zdi se mi, da gre baronovo gospodarstvo hudo rakovo pot, ne morem vsega pregledati, gotovo je samo, da ni tako bogat, kakor misli sam in trdijo ljudje.«

»In kako ti gre drugače, dete?« vpraša župnik. »Menim, kaj pravi tvoje srce? O tem nisi zinila še nobene besede.«

»Bojim se samo noči, strašne noči,« pravi Cilgija oklevaje. »Podnevi me pomirjuje delo in molim, da bi me Bag varoval moških. Toda pred šestimi tedni je bil čisto na tihem tu Fortunat Lorsa in me prosil za roko.«

»In kaj si mu odgovorila?«

»Bolečina me je skoro premogla. Fortunat, sem mu rekla in ga tikala, da bi videl, kako ga cenim, zaslužiš pač boljšo usodo nego razdvojeno srce. Ako bi imela celega, bi ti ga dala! Ljubljen biti in ne moči zopet ljubiti, tudi to, stric, se mora preboleti! Tega sem se naučila pri Sigismundu Gruberju.«

»Jaz bi res prav rad obiskal oba Gruberja,« je dejal čez trenutek župnik, »prijazno se spominjam obeh, starega in mladega.«

»In jaz,« mu je segla Cilgija v besedo, »se jezim, da sem pri sprejemu službe tako malo pomislila, kako se s tem približam Gruberju. Kadar vidim katerega, in to se dogaja zdaj često, si vedno očitam, kako slabo ravnam z mladim in kako nehvaležna sem staremu. Sicer bi pa mogla mladega čisto dobro trpeti, če bi me le ne ljubil. Odkar sem sama tako sredi dela, imam čut tudi za tovorništvo in ugaja mi, kako postopa s hlapci in konji. Nekoliko trd je, toda ne surov, ne prenapenja ne človeka ne živali. Zgodba z nastavljanjem vilic je pa vendarle resnična,« je dodala po nekaj hipih. »Pomislite, stric, zagrešila sem veliko neprevidnost, da sem ga odkrito vprašala, kaj je na teh grdih govoricah.«

»Zakaj neprevidnost?«

»Prebledel je ko prt, zastokal, češ zdaj vé, zakaj ga ne morem ljubiti, in ali bo moral večno trpeti zaradi neumnosti, ki jo je zagrešil pred več nego deset leti kot neumno, zapeljano fantè! V njegovem obrazu se je zrcalilo toliko trpljenja, da se mi je zasmilil.«

Prišla sta v prijazni Münster. Skupno kosilo še, potem sta sedla stric in nečakinja zopet na konja in si segla v roke za slovo.

Tedaj so se pa le zameglile lepe zlatorjave Cilgijine oči. »Tako strašno se mi toži po Engadinu,« je priznala. »Jezdim dostikrat zjutraj do Bündnerske meje in si mislim: tam onkraj gora leži Pontresina. Strašno je, da je ne smem več videti!«

Trepetajoči glas se ji je utrgal. Sunkoma je obrnila konja. Odjezdila je nazaj v Mals, župnik pa proti Santa Maria in čez sedlo Ofen v Zernez.

Močna duša, je premišljeval med ježo. Z nobeno besedo ni omenila Marka Paltrama.

Pridno si je dopisoval s Cilgijo. Tovorniki na cesti čez Stilfsko sedlo so jemali njena pisma v Tirano in jih oddajali tam tovarišem, ki so hodili čez Bernino. Često je ležalo poleg pisma za župnika tudi drugo za Drioschevo Menjo v St. Moritzu in v tem zopet pismo, ki ga je smela videti samo Menja.

To pismo je prišlo iz Pariza, prišlo od gospoda Konradina, ki je bival že skoro tako dolgo v živahnem francoskem velemestu kakor Cilgija v samotnem Malsu.

Tudi njegovo mlado glavo sta bila zadela grom in strela. Na neki način je bil deželni sodnik zasledil, kaj početja in uganja njegov potuhnjeni sin: izvedel je bil, da je on zložil ponarodelo pesem: Moj Engadin, moj dragi dom, in je vdrl v tiho kamrico poeta. Potem je s srdito jezo bral verze svojega Benjaminčka deželni sodnik in kar je še hujše, poslal je žaljivo pismo v hišo, v kateri so pred okni cvetele Menjine rože. Stari spor med Drioschem in njim je znova vzplamenel in bednemu mlademu pesniku so se usipale na glavo hude besede: »Revolucijonar — nepotrebni pesnikovač — izdajalec družinskih izročil!«

Gospod Konradin je bil zdaj kot začetni kanclist pri svojem bratu v Parizu, kjer se bo, je menil deželni sodnik, plavolasa Menja Driosch že dala pozabiti.

Toda čez Mals so našla Konradinova pisma pot v St. Moritz in čeprav so se na dolgem stranpotu strahovito postarala, so lila vendar zlato sonce v neko majhno nesrečno srce. In povrh je pisala nato še Cilgija: »Sedemnajstletna Meja. Naj cveto tvoje rože še nekaj kratkih let. Veselim se vajine svatbe!«

Pozimi, bila je druga, odkar ni več v Pontresini, pride Cilgijino pismo in neko mesto v njem zbudi župnikovo pozornost.

»Pomislite,« piše Cilgija, »kaj nenavadnega me prosi stari Gruber. Mlada bogata kmečka hči v Reschenu, brhka devetnajstletnica, čila ko iz studenca — poznam jo — se je zagledala v modre Sigismundove oči. Starši hočejo, stari Gruber hoče, saj ne vem, kako so vse napeljavali, samo mladi noče! In zdaj meni stari, ker pač nočem vzeti Sigismunda, naj ga spravim k pameti. Premagala se bom in mu bom povedala svojo žalostno zgodbo iz Pontresine.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(35) Kdo pa prihaja tamle po prstih za vnetim Radoznalčkom? Poniglavček je to, dvorni norček palčkov. Radovedno se mu svetijo oči čez Radoznalčkovo ramo. Kaj neki more biti v tem pismu? Nenadoma pa...

(36) Bunf...! Zgubil je ravnotežje in padel. Oh, oh in vse se je zvrnilo z njim vred: mizica, črnilnik in pismo je vse popackano. Krasno pismo za kralja! Od strahu vtakne Radoznalček pero v usta, Poniglavček pa ves trd od groze obleži v mlaki črnila.

Kdo si je izmislil „poletni čas"

V Franciji so v noči od 24. na 25. februarja porinili čas za eno uro naprej in so s tem začeli »poletni čas«. Hkrati so to storili v Angliji, Belgiji in Portugalski.

Zamisel te spremembe izhaja od Angleža **Williama Willeta**, ki je l. 1908 v zbornici predlagal, naj se dnevna svetloba bolje izrabi. Tudi Holandec **Hubrecht**, ki ga je k temu nagnil članek iznajditelja Franklina, ki je izšel l. 1784 v »Journalu de Paris«, je bil eden prvih, ki je priporočal »poletni čas«, ki so ga polagoma sprejele skoraj vse evropske države. V Franciji (in v bivši Avstriji) so l. 1916 prvi krat praktično izvajali novo razdelitev dneva, a takrat je trajala poletna doba le 3 in pol meseca, od 15. junija do 30. septembra. Polagoma so jo začeli daljšati in l. 1923 je bilo določeno, da naj traja vsako leto od zadnje nedelje v marcu do prve sobote v oktobru. — Zdaj pa bo zaradi nove vojne poletni čas v Franciji še bolj podaljšan in sicer ga bodo 24. aprila podaljšali še za eno uro, in bo torej do 30. septembra francoski dan za 2 uri daljši, kot je zares dolg.

Kauče
otomane, naslonjače dobavlja najceneje »Obnova« F. NOVAK. Glavni trg 1 — in Jurčičeva ulica 6

Proda se industrijsko podjetje
za lesno industrijo, najmoderneje urejeno, z lastno 120 HP lokomobilo, z najmodernejšimi stroji za obdelavo lesa, vkupno 36 kosov, ležeče v centru Ljubljane, med dvema cestama, kompleks meri čez 4800 m², na njem stoji ob cesti dvonadstropna stanovanjska hiša, po sredi pritlična tovarniška poslopja, glavno pa je enonadstropno z raznimi lopami za les; ima dve najmodernejši sušilnici za les, vsaka za 20 m³ lesa. - Poizve se v pisarni Slomškova ulica 16.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Šiviljo
sprejme Ignac Tivader - Tyrševa cesta 84. (b

Frizersko pomočnico
takoj sprejmem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Pridna in zmožna« 3188.

Službe iščejo

Absolvent
trgovskega tečaja in 4 gimnazij išče mesto v pisarni. - Naslov v upravi »Slovenca« št. 2751. (a

Zobotehničarka
išče mesto. Gre tudi za asistentko. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Tudi izven« št. 2860. (a

Gospodična
zmožna vseh pisarniških del, želi premeniti službo. Govori in piše tudi nemško. Mesto v pisarni kot blagajničarka ali slično. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Zaupanja vredna« 2963. (a

Vajenci

Vajenka za v trgovino!
Zaradi veselja in sposobnosti bi se šla učit trg. obrti 15-letna močna in poštena deklica revnih staršev, z 8 razredno odlično šolsko izobrazbo, h krščanskim ljudem. Zaradi bednega položaja prosimo brezplačne oskrbnine. — Prosi obvestila: Pureber Rudolf, Mali Rigelj, p. Dolenjske Toplice, okr. Novo mesto. (v

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14. Ljubljana.

Trgovci!
Orehova jedrca in ajdov ter cvetlični med kupite najceneje v Medarni, Zidovska ul. 6, Ljubljana.

Kremenčev pesek
pran ali neopran, v vseh debelinah dobavi po konkurenčnih cenah Cvelbar, Prekopa, Št. Jernej. (l

Premog
koks, drva nudi
I. Pogačnik
Ljubljana, Bohoričeva 5
telefon 20-59
Postrežba brezhibna

Otroške vozičke
najugodneje kupite pri Banjal, Ljubljana, Miklošičeva 20.

Železniške šine
po 3 din, traverze, 18, 20, 26, po 8 mtr., ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 3226. (l

Kupimo

Starinske predmete
iz podstrešja kupimo. - »Umetnost«, Cankarjevo nabrežje 25, Ljubljana.

Ribolov
kupim v last. Ponudbe z najnižjo ceno in točnim opisom poslati na upr. »Slovenca« pod značko »Ribolov« št. 2637. (h

Vsakovrstno **zlato**
srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah
A. Božič, Ljubljana
Frančiškanska ulica 3.

Posestva

Hiša s posestvom
skupno s premičninami ali posebej bo naprodaj 10. marca t. l. — Sitar Alojz, Perovo 34, pošta Kamnik. (p

Več stavbnih parcel
ob Tyrševi cesti, odprt zazidalni sistem, velikih 500—600 m², ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod 3212. (p

Dobroznano gostilno
v sredini Ljubljane z veliko stavbno parcelo, takoj prodam. - Cena primerna. Dobro naložen denar. Poizve se v upravi »Slovenca« pod št. 3047.

Vnajem

ODDAJO:
Dobroidočo mlekarno
na prometnem kraju vzamem v najem. Zakrajšek, Celovška cesta 69. (m

SOBE IŠČEJO:
Čisto sobo
(sobico) išče skozi ves dan zaposlena uradnica. Ponudbe s ceno v upravo pod »Čista soba«. (s

✝

Sorodnikom, prijateljem in znancem javljamo žalostno vest, da je naš dragi sin, brat in svak

Ivan Turk

bivši organist v cist. samostanu v Stični in v Srednji vasi v Bohinju

dne 5. marca po kratki in težki bolezni, previden s tolažili sv. vere, umrl v 28. letu starosti pri vršenju vojaške službe v Kragujevcu.

Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek, 11. marca v župni cerkvi v Starem trgu.

V Ložu, dne 6. marca 1940.

Žalujoče rodbine: **Turkova, Mercinova in dr. Churainova.**

JUGOSLOVENSKI ČELIK A. D. - SARAJEVO

GENERALNO RAVNATELJSTVO

Brzojavni naslov: ČELIK, SARAJEVO • Čekovni račun pri Poštni hranilnici 22.222

Tekoči račun pri Državni hipotekarni banki • Telefonske številke: 38-01, 38-02, 38-03, 38-04

PODJETJA: **Železni rudniki v Ljubiji in v Vareš-majdanu • Premogokopi v Zenici in v Brezi • Železarne v Vareš-majdanu in v Zenici**

IZDELKI: rjavi premog; železna ruda; surovo železo in vsi železni in jekleni polizdelki; betonsko, paličasto fasonsko in obročno železo; nosilci; debela srednja in fina pločevina; železniške, tramvajske in rudniške tirnice, sponke in plošče; vlečena žica in žeblji; Siemens-Martinovo in legirano jeklo; elektro-jeklo in legirano jeklo; lito trgovsko, strojno in kanalizacijsko blago; lite cevi in ves pribor za vodovode; sesalke, vitli, vagončki in ves ostali rudarski pribor

PRODAJA: betonskega, paličastega, okvirnega in obročnega železa ter valjane žice potom **„Komercijalnih biroa jugoslovenskih fabrika gvožđa" v Zagrebu**, Martićeva ulica 14/I in **v Beogradu**, Kralja Petra 18/I • Vlečene žice in žebljev za **Srbijo** po **„Birou za prodaju žice i eksera" v Beogradu**, Kralja Petra 18/I • Trgovske litine po **„Kartelnom birou" v Beogradu**

Vsega ostalega blaga po

„GENERALNI DIREKCIJI JUGOSLOVENSKOG ČELIKA A. D." V SARAJEVU

palača Državne hipotekarne banke

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič